
N

Leercursus

DER

HEBREEUWSCHE TAAL

voor Scholen en voor Zelfoefening.

DOOR

H. ITALIE,

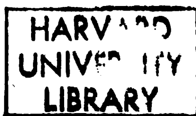
Leeraar in het Hebreeuwsch te Utrecht.

Eerste stukje.

Met een overzicht van de vervoeging
der sterke en der zwakke werkwoorden.

TWEEDE, GEHEEL OMGEWERKTE UITGAAF.

AMSTERDAM,
VAN CREVELD & Co.
5665 – 1905.

Van Creveld & Co's Snelpersdrukkerij,
Jonas Daniel Meijerplein 8/10, Amsterdam.

VOORBERICHT

voor den tweeden druk.

Het gunstige onthaal, dat aan den eersten druk van dit deeltje te beurt mocht vallen, doet mij den wensch uitspreken, dat ook deze tweede druk gunstig moge worden ontvangen. Bij eene vergelijking van dezen laatsten met den eersten druk zal men ontwaren, dat de inhoud nagenoeg geheel omgewerkt en aanmerkelijk uitgebreid is. Hierdoor is deze tweede uitgaaf in waarheid een geheel nieuw werk geworden.

Het gebruik van het onbepaalde zelfstandige naamwoord en van de voorgevoegde voorzetsels בל"ם, waaromtrent in de vorige uitgaaf niets voorkwam, vindt men in de tegenwoordige. Deze omstandigheid maakte het samenstellen van geheel nieuwe »Oefeningen" noodig.

De klankleer is o. a. vermeerderd met eene les over eenige taalverschijnselen met betrekking tot den klemtoon.

Bij de lessen over de Verbinding (סמיכות) zijn doelmatige oefeningen gevoegd, die van den leerling bijzondere oplettendheid en nadenken vorderen.

Aan de verbuiging der naamwoorden is bijzondere zorg besteed en door eene meer uitvoerige en duidelijke opstelling de opname in het geheugen vergemakkelijkt. Dit laatste geldt ook van de telwoorden.

Nochtans moet men geen volledigheid zoeken in de behandelde onderdeelen der spraakkunst: om practische redenen moest daarvan worden afgezien.

Het geheel heeft een meer wetenschappelijk karakter verkregen, dat echter, naar ik vertrouw, aan de bruikbaarheid geen afbreuk zal hebben gedaan.

Voor zoover men dienaangaande twijfel mocht koesteren, kan ik de geruststellende verklaring afleggen, dat ik Les 10 tot en met Les 21 reeds met de leerlingen der tweede klasse van mijn eigen school behandeld heb. Het waren kinderen van 7 tot 9 jaar oud. De Oefeningen bleken niet alleen hun bevattingsvermogen niet te boven te gaan,

maar vielen ook zeer in hun smaak. Zij vonden het prettig, door eigen nadenken zinnetjes te kunnen vertalen en — begrijpen.

Zelfs met leerlingen van 6½ jaar, die pas in staat waren Hebreeuwsch te lezen, werden met vrucht eenige lessen behandeld.

Bij de klassikale behandeling der Oefeningen moeten de leerlingen elken zin dadelijk in zijn geheel vertalen. Wel kan men hen, zoo noodig, vooraf elk onderdeel laten vertalen, maar daarna moeten ze den ganschen zin in goed Nederlandsch weergeven.

De afdeeling »Klankleer" met pasbeginnenden systematisch te behandelen, komt mij niet gewenscht voor. Eerst in de derde of, wat nog beter is, in de vierde klasse, dient men daarmede te beginnen.

Overigens herhaal ik hier, wat ik reeds bij den eersten druk schreef, dat dit werkje niet ten doel heeft, de leerlingen Hebreeuwsche opstellen te leeren maken, aangezien ik dit op de lagere school niet noodig acht. Dat men er nochtans oefeningen ter vertaling in het Hebreeuwsch in vindt, zal voor deskundigen begrijpelijk zijn Het staat natuurlijk den onderwijzer vrij, dergelijke oefeningen voorloopig over te slaan.

»Wat het Aanhangsel betreft, erken ik gaarne," aldus schreef ik bij den eersten druk — »dat de leerstof, daarin behandeld, niet »bij dit eerste stukje past. Ik heb echter rekening gehouden met »het feit, dat enkele onderwijzers hun leerlingen zoo vroeg mogelijk »met de vervoeging der werkwoorden bekend maken, en ben hun »hierin te gemoet gekomen." Bij de bewerking van het Aanhangsel heeft mij tevens het denkbeeld voorgezweefd, dat het ook voor aankomende onderwijzers van nut zou kunnen zijn.

Dat ook deze tweede druk voor 't onderwijs in de Hebreeuwsche taal vruchtdragend moge zijn, is de wensch van

DEN SCHRIJVER.

UTRECHT, Zondag den 9en Ijar 5665. / den 14en Mei 1905.

EERSTE AFDEELING.

KLANKLEER.

EERSTE LES.

De Letters of Medeklinkers.

1. De *Hebreeuwsche taal* heeft 22 letterteekens (אוֹתִיּוֹת), die te zamen 23 letters of medeklinkers uitmaken. Hunne *figuur*, *naam* en *uitspraak* zijn als volgt:

Figuur.	Naam.	Uitspraak.	Figuur.	Naam.	Uitspraak.
1. א	אָלֶף	h IN FR. HOMME.	12. ל	לָמֶד	l
2. ב בּ	בֵּית, בֵית	b	13. מ (ם)	מֵם	m
3. גּ	גִּימֶל	g IN FR. GRAND.	14. נ (ן)	נוּן	n
ג	גִימֶל	g IN GROET.	15. ס	סָמֶךְ	s
4. ד דּ	דָּלֶת, דָלֶת	d	16. ע	עַיִן	ng IN LANG.
5. ה	הֵא	h	17. פּ	פֵּא	p
6. ו	וָו	w	פ (ף)	פֵא	ph,
7 ז	זַיִן	z	18. צ (ץ)	צָדֵי	ts
8. ח	חֵית	ch IN LACH.	19. ק	קוֹף	k
9. ט	טֵית	t	20. ר	רֵישׁ	r
10. י	יוֹד	j	21. שׂ	שִׂין	s
11. כּ (ךּ)	כַּף	k	22. שׁ	שִׁין	sj IN SJAKO.
כ (ך)	כַף	ch IN LACH.	23. תּ, ת	תָּו, תָו	th IN THEE.

Aanmerking 1. De hier opgegeven uitspraak is die der zoogenaamde *Portugeesche* Israëlieten.

Aanmerking 2. שׂ (met een punt *links*) en (שׁ met een punt *rechts*), ofschoon met hetzelfde letterteeken geschreven, zijn nochtans *twee* medeklinkers van geheel verschillend karakter. Dit ziet men o. a. bij vergelijking van שָׂם *hij heeft gesteld* en שָׁם *aldaar.*

Aanmerking 3. De zes letters בּ, גּ, דּ, כּ, פּ en תּ komen mèt of zonder punt voor. Mèt een punt hebben ze hare *natuurlijke* uitspraak, dat is: B, (*Fr.*) G, D, K, P en T. Zonder punt wordt ג als de Nederlandsche G, כ als CH, פ als PH of F uitgesproken. Die gewijzigde uitspraak noemt men de *aangeblazen* of *geaspireerde* (רָפֶה) uitspraak.

Bij ג, ד en ת maakt men echter geen verschil tusschen de natuurlijke en de aangeblazen uitspraak.

Aanmerking 4. De uitspraak der *Hoogduitsche* Israëlieten verschilt in zooverre van die der Portugeesche, dat zij ב (zonder punt) als W, ג óók zonder punt als Fransche G en ת (zonder punt) als S uitspreken.

Aanmerking 5. Hoe de punt in de hier bedoelde 6 letters genoemd wordt, vindt gij in N°. 1 van de 8° Les.

2. Al de hier opgegeven letters bij elkaar noemt men het Hebreeuwsche alphabet of het א״ב.

3. De letters כ, מ, נ, פ en צ krijgen op het einde der woorden de gedaante ך, ם, ן, ף, ץ (reeds hierboven in no. 1 tusschen haakjes bijgevoegd) en heeten dan eindletters. Om ze te onthouden, dient het geheugenwoord כמנפץ (of מנצפך).

OEFENING.

Noem de namen van de letters der volgende woorden:

אבד בגד גז טח האבד יזח וכבד מלך מזה דגל מבּט יזם כּלב

חכם גמד גּמּל ידח זבל אחד והחם טל כאב מן ונזם בּוא

חלד זנח תסר סתו וישב הכהן בית חך עצם צחק כּקרב רשע

לאם שׁער פּתח תּטהר תּנשמת כחטא צלם הארץ ויסף קטרת

ילפת זמּר ויברך עלץ קהל שׁבץ זית ובחר סותו שׁריון

TWEEDE LES.

De Klinkers.

1. Om te kunnen lezen hebben wij, behalve de medeklinkers, ook klinkers (תְּנוּעוֹת) noodig. Er zijn tien

klinkers, die men verdeelt in vijf lange en vijf korte. Elke klinker heeft een naam, zooals gij uit het volgende lijstje zien kunt.

2. Bij eenige klinkers is er verschil tusschen de Portugeesche en de niet-Portugeesche uitspraak. Waar de laatste van de eerste afwijkt, is zij er tusschen haakjes naast gezet.

LANGE KLINKERS.

ָ	קָמֶץ	aa	(oo)	zooals	in	בָּנָה
ֵי of ֵ	צֵירֵי	ee	(ei)	„	„	בֵּן עֵין
ִי of ִ	חִירֶק גָּדוֹל	ie		„	„	צַדִּיקִם גִּיל
וֹ of ֹ	חוֹלֶם	oo	(ou)	„	„	חֹם תּוֹךְ
וּ of ֻ	שׁוּרֶק [1]	oe		„	„	קָמוּ צוּר

KORTE KLINKERS.

ַ	פַּתַח	a	zooals	in	נַעַר
ֶ	סֶגוֹל	e	„	„	מֶלֶךְ
ִ	חִירֶק קָטָן	i	„	„	מִן
ָ	קָמֶץ חָטוּף	o	„	„	גָּלְמִי
ֻ	קִבּוּץ	oe	„	„	מְשֻׁלָּךְ

3. Uit dit lijstje kunt gij zien, dat צירי en חירק גדול mèt of zonder י kunnen voorkomen, en evenzoo חולם en שורק mèt of zonder ו.

Gij moet hieruit niet opmaken, dat het onverschillig is, of men י en ו al dan niet schrijft. Als ik bijv. in woorden als בֵּן *zoon*, חֵן *gunst*, לֵב *hart*, מִן *van*, de י schreef, of in de woorden חֹק *wet*, עֹז, *macht* enz. de ו, zou het beslist fout zijn.

4. De י achter צירי en חירק גדול alsmede de ו achter חולם en שורק worden *niet uitgesproken;* om die reden noemt men ze rustende letters (נָחִים).

---

1) of מְלֹאפּוּם

5. Menigmaal echter ontbreken de *rustende* ו en י, waar ze moesten voorkomen. Men zegt dan: de klinker is ONVOLLEDIG (חָסֵר) geschreven, zooals bijv. in דֹּר in plaats van דּוֹר *geslacht;* רֵק in plaats van רֵיק *ledig*. In de woorden דֹּר en רֵק zijn dus de klinkers *onvolledig* geschreven. Daarentegen zijn zij VOLLEDIG (מָלֵא) geschreven in דּוֹר en רֵיק.

6. In plaats van de *onvolledige* שׁוּרק wordt קִבּוּץ gebruikt, zooals in וּמֻת in plaats van וּמוּת, וַיֵּשְׁבוּ in plaats van וַיֵּשׁוּבוּ. *De* קִבּוּץ *is in dit geval* LANGE KLINKER. Wij zullen in dit werkje de *lange* קִבּוּץ door een sterretje van de *korte* onderscheiden. Hetzelfde zullen we doen met de *lange* חִירק zonder י, bijv. צַדִּקִם (in plaats van צַדִּיקִים).

7. סֶגוֹל wordt als *ee* uitgesproken in *open* lettergrepen, zooals in de eerste lettergreep van מֶלֶךְ; voorts in זֶה, מִקְנֶה enz. Toch blijft ze in dit geval *korte klinker*. Wanneer ze echter י achter zich heeft, is zij *lang*, bijv. סוּסֶיךָ, בָּנֶיהָ, תְּרְאֶינָה.

Aanmerking. Hoe men קָמַץ חָטוּף van *lange* קָמַץ onderscheidt, kan hier niet geleerd worden. Waar in dit boekje een *cirkeltje* boven de קָמַץ staat, is zij קָמַץ חָטוּף en dus *korte klinker*.

OEFENING.

Geef de namen op van de klinkers der volgende woorden en meteen of ze *lang* of wel *kort* zijn.

בָּנוּ תֹּאבֶה יִגַּע בָּהֶם עֹשֶׂה צֻמּוֹ מִן וַיָּקָם תָּפַר בָּרָא עָלֶיהָ
וּמֵהַתִּיכוֹן מִנְחָה תִּשְׁפֹּט זֶבַח אֶל הָרִאשׁוֹן מָשְׁחָה עֻצּוּ בֵּינִי
תָּעַר עִמְּדִי יָמוּת עוּלֵי עוֹלֵי קַרְדֻּמֹּתֵיכֶם רֶוַח וַיֵּרָאֶה תִּפְתַּח
חֻקִּים עָרְמָה מָלֵא תַּלְמֵי וִהְיִיתֶם אֵלֶיךָ הִנֵּה בֹּקֶר מָחָר דָּבָר
עָלָיו מִקְנֶה וַיֵּשְׁבוּ הָשְׁלְכָה עָזִּי אֵשֵׁב נִיבוּ הָעִבְרִיּוֹת הִנֵּה הִמְצִיתְךָ
חֹזֶה הוֹזִיךְ וַיָּשֶׂם וַיָּרָץ מְאַסִּפְכֶם וַיָּקִצוּ הַפְּכֶם בְּאֻלָּם צִיצִת
מְקַנֶּיךָ בִּישֻׁרוּן

DERDE LES.

Opmerkingen aangaande de medeklinkers.

1. In de vorige les hebben we gezien, dat י en ו soms niet uitgesproken worden en dan r u s t e n d heeten. Het-

zelfde geschiedt ook wel met א en ה, bijv. בָּא, זֶה. Er zijn dus vier letters, die rusten kunnen. Men onthoudt ze door het geheugenwoord אֱהֱוִי.

2. Als er in de ה achter aan een woord eene punt staat, is die ה *niet* rustend, bijv. לָהּ, שְׂכָהּ, גָּבַהּ. Deze punt heet מַפִּיק.

3. Om de medeklinkers te kunnen uitspreken, hebben wij 5 spraakwerktuigen of organen: de *keel*, de *lippen*, het *gehemelte*, de *tong* en de *tanden*. De letters, die met de keel worden uitgesproken, heeten keelletters. Het zijn א, ה, ח en ע. Tot geheugenwoord dient אֲהַחַע. De lipletters zijn ב, ו, מ en פ (geheugenw. בּוּמַף).

De gehemelteletters zijn genoemd in גִּיכַק, de tongletters in דַּטְלֶנַת, de tand- of sisletters in זַסְשַׁץ.

De ר wordt meestal als *keelletter* beschouwd.

OEFENING.

1. Zoek 20 woorden met *rustende* י, 20 met *rustende* ה, 20 met *rustende* ו en 20 met *rustende* א.

2. Zoek 20 woorden, waarin eene of meer *keelletters* en 20, waarin eene of meer *lipletters* voorkomen.

3. Welke letters zijn *rustend* in

רָצוּי גּוֹי עָלָיו פִּיהָ שׂוֹרָה שְׂנֵאתִיהָ קְרָאתִיו חַגָּה אֲבִיהָ אָבִיו
צִדָּה צִדָּה שִׂימָה שָׂנוּא קָרוּא נָקִיא הוּא

VIERDE LES.

De Lettergrepen en de rustende שְׁוָא.

1. Wanneer men één of meer medeklinkers tegelijk met een klinker uitspreekt, ontstaat er eene lettergreep (הֲבָרָה).

2. Als men in eene lettergreep het laatst den *klinker*

hoort, noemt men haar open lettergreep (הֲבָרָה פְּשׁוּטָה). Zeg ik bijv. בָּא, dan hoor ik het laatst de קָמֶץ, want de א *rust*. Daarom is בָּא een *open lettergreep*. Evenzoo zijn de woordjes הוּא, הִיא, זֶה, צֵא, מָה enz. *open lettergrepen*.

3. Als men echter *na* den klinker nog een *medeklinker* hoort, noemt men de lettergreep gesloten (הֲבָרָה מֻרְכֶּבֶת), bijv. עַם, שָׁם, בַּיִת, אוֹת enz. In al deze woordjes hoort men het laatst een *medeklinker*.

4. Soms eindigt eene gesloten lettergreep op *twee* medeklinkers, zooals קֹשְׁטְ, נֵרְדְּ, יַרְדְּ enz.

5. De meeste woorden hebben meer dan ééne lettergreep, bijv. עוֹ־לָם, עֲ־רִי־צִים, הָ־רַ־חֲ־מָה enz.

6. In de 3e Les No. 2 hebben we gezien, dat de הּ (met מַפִּיק) *niet rustend* is, daarom zijn bijv. de woordjes לָהּ, בָּהּ enz. *gesloten* lettergrepen; evenzoo de laatste lettergreep van סוּסָהּ, שִׁירָהּ enz.

7. In het woordje מִרְמָה is de eerste lettergreep *gesloten*, niet waar? Onder de ר staan twee punten. Dit teeken noemt men שְׁוָא. Die שְׁוָא spreekt men *niet* uit, daarom heet zij rustend (שְׁוָא נָח). Maar waarom staat zij er dan? Zij wijst aan, dat de ר de lettergreep *sluit*. Evenzoo wijst de *rustende* שוא in חֶמְדָּה aan, dat de מ de eerste lettergreep *sluit*. Hetzelfde is het geval met de שוא נח in אֲדָמָה, יַאְדִּיר, נֶאְדָּרִי enz. In הִשְׁלַכְתִּיךָ, כִּלְכַּלְתִּי, נִרְדַּפְנוּ enz. zijn alle שְׁוָא's *rustend*.

8. Onder de laatste letter van een woord wordt de *rustende* שוא gewoonlijk weggelaten, behalve in ךְ, bijv. אֶבְנֵךְ, חָמִיךְ en ook in woorden als אָמַרְתְּ, יָלַדְתְּ enz. en de voorbeelden hierboven in No. 4.

OEFENING.

Geef op, welke lettergrepen in de volgende woorden *open* en welke *gesloten* zijn.

בִּי מָה בֵּיתִי הָעוֹלָה עַל כֵּן גַּם בָּהּ פִּיו גּוֹי קָו בָּךְ זָיְתָה מִשְׁפָּט
אֵלֵךְ נֶעֶרְמוּ יָפַת יָקוּם אֶרְדֹּף נֶהֱגָּה נֵרְדְּ שָׁלִישָׁיו חָזְקָה
חָזְקָה יָדַעַת גָּלוּי אָבִיו אֶהְיֶה נִרְדָּם טְמֵאָה הִסְתַּרְתִּי הִפְקַדְתִּיךָ
תִּשְׁמַעְנָה קָרַבְתְּ שָׁמַעַתְּ מִשְׁעַנְתָּהּ זִכְרְךָ נוֹדַעַת יִמְצָא תַּלְמִידֵי
אֵלֶיהָ

VIJFDE LES.

De beweeglijke שְׁוָא.

1. Niet elke שְׁוָא is *rustend.* Zeg ik בְּנִי, dan spreek ik de שְׁוָא onder de ב wèl uit, niet waar? Zij is dus *niet rustend.* Wij noemen haar nu b e w e e g l ij k (שְׁוָא נָע). Zoo is ook in שְׂדֵה de שְׁוָא eene שְׁוָא נָע. Maar hoe kan men nu weten, of eene שְׁוָא *beweeglijk* of *rustend* is? Dat zal ik u eens zeggen.

2. De שְׁוָא is *beweeglijk:*

a) a a n h e t b e g i n v a n e e n w o o r d, bijv. גְּלֵה, לְךָ, בְּשֵׁם.

b) n a e e n l a n g e n k l i n k e r, *) bijv. אָמְרוּ, נֵלְכָה.

*) *Noot voor den onderwijzer.* Deze regel is eigenlijk niet volledig; hij dient te luiden: »*Na een langen klinker, waar* מֶתֶג *of een daarvoor in de plaats tredend accent bij staat;*" immers is in woorden als: שָׁכַלְתִּי, שִׁכַּלְתִּי, מִצְרַיְמָה, קֵדְמָה en dergelijke, waar de lange klinker onder den hoofdtoon staat, de שוא bijna altijd *rustend.* Om echter verwarring met het gebruikelijke מלעיל-teeken (ook in dit werkje toegepast) te voorkomen, heb ik den regel *algemeen* gesteld. Maar nu ontbreekt voor den leerling ook elk criterium, om lange en korte קמץ gevolgd door שוא, van elkaar te kunnen onderscheiden en evenzoo lange en korte חירק in יִרְאוּ (*zij zullen vreezen*) en יִרְאוּ (*zij zullen zien*).

In אָמְרוּ is de שוא *beweeglijk*, omdat er de *lange* klinker קָמַץ vóór staat. Ik moet dus eerst lezen אָ en daarna מְרוּ. In נֵלְכָה staat vóór de שוא de *lange* klinker צֵירֵי, lees dus: נֵ en daarna לְכָה. Evenzoo is *beweeglijk* de שוא van טוֹבְךָ, עֵירְךָ, הֹלְכִים enz.

Aanmerking. In de gedrukte Bijbels staat in dergelijke gevallen ter linkerzijde van den klinker het teeken מֶתֶג, bijv. אָֽמְרוּ.

c) midden in een woord dadelijk na eene andere שְׁוָא, bijv. יִשְׁמְרוּ.

Hier is de שוא onder de מ *beweeglijk*, omdat ze *dadelijk* op eene andere שוא volgt, terwijl die andere שוא *rustend* is. Lees dus יִשְׁ־מְרוּ. Evenzoo is de tweede שוא *beweeglijk* in אָזְכְּרָה, חַסְדְּךָ, תַּהְכְּרוּ enz.

Wanneer dus midden in een woord twee שְׁוָא's naast elkander staan, is DE EERSTE RUSTEND, doch DE TWEEDE BEWEEGLIJK.

3. De שְׁוָא נָע wordt niet als een gewone klinker beschouwd; dat wil zeggen: zij vormt mèt de letter, waar ze bij behoort, *niet* eene lettergreep. Zoo telt bijv. het woord בְּנֵי *niet twee*, maar slechts ééne lettergreep, en wel eene *opene*. Waarom? Omdat ik bij de uitspraak het laatst de חירק hoor. Ook לְכוּ, רְאֵה, שְׁמַע, מְלֹךְ zijn woorden van slechts ééne lettergreep. יִי־רְאוּ נֵ־לְכָה אָ־מְרוּ hebben 2 lettergrepen; וּ־בְטוּ־בְךָ heeft er 3, enz.

4. Uit deze voorbeelden kunt gij zien, dat de *beweeglijke* שוא *altijd onder de eerste letter* van eene lettergreep staat; daarentegen vindt men de *rustende* שוא nimmer anders dan *aan het einde* van eene lettergreep.

OEFENING.

Geef op, welke שְׁוָא *rustend* en welke *beweeglijk* is in de volgende woorden en verdeel deze meteen in lettergrepen.

וַיִּשְׁמְרוּ אֹתְךָ וְהָלַכְתָּ לְיִשְׂרָאֵל וַיֵּדְעוּ וַיִּפְתָּח תֹּאמְרוּ בְּבָטְנִים נֵרְדָּ

וַיִּתְאָו חֵטְא לְבַשְׁתָּ בָּרוּךְ וְתִפְאַרְתֶּךָ יְרָאוּ יִירְאוּ שָׁוְא יִרְמְיָה
לְיוֹצְרֵנוּ וּבְמַלְכְּכֶם יֶאְדִּיר יִחְיֶה נֶהְגֶּה רִבְקָה וְיָדַעְתְּ קָרְבְּנוֹת
בְּסִפְרָהּ מַלְכָּה רְצוּי בָּרְחִים גָּדְלוּ קָרְבָּה קָרְבָּה קִרְבָּהּ וּגְבוּרָתֶךָ
וְנֵלְכָה לְסוֹפֵךְ אֶרְדְּפָה מַהְלְכִים וְיִשְׁנוּ מְקוֹנֶנֶת וְהָיְתָה לְטָמְאָה
תִּירְאִי וְזִכְרֵךְ

ZESDE LES.

De samengestelde שְׁוָא en de gesloken פַּתַח.

1. Om de uitspraak van de שְׁוָא duidelijker te maken, wordt er wel eens een korte klinker bijgevoegd. Dit is altijd פַּתַח, סֶגוֹל of קָמֵץ חָטוּף, bijv. אֲנִי, הֱיֵה, חֳלִי. — Eene שוא, die op deze wijze met een klinker vereenigd is, noemt men samengestelde שוא of חָטֵף. Er zijn dus drie verschillende חֲטֵפִים, en wel:

ֲ of חָטֵף פַּתַח
ֱ of חָטֵף סֶגוֹל en
ֳ of חָטֵף קָמֵץ.

Aanmerking. Sommigen noemen de חָטֵף *halfklinker* of *vluchtige klinker.*

2. Men vindt de חטף meestal onder *keelletters.*

3. Omdat de חטף niets anders is dan eene שוא, die wat meer klank heeft dan gewoonlijk, moet men haar met de letter, waar zij onder staat, *niet* als eene *afzonderlijke* lettergreep tellen. Zoo bestaan bijv. de woorden אֲנִי, הֱיֵה, חֲלוֹם, עֲנִי uit slechts ééne lettergreep; יַמְעִדוּ heeft er 2, enz. (Vergelijk 5e Les No. 3).

4. Als gij de woorden רוּחַ, רֵעַ, אֱלֹהַּ uitspreekt, hoort gij de פתח vóór de laatste letter, niet waar? Die פתח heet gesloken (פַּתַח גְּנוּבָה), dat beteekent: die *ter sluiks* in het woord is gekomen, maar er eigenlijk niet in behoort.

Die *gesloken* פתח rekent men niet mee, als men een woord in lettergrepen verdeelt. Dus is bijv. רוּחַ ééne gesloten lettergreep, als stond er רוח. Evenzoo אֱלֹהַּ, als stond er אֱלֹהּ; רָקִיעַ heeft 2 lettergrepen, גָּבֹהַּ insgelijks

OEFENING.

Verdeel de volgende woorden in lettergrepen.

יְהוֹשֻׁעַ אֲהוּבְךָ אֱמֶת קָרוּעַ חֳלִי וַיִּשְׁחֲטוּ מַפְגִּיעַ וּזֲהַב וּסְאָה
קָדְקֳדְךָ אַהֲרֹן בְּרִיחַ אֶבְחֲרָה יְכוֹנְנֶהָ זֶהֱרֵי יַגְבִּיהַּ לְרֵיחַ
אֶהֱבוּ וְזֹבֵחַ וּצְעָקִי אֱגוֹזֵי וַיַּעֲקֹב עֲלֵיהֶם לְנַעֲרֵי פָּעֳלֵי יְדוּעַ
וְרוּחַ

ZEVENDE LES.

De sterke דָּגֵשׁ.

1. Een punt in eene letter (behalve in de ה) heet דָּגֵשׁ. Zulk een punt dient dikwijls, om de uitspraak van eene letter te *verdubbelen.* Als ik bijv. het woord מַטֶּה uitspreek, dan lees ik net alsof er מַטְטֶה *(mattee)* stond met *twee* ט's. Dat komt van dat stipje in de ט. Lees ik רַקָּה, dan doe ik, alsof er רַקְקָה geschreven was. Zulk een punt nu, die dient, om de uitspraak van eene letter te verdubbelen, heet דָּגֵשׁ חָזָק, dat wil zeggen: sterke דָּגֵשׁ.

2. Vóór de letter, waar de *sterke* דגש in staat, hoort men àltijd een klinker, maar nooit eene שְׁוָא. Bijv. in de ט van מַטֶּה staat er eene דגש en vóór die ט hoort men de פתח, niet waar?

Welken klinker hoort gij vóór de ל van מִלָּה en voor de ו van צִוָּה?

Onthoud nu dezen regel:

Elke דגש, die dadelijk op een klinker volgt, is STERK.

3. Bij de verdeeling van woorden in lettergrepen moet ge de letter, waar de דגש חזק in staat, *tweemaal* gebruiken.

Ziehier eenige voorbeelden: רִנָּה bestaat uit רִנ en נָה; צִוְּךָ uit צִו en וְךָ; יַמְּקוּ uit יַמ en מְק en קוּ; וַאֲגַדְּלָה uit וַ en אֲגַד en דְּלָה enz.

OEFENING.

Verdeel de volgende woorden in lettergrepen.

יַזֶּה מִסִּים שַׁלַּח יַגִּיעַ עַמָּה אַרְאֶךָּ בַּדֶּרֶךְ נִבֵּא מֵאִתִּי הַטָּאת

צִפָּה חֻקֵּי מִמֶּנּוּ אֵיךְ מִמֵּךְ יַכֶּכָּה יִתְּמוּ יִכְרְסְמֶנָּה מְנַצֵּחַ חֻקָּה

צַוָּאר יְוַדְּעוּ עֻלָּה עַמָּיו וַיַּדּוּ אֲבָרֶכְךָ הִנֵּנוּ לֻמַּד יִסַּבּוּ

Zoudt gij nu de volgende woorden goed kunnen lezen?

הַקְּטַנָּה וַיִּתַּמּוּ דִּבְּרוּ שִׁבְּרוּ מִדַּבֶּרְךָ הַקְּדוֹשָׁה זַמְּרוּ לְבַדְּךָ צִוְּךָ

הַשְּׁבִיעִי וּבְתוֹכֵךְ וַתְּדַבְּרוּ וַתְּלַמְּדֵם עִוְּתָה וְהִנְּכֶם מְרֻבְּבֶם וְכִתְּתוּ

ACHTSTE LES.

De zwakke דָּגֵשׁ.

1. In de eerste Les, No. 1. *Aanm.* 3 is u geleerd, dat er letters zijn, waar wel eens een punt in staat, zonder dat ze daardoor in de uitspraak verdubbeld worden. Die letters zijn בּ, גּ, דּ, כּ, פּ en תּ. Om ze te onthouden dient het *geheugenwoord* בְּגַדְכְּפַת. Zulk een punt draagt den naam van דָּגֵשׁ קַל, dat beteekent zwakke דָּגֵשׁ.

Zeg ik bijv. בֵּן, גַּן, יִשְׁפֹּט enz., dan wordt de letter, waar de punt in staat, *niet verdubbeld* uitgesproken, daarom is die punt de דגש קל.

2. Gij moet echter wèl onthouden, dat in dezelfde 6 letters ook de *sterke* דגש voorkomen kan. Wilt gij dus niet in de war komen, dan dient gij te weten, hoe gij de *sterke* en de *zwakke* דגש van elkaar kunt onderscheiden.

En dit is zeer gemakkelijk, zooals gij reeds in No. 2 van de vorige Les geleerd hebt. Staat de דגש na een klinker, dan is zij *sterk*, bijv. אַתָּה, סֻכָּה enz.; staat zij echter *niet na een klinker*, dan is zij *zwak*, zooals in de volgende woorden: תִּשְׁתֶּה, יָרַדְךָּ, בִּרְכַּת, תַּגְבִּיר, בִּלְהָה, תֵּשְׁתְּ, פִּשְׁתָּה.

3. Uit de laatste voorbeelden kunt gij zien, dat דגש קל niet anders voorkomt dan *a)* in de *eerste letter* van een woord, *b)* dadelijk na שוא נח.

Aanmerking. דגש aan het einde van een woord in eene letter, waar שוא onder staat, is *licht*, bijv. אַתְּ, יַחַדְ, שָׁמַעַתְּ 1) enz.

OEFENING.

Geef op, welke דגש *zwak* en welke *sterk* is in de volgende woorden.

תִּרְדֶּה בְּשִׁבְתְּךָ וַיֵּשְׁבְּ פִּסְגּוּ יָדַעַתְּ כָּרַתִי אֲרָאֶךָּ דִּבְּרוּ תַּלְמְדוּן

מְגִן נִנְתְּקָה כְּדַבֵּר יָלַדְתְּ וַיֵּבְךְּ בִּתָּהּ בַּקָּר תְּשַׁלְּחוּ יֶהְגֶּה

בְּגִשְׁתָּם תִּדְמוּ אֹתָהּ קֹוְתָה וִיחֻנֶּךָּ אֶתֵּן תִּלָּה כַּכָּתוּב תַּגִּיד הִנֵּה

פִּלֶּגֶשׁ וַיִּטּוּ הִתְחַתָּיו תַּחְתּוּ בַּמִּדְבָּר וַיִּוָּלְדוּ וַתִּקַּח תִּתֵּן כְּכַלֹּתוֹ וַיִּשְׁכַּב

NEGENDE LES.

Klemtoon, מַקֵּף en Rust.

1. In ieder woord is ééne lettergreep, die met nadruk uitgesproken wordt. Deze nadruk heet klemtoon of hoofdtoon.

2. De *klemtoon* rust gewoonlijk op de *laatste* lettergreep. Men zegt dan: „*de klemtoon is* מִלְּרַע" (d. i. *beneden*). Hij kan echter ook wel op de *vóórlaatste* lettergreep rusten en dan is hij מִלְּעֵיל (d. i. *boven*).

---

1) *Noot voor den onderwijzer.* Ofschoon דגש in deze voorbeelden op een klinker volgt en dus eigenlijk *sterk* moest zijn, is zij dit echter beslist niet; immers zijn deze woorden ontstaan resp. uit אַנְתְּ, יַחַדְ (vgl. וַיֵּשְׁבְּ), שָׁמַעַתְּ. Om op dezen oorspronkelijken vorm te wijzen, is de דגש behouden en bovendien de שוא נח.

Zeg ik bijv. הָעוֹלָם, dan wordt לָם het sterkst uitgesproken. Op לָם valt dus de nadruk en daar het de *laatste* lettergreep van het woord is, is de klemtoon מִלְּרַע. Daarentegen rust in בְּחֶסֶד de klemtoon op de *vóórlaatste* lettergreep; hij is dus מִלְעֵיל.

Aanmerking. Waar in dit werkje onder een woord een streepje staat, is de klemtoon op de *vóórlaatste* lettergreep of מִלְעֵיל. In alle overige woorden is hij מִלְּרַע.

3. Het gebeurt ook wel, dat een woord *in het geheel geen klemtoon* heeft. Alsdan wordt het door een dwarsliggend streepje met een volgend woord verbonden, zoodat het lijkt, alsof beide woorden maar één woord zijn. Dit streepje heet מַקֵּף d i. verbinder.

Ziehier eenige voorbeelden: אֶת־מֹשֶׁה, כָּל־אִישׁ, בֶּן־דָּוִד, מִן־הַיָּם.

4. Een woord, dat niet zelf een klemtoon heeft, noemt men toonloos. Dus zijn de woordjes אֶת־, כָּל־, בֶּן־ en מִן־ in No. 3 *toonloos.*

5. Als een woord aan het einde van een zin of van een *vers* (פָּסוּק) staat, waar de stem eventjes rust, zegt men, dat het in de rust of in de pauze staat (הֶפְסֵק of הֶפְסֵק מַאֲמָר).

6. De *rust* veroorzaakt menigmaal belangrijke verandering in de klinkers of in den klemtoon van een woord, of ook wel in beide Het woord krijgt dus een eenigszins anderen vorm, dien men rustvorm noemt.

Zoo verandert bijv. אַתָּה in den *rustvorm* אָתָּה; פְּרִי verandert in פֶּרִי, מַיִם in מָיִם, גֶּפֶן in גָּפֶן enz.

Aanmerking. In plaats van het geheele woord *rustvorm*, vindt ge in dit werkje de verkorting *Rv.* Staat er dus bijv. בַּיִת (*Rv.* בָּיִת of *Rv.* בָּ׳) dan beteekent dit, dat בַּיִת den *rustvorm* בָּיִת heeft.

TWEEDE AFDEELING.

WOORDVORMING.

TIENDE LES.

De Verbindings-ו.

1. Weet gij wel, wat een *zelfstandig naamwoord* is? Een zelfstandig naamwoord is de naam, waarmede men iets noemt, zooals *boom*, *fluit*, *Jacob*, *Delft* enz. Ziehier eenige Hebreeuwsche *zelfstandige naamwoorden*, om uit het hoofd te leeren.

אִישׁ [een] man.	אֹהֶל [eene] tent.
אִשָּׁה [eene] vrouw.	סֻכָּה [eene] hut.
אָב [een] vader.	תּוֹר [eene] tortelduif.
אֵם [eene] moeder.	כֶּלֶב [een] hond.

Opmerking. Het woordje *een* of *eene*, dat tusschen vierkante haakjes staat, mag men in de vertaling bijvoegen. אִישׁ beteekent dus eigenlijk niets anders dan *man*; doch men mag vertalen: *een man*, enz.

2. Wil men twee woorden met elkander verbinden, dan zet men vóór het tweede woord וְ, bijv. אִישׁ וְאִשָּׁה *een man* en *eene vrouw*.

Gij ziet hieruit, dat וְ, vóór een woord gevoegd, EN beteekent. Deze וְ heet: verbindings-ו (ו׳ הַחִבּוּר). Dus beteekent: וְאִישׁ *en een man*, וְתוֹר *en eene torteldui*f, וְכֶלֶב *en een hond.*

Opmerking. Uit de beide laatste voorbeelden kunt gij leeren, dat men na שׁוא נע de דגשׁ קל moet weglaten. (Zie Les 8 No. 3.)

3. Leer nu nog: הִנֵּה *hier is* of *ziehier*; הִנֵּה סֻכָּה *hier is eene hut* of *ziehier eene hut.*

Vertaal nu eens de volgende

OEFENING.

אָב וְאֵם׃ אִשָּׁה וְאִישׁ׃ הִנֵּה כֶּלֶב׃ הִנֵּה תּוֹר׃ כֶּלֶב וְתוֹר׃ אֹהֶל וְסֻכָּה׃ הִנֵּה תּוֹר וְכֶלֶב׃ אִישׁ וְאֹהֶל׃ הִנֵּה אִשָּׁה׃ אֵם וְאָב׃

ELFDE LES.

Vervolg.

1. Leer:

פְּרִי eene vrucht.	וּפְרִי en eene vrucht.
מָזוֹן voedsel.	וּמָזוֹן en voedsel.
בֵּן een zoon.	וּבֵן en een zoon.
בַּת eene dochter.	וּבַת en eene dochter.
בָּשָׂר vleesch.	וּבָשָׂר en vleesch.
מֶלֶךְ een koning.	וּמֶלֶךְ en een koning.

2. Gij ziet, dat hier niet וְ is voorgevoegd, maar וּ; dat komt, omdat de hier opgegeven zelfstandige naamwoorden met eene *lipletter* beginnen.

Zet dus vóór eene lipletter nooit וְ!

3. Let ook wèl op, dat achter וּ de דגש קל *niet* mag voorkomen; daarom zegt men bijv. *niet* וּבֵּן maar וּבֵן.

4. Ziehier nog eenige woorden, om te leeren:

לֶחֶם brood.	מְנוֹרָה een luchter.
מַיִם (*Rv.* מָיִם) water.	נַעֲרָה een meisje.
שׁוֹפָר eene bazuin.	נַעַר (*Rv.* נָעַר), een knaap, jongen.

Opmerking. De woordjes *een* en *eene* staan nu niet meer tusschen vierkante haakjes, omdat gij al weet, dat ze in de Nederlandsche vertaling mogen worden bijgevoegd.

5. Het woord אֵין beteekent *er is niet*; dus beteekent אֵין מֶלֶךְ *er is niet een koning.* Dit klinkt niet erg mooi, niet waar? daarom vertaalt men: *er is geen koning.* Gij

moet nu maar altijd doen, alsof אֵין beteekent: *er is geen.* Bijv. אֵין בָּשָׂר *er is geen vleesch,* אֵין נַעַר *er is geen knaap.* Het woordje *een* wordt dus in dit geval weggelaten.

OEFENING.

Vertaal:

בֵּן וּבַת: בַּת וּבֵן: הִנֵּה שׁוֹפָר וּמְנוֹרָה: לֶחֶם וּבָשָׂר: הִנֵּה נַעַר וְנַעֲרָה: אֵין מָיִם: הִנֵּה מָזוֹן: הִנֵּה אִישׁ וּבֵן: הִנֵּה אִשָּׁה וּבַת: אֵין פְּרִי: אֵין לֶחֶם וְאֵין מָיִם: הִנֵּה נַעֲרָה וְאִשָּׁה: אִישׁ וּמֶלֶךְ: הִנֵּה לֶחֶם וּפְרִי: אֵין אֹהֶל וְאֵין כֻּכָּה: הִנֵּה אָב וּבֵן: הִנֵּה אֵם וּבַת: אֵין תּוֹר וְאֵין כֶּלֶב:

TWAALFDE LES.

De lidwoordelijke ה (ה׳ הַיְדִיעָה).

1. Leer:

סוּס	een paard.	הַסּוּס	het paard.
שׁוֹר	een os.	הַשּׁוֹר	de os.
מָקוֹם	eene plaats.	הַמָּקוֹם	de plaats.
דּוֹד	een oom.	הַדּוֹד	de oom.
דּוֹדָה	eene tante.	הַדּוֹדָה	de tante.
סֹחֵר	een koopman.	הַסֹּחֵר	de koopman.

הַסּוּס וְהַשּׁוֹר *het paard en de os.*

הַבֵּן וְהַבַּת *de zoon en de dochter.*

2. Uit deze opgaaf kunt gij leeren, dat הַ, vóór een woord gevoegd, d e of h e t beteekent. Verder kunt gij er uit leeren, dat de *eerste* letter van het woord, waar הַ vóór wordt gevoegd, de *sterke* דגש verkrijgt. Als er echter al eene דגש in die letter staat, behoeft men er geen tweede דגש bij te voegen, zooals gij ziet bij הַדּוֹד enz.

3. De הַ׳, die d e of h e t beteekent, noemt men ה׳ הַיְדִיעָה of l i d w o o r d e l ij k e הַ׳.

4. Leer nu nog de volgende woorden:

כֹּחַ	kracht.	שֶׁמֶשׁ	zon.
גְּבוּרָה	sterkte.	יָרֵחַ	maan.
טַל	dauw.	שַׁעַר	eene poort.
מָטָר	regen	דֶּלֶת	eene deur.
עִם	met, bij.	עִם הַנַּעַר	*met den knaap.*

OEFENINGEN.

1.

כֹּחַ וּגְבוּרָה: הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה: שַׁעַר וְדֶלֶת: דֶּלֶת וְשַׁעַר: הַדֶּלֶת
וְהַשַּׁעַר: טַל וּמָטָר: הַטַּל וְהַמָּטָר: הִנֵּה שׁוֹר וְסוּס: הִנֵּה
הַדּוֹד עִם הַדּוֹדָה: הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ: הִנֵּה הַנַּעֲרָה עִם הַכֶּלֶב:
אֵין שַׁעַר: הַלֶּחֶם וְהַבָּשָׂר: הִנֵּה הַסֹּחֵר: אֵין מָקוֹם: עִם הַדּוֹד
וְעִם הַבֵּן: הַשּׁוֹר וְהַסּוּס:

2.

Vertaal in het Hebreeuwsch:

(Eene) deur en (eene) poort. De deur en de poort. Sterkte en kracht. De sterkte en de kracht. Ziehier (een) koopman. Hier is (eene) vrucht. (Een) jongen en (een) meisje. De jongen met het meisje. Er is geen dauw. Er is geen kracht. Hier is de plaats. Bij de hut. Bij de poort. (Een) oom en (eene) tante met (een) zoon. De oom, de tante en de zoon. Regen en dauw. Het voedsel. Hier is de koopman met de vrucht. Hier is (een) man met (een) paard. De os bij de deur.

DERTIENDE LES.

Vervolg.

1. Om te leeren:

אָח	een broeder.	הָאָח	de broeder.
אָחוֹת	eene zuster.	הָאָחוֹת	de zuster.

אֵשׁ vuur.	הָאֵשׁ het vuur.
אֲדָמָה grond, aardbodem.	הָאֲדָמָה de grond, aardbodem.

Ook hier is, even als in de vorige Les, de *lidwoordelijke* ה' voorgevoegd. Maar nù is het הָ en niet הַ. Ook is er geen דגש in de א gezet. Dit komt, doordat de א eene *keelletter* is. [1])

2. Als een woord met ר begint, doet men evenzoo:

רֹפֵא een arts.	הָרֹפֵא de arts.
רֹעֶה een herder.	הָרֹעֶה de herder.
רֵעַ een vriend.	הָרֵעַ de vriend.
רוּחַ wind, geest.	הָרוּחַ de wind, geest.

3. Als een woord met ע begint, voegt men er ook meestal הָ voor:

עֵץ een boom.	הָעֵץ de boom.
עֶרֶב een avond.	הָעֶרֶב de avond.
עַיִן (*Rv.* עֵינַיִן) een oog.	הָעַיִן het oog.
עֶבֶד een knecht.	הָעֶבֶד de knecht.

4. Leer ook nog:

שִׁפְחָה eene dienstmeid.	יָד eene hand.
אוֹ of.	הָאִישׁ אוֹ הָאִשָּׁה *de man of de vrouw.*

5. Onthoudt vooral goed de volgende woorden:

אָנֹכִי (*Rv.* אָנֹכִי) } ik [ben] *of* [ben] ik.
אֲנִי (*Rv.* אָנִי) }

אַתָּה (*Rv.* אָתָּה) gij [zijt] *of* [zijt] gij. *Als men tot een man spreekt.*

אַתְּ (*Rv.* אָתְּ) gij [zijt] *of* [zijt] gij. *Als men tot eene vrouw spreekt.*

Opmerking. De woorden tusschen vierkante haakjes mag men in de vertaling bijvoegen.

---

1) De onderwijzer kan, indien hij het noodig acht, de oorzaak der klankverandering verklaren.

6. Voorbeelden ter toepassing:

אִשָּׁה אָנֹכִי of אָנֹכִי אִשָּׁה *ik ben eene vrouw.* [1])

נַעַר אַתָּה of אַתָּה נַעַר *gij zijt een knaap.*

נַעֲרָה אַתְּ of אַתְּ נַעֲרָה *gij zijt een meisje.*

אֲנִי וְאַתָּה *ik en gij.*

OEFENINGEN.

1.

אֲנִי בֵּן: בֵּן אָנִי: אַתָּה רֹעֶה: רֹעֶה אַתָּה: שִׁפְחָה אַתְּ: אַתְּ
שִׁפְחָה: הָאָב אוֹ הָאֵם: הָעֶבֶד עִם הַשִּׁפְחָה: הַיָּד וְהָעַיִן:
אָנֹכִי הָאֵם וְאַתְּ הַבַּת: עֶבֶד אָנֹכִי: הָאֵשׁ וְהַמַּיִם: הָרֹעֶה
וְהַסֹּחֵר: רֹפֵא אָנִי: אַתָּה הַדּוֹד וְהַדּוֹדָה אָנֹכִי: הִנֵּה הָרֵעַ:
הָאָח אוֹ הָאָחוֹת: הָאֲדָמָה וְהַמַּיִם: הִנֵּה הָאָח עִם הָרֵעַ: אַתָּה
אוֹ אָנִי: אֵשׁ וּמַיִם: עִם הָעֵץ: אֲנִי הָאֵם וְאַתְּ הַבַּת: אֵין רוּחַ
וְאֵין מָטָר:

2.

Een broeder en eene zuster. De broeder en de zuster. Een arts en een koopman. De arts en de koopman. De avond. Eene hand en een oog. Het oog en de hand. Een knecht of eene dienstmeid. De dienstmeid met den knecht. De zoon met den vriend. De wind en het vuur. Hier is de vader met de moeder, de zuster met den broeder. Er is geen vuur en er is geen water. Bij den boom. De avond. De grond en de boom.

3.

Ik ben een zoon. Eene dochter ben ik. Eene moeder zijt gij. Gij zijt eene zuster en ik ben een broeder. Gij

---

1) De leerlingen moeten dadelijk gewend worden, om uitdrukkingen als אשה אנכי te vertalen: »*ik ben eene vrouw*" en niet »eene vrouw ben ik."

zijt de broeder en ik ben de zuster. Er is geen knecht en er is geen dienstmeid. Gij zijt de vriend. Hier is de boom. Hier is de hut bij den boom. De dauw of de regen. De zon of de maan. Hier is vuur en water. Een koning ben ik. Gij zijt een meisje. Gij en ik. Ik en gij *(tot eene vrouw).*

VEERTIENDE LES.

Bijvoegelijke Naamwoorden.

1. Leer:

אִישׁ טוֹב een goede man. אִשָּׁה טוֹבָה eene goede vrouw.
נַעַר קָטָן een kleine jongen. נַעֲרָה קְטַנָּה een klein meisje.
בֵּן גָּדוֹל een groote zoon. בַּת גְּדוֹלָה eene groote dochter.
מֶלֶךְ זָקֵן een oude koning. מַלְכָּה זְקֵנָה eene oude koningin.

2. De woorden טוֹב *goed*, קָטָן *klein*, גָּדוֹל *groot* en זָקֵן *oud* noemt men b ij v o e g e l ij k e n a a m w o o r d e n. Zulke woorden zeggen ons, *hoe* iemand of iets is.

Let wèl op, dat zij *achter* het woord staan, waar zij bij behooren. In het Nederlandsch is het juist omgekeerd, niet waar?

3. Als *bijvoegelijke naamwoorden* bij namen van vrouwen worden gevoegd, moeten ze op ָה eindigen, en dan noemt men ze v r o u w e l ij k; maar als ze niet op ָה eindigen, noemt men ze m a n n e l ij k of m a n l ij k. Dus is טוֹב *manlijk*, maar טוֹבָה *vrouwelijk*, enz.

4. De woorden, waar men *bijvoegelijke naamwoorden* bijvoegt, zijn niet altijd namen van mannen en vrouwen. Dit zal u blijken uit de volgende voorbeelden, die gij uit het hoofd moet leeren.

בַּיִת קָטָן een klein huis. מִנְחָה קְטַנָּה een klein geschenk.
סַל גָּדוֹל een groote korf. עֵדָה גְּדוֹלָה eene groote gemeente.

גֶּפֶן זָקֵן een oude wijnstok. עִיר זְקֵנָה eene oude stad.

סֵפֶר טוֹב een goed boek. אֶרֶץ טוֹבָה een goed land.

5. Onthoudt nu goed het volgende:

De woorden, waar men het b. n. w. *zonder den uitgang* ָה — mag bijvoegen, heeten *manlijk*, maar de woorden, die een b. n. w. met ָה — bij zich krijgen, heeten *vrouwelijk*.

Als gij nu in dit boekje bij een woord eene *v.* ziet staan, dan is dat woord *vrouwelijk*, maar staat er eene *m.* of in het geheel niets bij, dan is het *manlijk*.

6. Ziehier eenige woorden, om te leeren:

כֶּרֶם *m.* een wijngaard. יוֹנָה *v.* eene duif.

מְעִיל *m.* een bovenkleed. מִטָּה *v.* een bed.

דָּבָר *m.* een woord *of* eene zaak. מַצֵּבָה *v.* een gedenksteen.

7. Het woordje מִי beteekent w i e? Achter dit woordje mag men bij de vertaling het woordje *is* invoegen, zooals gij uit de volgende voorbeelden zien kunt.

מִי אַתָּה w i e *zijt gij?* מִי טוֹב w i e *is goed?*

מִי אִישׁ טוֹב w i e *is een goed man?*

OEFENINGEN.

1.

אָב זָקֵן׃ אֵם זְקֵנָה׃ דּוֹדָה זְקֵנָה׃ הִנֵּה כֶּפֶר קָטָן׃ בַּת טוֹבָה׃ מַצֵּבָה קְטַנָּה׃ כֶּרֶם גָּדוֹל׃ מִטָּה גְּדוֹלָה׃ דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטָן׃ מִי אָנֹכִי׃ מִי אַתְּ׃ מִי גָדוֹל וּמִי קָטָן׃ בֵּן טוֹב אַתָּה׃ מִי בַּת טוֹבָה׃ אֵין עֵדָה׃ יוֹנָה זְקֵנָה׃ מִי הַדּוֹד׃ אֵין לֶחֶם טוֹב׃ מְעִיל קָטָן׃ שׁוֹפָר גָּדוֹל׃ הִנֵּה סֵפֶר טוֹב׃ אָח קָטָן עִם אָחוֹת קְטַנָּה׃ גָּדוֹל אַתָּה אֱלֹהִים [1]׃ גְּדוֹלָה אַתְּ וְאָנֹכִי קְטַנָּה׃ טוֹבָה אַתְּ׃

---

1) O God!

2.

Vertaal in het Hebreeuwsch:

Manlijke woorden.

Een oude knecht.
Een groote wijngaard.
Een goede wijnstok.
Een groot bovenkleed.
Een goed woord.
Eene groote plaats.
Eene groote kracht.
Eene kleine korf.
Een oud boek.
Hier is een klein boek.
Hier is een oud huis.
Er is geen goed voedsel.
Er is geen oude poort.
Ik ben een kleine jongen.
Ik ben een groote jongen.
Gij zijt een goede herder.
Wie ben ik?
Wie (is) een goede jongen?
Oud ben ik.
Klein ben ik.
Gij zijt oud.

Vrouwelijke woorden.

Eene oude vrouw.
Een goed bed.
Een groote gedenksteen.
Eene kleine gemeente.
Eene groote stad.
Eene oude dienstmeid.
Een goed geschenk.
Eene kleine zuster.
Eene oude moeder.
Hier is een goed geschenk.
Hier is een oude gedenksteen.
Er is geen groote hut.
Er is geen goed bed.
Ik ben eene oude tante.
Gij zijt eene goede vrouw.
Gij zijt een goed meisje.
Wie ben ik?
Wie zijt gij?
Ik ben oud.
Gij zijt oud en goed.
Ik ben de moeder.

VIJFTIENDE LES.

Vervolg.

1. Ziehier nog eenige *bijvoegelijke naamwoorden*, om te leeren:

כָּבֵד *m.* כְּבֵדָה *v.* zwaar.	יָפֶה *m.* יָפָה *v.* schoon, fraai.
חָזָק *m.* חֲזָקָה *v.* sterk.	חֹלֶה *m.* חֹלָה *v.* ziek.

2. Nu ook nog eenige *zelfstandige naamwoorden:*

Manlijk.	*Vrouwelijk.*
נַעַל een schoen.	פָּרָה eene koe.
חֲמוֹר een ezel.	אֶבֶן een steen.
עֹל een juk.	אַלְמָנָה eene weduwe.
קוֹל eene stem.	תְּפִלָּה een gebed.
יֶלֶד een kind.	יַלְדָּה een (klein) meisje.

3. Het *bijvoeg. naamw.* wordt menigmaal versterkt door het woord מְאֹד *zeer*, bijv.

אֶבֶן כְּבֵדָה *een zware steen*; אֶבֶן כְּבֵדָה מְאֹד *een zeer zware steen.*

קוֹל יָפֶה *eene fraaie stem*; קוֹל יָפֶה מְאֹד *eene zeer fraaie stem.*

4. Leer: הוּא *hij [is]* of *het [is]*; הִיא *zij [is]* of *het [is].*

Ziehier eenige voorbeelden met הוּא en הִיא:

עֶבֶד הוּא of הוּא עֶבֶד *hij is een knecht* of *het is e. k.*

אַלְמָנָה הִיא of הִיא אַלְמָנָה *zij is eene weduwe* of *het is e. w.*

אַלְמָנָה זְקֵנָה מְאֹד הִיא *zij is eene zeer oude weduwe.*

הוּא וְהִיא *hij en zij.* הוּא וְהַיַּלְדָּה *hij en het meisje.*

5. Leer: רָאִיתִי *ik heb gezien.*

רָאִיתִי חֲמוֹר חָזָק מְאֹד *ik heb een zeer sterken ezel gezien.*

רָאִיתִי אֶת־הָעִיר *ik heb de stad gezien.*

Opmerking. Het woordje אֶת־ behoeft niet vertaald te worden [1]). Het wordt door het streepje מַקֵּף met het volgende woord verbonden.

Oefeningen.

1.

אָב זָקֵן מְאֹד׃ תְּפִלָּה יָפָה׃ חֹלֶה מְאֹד הוּא׃ הִיא חֹלָה מְאֹד׃
מִי הוּא׃ הוּא הָרֹפֵא׃ יַלְדָּה יָפָה הִיא׃ הִנֵּה עֹל כָּבֵד מְאֹד׃

1) De onderwijzer kan desverkiezend den leerling mededeelen, dat אֶת־ vóór het *lijdend voorwerp* komt, wanneer dit *bepaald* is.

חָזָק מְאֹד אַתָּה : רָאִיתִי אֶבֶן כְּבֵדָה מְאֹד : רָאִיתִי (אֶת־)הַיֶּלֶד
עִם הַיַּלְדָּה : גָּדוֹל מְאֹד אַתָּה ה׳ [1] : הִנֵּה פָּרָה כְּבֵדָה מְאֹד :
טוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר : מִי חֹלֶה : מִי הִיא : אֵין סֵפֶר יָפֶה : פָּרָה יָפָה
וּכְבֵדָה : רָאִיתִי נַעֲרָה טוֹבָה וְיָפָה : נַעַל חָזָק הוּא : כָּבֵד מְאֹד
הָעֹל : הוּא אוֹ הִיא :

1) ה׳ verkorte schrijfwijze voor יְהֹוָה. Vertaal: *o Eeuwige!*

2.

Manlijke woorden. Eene goede stem. Een groote schoen. Een sterke ezel. Eene zware korf. Ik heb gezien een schoonen wijnstok. Een kleine jongen. Eene fraaie tent is het. Een ziek kind. Eene sterke bazuin. Een zwaar brood. Een sterke os.

Vrouwelijke woorden. Eene oude koe heb ik gezien. Eene goede weduwe is zij. Ziehier een sterke steen. Er is geen zware steen. Gij zijt eene schoone vrouw. Ik ben ziek. Zij is ziek. De weduwe (is) ziek. Hier is een fraai geschenk. Een goed gebed. Eene sterke hand en een fraai oog. Hier is de jongen met eene fraaie duif.

ZESTIENDE LES.

Aanwijzende Voornaamwoorden.

1. De woordjes זֶה *m.* deze, dit en זֹאת *v.* deze, dit noemt men aanwijzende voornaamwoorden. Ziehier hoe ze met zelfstandige naamwoorden verbonden worden.

הָאִישׁ הַזֶּה	deze	man.	הָאִשָּׁה הַזֹּאת	deze	vrouw.
„ הַצּוּר	„	rots.	„ הָעֲגָלָה	„	wagen.
„ הַמִּגְדָּל	„	toren.	„ הַבְּרָכָה	„	zegen.
„ הַחֵלֶק	dit	deel.	„ הָעֵצָה	„	raad.
„ הַבֶּגֶד	„	kleed.	„ הַמְּלָאכָה	dit	werk.

2. Uit deze voorbeelden ziet gij: 1. dat hier zoowel de *zelfstandige naamwoorden* als de *aanwijzende voornaamwoorden* beide de *lidwoordelijke* הַ hebben; 2. dat de *aanwijz. voornaamwoorden achter* de *zelfst. naamwoorden* staan.

3. Ziehier nog eenige *bijvoegelijke naamwoorden* om te leeren:

גָּבוֹהַּ *m.* גְּבוֹהָה *v.* hoog.	חָדָשׁ *m.* חֲדָשָׁה *v.* nieuw.
תָּם *m.* תַּמָּה *v.* vroom.	רָע of רַע *m.* רָעָה *v.* slecht, boos.

4. Eenige voorbeelden om te leeren:

הַמִּגְדָּל הַזֶּה גָּבוֹהַּ of גָּבוֹהַּ הַמִּגְדָּל הַזֶּה *deze toren [is] hoog.*

הַבֶּגֶד הַזֶּה חָדָשׁ of חָדָשׁ הַבֶּגֶד הַזֶּה *dit kleed [is] nieuw.*

הָעֵצָה הַזֹּאת רָעָה of רָעָה הָעֵצָה הַזֹּאת *deze raad [is] slecht.*

Opmerking. Uit deze voorbeelden leert gij, dat men bij de vertaling soms het woordje *is* mag invoegen.

5. Leer nu nog het volgende:

אָב vader. אָבִי *mijn vader.*	חֲמוֹר ezel. חֲמוֹרִי *mijn ezel.*
אָח broeder. אָחִי *mijn broeder.*	אֵם moeder. אִמִּי *mijne moeder.*
אֵל God. אֵלִי *mijn God.*	אָחוֹת zuster. אֲחוֹתִי „ *zuster.*
בַּת dochter. בִּתִּי *mijne dochter.*	בֵּן zoon. בְּנִי *mijn zoon.*

Opmerking. Wat leert gij hieruit? Dat ִי—, achter een woord gevoegd, m ij n beteekent.

Ziehier eenige voorbeelden ter toepassing.

הָאִישׁ הַזֶּה אָבִי *deze man is mijn vader.*

אִמִּי טוֹבָה מְאֹד *mijne moeder is zeer goed.*

אָחִי אַתָּה *gij zijt mijn broeder.*

תָּם מְאֹד בְּנִי *mijn zoon is zeer vroom.*

OEFENINGEN.

D e n k a a n h e t i n v o e g e n v a n h e t w o o r d j e **is!**

1.

מָקוֹם גָּבוֹהַּ: גָּבוֹהַּ הַמָּקוֹם הַזֶּה: הַנַּעֲרָה הַזֹּאת אֲחוֹתִי: הִנֵּה

בְּנִי עִם בִּתִּי: הַחֵלֶק הַזֶּה גָּדוֹל מְאֹד: ה׳ [1] אֵלִי אַתָּה:
אָבִי תָּם מְאֹד: חֲמוֹרִי זָקֵן: טוֹבָה הַבְּרָכָה הַזֹּאת: אָבִי גָּדוֹל
וְדוֹדִי קָטָן: הִנֵּה יָדִי: הָעֲגָלָה הַזֹּאת חֲדָשָׁה: רַע מְאֹד הַדָּבָר
הַזֶּה: הַמְּלָאכָה הַזֹּאת כְּבֵדָה מְאֹד: מִי הַנַּעַר הַזֶּה: בְּנִי הוּא:
אֲחוֹתִי אַתְּ: מִי הוּא: דּוֹדִי הוּא: מִי הִיא: אִמִּי הִיא:

1) o Eeuwige!

2.

אַיֵּה [1] בִּתִּי: אַיֵּה שׁוֹרִי: סוּסִי רַע מְאֹד: הָאֶבֶן הַזֹּאת כְּבֵדָה
מְאֹד: אָחִי אַתָּה: עֵצָה טוֹבָה: עֵצָה טוֹבָה מְאֹד: טוֹבָה
מְאֹד הָעֵצָה הַזֹּאת: הַנַּעַר הַזֶּה בֵּן טוֹב: יַעֲקֹב [2] אִישׁ תָּם
וְעֵשָׂו [3] אִישׁ רָע: הִנֵּה אִישִׁי: הָאַלְמָנָה הַזֹּאת אִשָּׁה זְקֵנָה:
הִנֵּה אָבִי וְאִמִּי: קוֹלִי חָזָק מְאֹד: הַפְּרִי הַזֶּה חָדָשׁ: הָרֹפֵא הַזֶּה
דּוֹדִי: מִי הָאִשָּׁה הַזֹּאת: אִמִּי הִיא: הַמְּנוֹרָה הַזֹּאת חֲדָשָׁה:
הִנֵּה אָחִי עִם אֲחוֹתִי: גְּדוֹלָה מְאֹד הָעֵדָה הַזֹּאת: הַפָּרָה
הַזֹּאת חֹלָה: הַתּוֹר הַזֶּה תּוֹרִי:

1) Waar is. — 2) Jakob. — 3) Ezau.

3.

Manlijke woorden. Eene sterke rots. Eene zeer sterke rots. Een groot deel. Een zeer groot deel. Een hooge toren. Een hooge boom. Een vrome knaap. Eene slechte zaak. Een nieuwe knecht. Deze hond is boos. Deze toren is hoog. Nieuw is deze bazuin. Deze man is mijn oom. Mijne zuster en mijn broeder. Mijn ezel is ziek. Dit boek is nieuw. Deze os is mijn os.

4.

Vrouwelijke woorden. Eene goede zuster. Eene zeer goede zuster. Eene nieuwe hut. Een slechte raad. Deze stad is zeer fraai. Deze hand is sterk. Deze gedenksteen is hoog. Deze koe is zeer zwaar. Deze grond is slecht. Deze vrouw

is mijne moeder. Waar [1]) (is) mijne zuster? Gij zijt mijne moeder. Mijne dochter is een goed meisje.

1) אַיֵּה

ZEVENTIENDE LES.

De Aanhangsels der zelfstandige naamwoorden.

1. In de vorige Les hebt gij geleerd, dat ־ִי, achter aan een woord gevoegd, *mijn* beteekent. Dit ־ִי noemt men een a a n h a n g s e l. Er zijn nog meer zulke a a n h a n g s e l s, waarvan ik er u thans eenige zal leeren kennen.

Zonder aanhangsel		סוּס	een paard.
Met aanhangsel	־ִי	סוּסִי	m ij n *paard*
„ „	־ְךָ (*Rv.* ־ֶךָ)	סוּסְךָ (*Rv.* סוּסֶךָ)	u w *p. Als men tot een man spreekt.*
„ „	־ֵךְ	סוּסֵךְ	u w *p. Als men tot eene vrouw spreekt.*
„ „	־וֹ	סוּסוֹ	z ij n *p.*
„ „	־ָהּ	סוּסָהּ	h a a r *p.*
„ „	־ֵנוּ	סוּסֵנוּ	o n s *p.*

2. Leer dit voorbeeld goed uit het hoofd en daarna de volgende voorbeelden:

חֲמוֹר een ezel.

חֲמוֹרִי	mijn ezel.	חֲמוֹרוֹ	zijn ezel.
חֲמוֹרְךָ (*Rv.* חֲמוֹרֶךָ)	uw „	חֲמוֹרָהּ	haar „
חֲמוֹרֵךְ	uw „	חֲמוֹרֵנוּ	onze „

דּוֹד een oom.

דּוֹדִי	mijn oom.	דּוֹדוֹ	zijn oom.
דּוֹדְךָ (*Rv.* דּוֹדֶךָ)	uw „	דּוֹדָהּ	haar „
דּוֹדֵךְ	uw „	דּוֹדֵנוּ	onze „

קוֹל eene stem.

קוֹלִי	mijne stem.	קוֹלוֹ	zijne stem.
קוֹלְךָ (*Rv.* קוֹלֶךָ)	uwe „	קוֹלָהּ	hare „
קוֹלֵךְ	uwe „	קוֹלֵנוּ	onze „

3. Het opnoemen van een woord met zijne aanhangsels noemt men v e r b u i g e n.

Verbuig gij nu eens de volgende woorden:

שׁוֹר *os*, צֹאן *kudde* of *kleinvee*, נֵר *lamp*, חֲלוֹם *droom*, יָד *hand*, תּוֹר *tortelduif*, שִׁיר *lied*, צוּר *rots*, חוּט *draad*, סִיר *pot*, צִיץ *bloem*, עִיר *stad*, כִּנּוֹר *harp* of *cither*, אוֹר *licht*, עֵץ *boom* of *een stuk hout*, מוּם *gebrek*, סֻלָּם *ladder*.

4. Om te leeren: אַיֵּה *waar* [*is*]? עַל *op* of *over*.

OEFENINGEN

1.

אוֹרִי: מוּמְךָ: קוֹלָהּ: כִּנּוֹרֵךְ: נֵרֵנוּ: עֵצֵנוּ: שִׁירֵךְ: צִיצָהּ:
סֻלָּמִי: כּוֹסֵךְ: כּוֹסְךָ: יָדוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד: תּוֹרִי חֹלֶה:
עִירְךָ: חֲלוֹמִי: אַיֵּה שׁוֹרְךָ: עַל חֲמוֹרוֹ: הִנֵּה הָרֹעֶה עִם צֹאנוֹ:
חוּטֵךְ חָזָק מְאֹד: עַל יָדֵךְ: שִׁירוֹ יָפֶה: חֲמוֹרְךָ וְשׁוֹרֵךְ: קוֹלֵנוּ:
סִירוֹ וְכִנּוֹרוֹ: עַל סֻלָּמֵנוּ: שׁוֹרוֹ וְשׁוֹרִי: הַנַּעֲרָה עִם צִיצָהּ:
כִּנּוֹרְךָ טוֹב מְאֹד: אַיֵּה אוֹרֵךְ: יָדֵךְ עַל יָדִי: אַיֵּה צִיצוֹ:
צוּרֵנוּ צֹאנְךָ: סִירֵנוּ: מוּמוֹ: חֲמוֹרֵךְ זָקֵן: הִנֵּה דוֹדִי עִם
דוֹדֵךְ: תּוֹרוֹ עַל עֵצֵנוּ:

2.

Mijn lied. Haar lied. Ons lied. Zijn lied. Zijn gebrek. Zijn ladder. Onze beker. Haar beker. Uw (*m.*) beker. Uw (*v.*) beker. Onze harp. Haar harp. Zijne kudde. Uwe (*m.*) kudde (*Rv.*). Onze rots. Mijne rots. Mijn droom. Zijn droom. Haar droom. Uwe (*v.*) stem. Zijne stem. Mijne stem. Zijn draad. Zijn ezel. Onze ezel. Onze stad. Zijn oom. Haar oom. Op mijn boom. Op zijn boom. Op uw os. Op haar ezel. Uw (*m.*) lamp (*Rv.*). Uw (*v.*) lamp. Zijne harp. Uwe (*m.*) harp. Onze kudde. Haar droom. Zijne hand. Uwe (*v.*) hand. Uw (*m.*) tortelduif. Uw (*m.*) licht. Haar licht.

ACHTTIENDE LES.

Het voorvoegsel לְ.

1. לְ vóór een woord gevoegd, beteekent: aan of voor of tot, zooals gij uit de volgende voorbeelden zien kunt.

יַעֲקֹב	Jakob,	לְיַעֲקֹב	aan, voor *of* tot Jakob.
מֹשֶׁה	Mozes,	לְמֹשֶׁה	„ „ *of* „ Mozes.
אָדָם	Adam,	לְאָדָם	„ „ *of* „ Adam.
אָדָם	een mensch,	לְאָדָם	„ „ *of* „ een mensch.
נָבִיא	een profeet,	לְנָבִיא	„ „ *of* „ een profeet
יָתוֹם	een wees,	לְיָתוֹם	„ „ *of* „ een wees.
כֹּהֵן	een priester,	לְכֹהֵן	„ „ *of* „ een priester.
פֶּרֶד	een muilezel,	לְפֶרֶד	„ „ *of* „ een muilezel.

Opmerking. Uit de laatste twee voorbeelden kunt gij alweder zien, dat op de שוא נע geen דגש mag volgen.

2. Ziehier nog een paar woorden, om te leeren en er לְ voor te voegen.

אָבִי	mijn vader.	אָחִי	mijn broeder.
אָבִיךָ	uw vader.	אָחִיךָ	uw „
אָבִיו	zijn „	אָחִיו	zijn „
אָבִינוּ	onze „	אָחִינוּ	onze „
מַלְאָךְ	een bode, engel.	זִכָּרוֹן	eene herinnering.
חָתָן	een bruidegom.	כַּלָּה	eene bruid.
גֵּר	een vreemdeling.	תַּלְמִיד	een leerling.

3. Let vooral op het volgende:

In plaats van לְהַנָּבִיא zegt men לַנָּבִיא aan / voor / tot den profeet.

„ „ „ לְהַיָּתוֹם „ „ לַיָּתוֹם aan / voor / tot den wees.

„ „ „ לְהַגֵּר „ „ לַגֵּר aan / voor / tot den vreemdeling.

In plaats van לְהָאָדָם zegt men לָאָדָם aan / voor / tot den mensch.

„ „ „ לְהָעֶבֶד „ „ לָעֶבֶד aan / voor / tot den knecht.

„ „ „ לְהָאֹהֶל „ „ לָאֹהֶל aan / voor / tot de tent.

Opmerking. Hieruit ziet gij, dat men moet zeggen לַ in plaats van לְהַ en לָ in plaats van לְהָ. Ook leert gij er uit, dat bijv.

לְסוּס beteekent: *aan een paard*, doch
לַסּוּס „ *aan het paard.*
לְאִישׁ „ *aan een man*, doch
לָאִישׁ „ *aan den man*, enz.

4. Zeg nu eens het onderscheid tusschen:

לָבֵן	en	לַבֵּן	לְאָח	en	לָאָח	לְנַעַר	en	לַנַּעַר
לְפֶרֶד	„	לַפֶּרֶד	לְמֶלֶךְ	„	לַמֶּלֶךְ	לְמַלְאָךְ	„	לַמַּלְאָךְ
לְרֹפֵא	„	לָרֹפֵא	לְכֹהֵן	„	לַכֹּהֵן	לְעֵדָה	„	לָעֵדָה
לְתוֹר	„	לַתּוֹר	לְאָב	„	לָאָב	לְשׁוֹר	„	לַשּׁוֹר

OEFENING.

Aan een wees.	Aan een herder.	Voor uw beker.
„ den „	„ den „	„ zijne harp.
„ een oom.	Tot een zoon.	Aan mijn lied.
„ den „	„ „ knaap.	Voor ons licht.
Voor een meisje.	„ het meisje.	Tot eene herinnering.
„ het „	Aan onzen vader.	Voor den hond.
„ een vreemdeling.	„ uw „	Aan een hond.
„ den „	„ zijn „	Voor eene bruid.
Tot eene weduwe.	„ mijn „	„ de „
„ de „	„ uw broeder.	„ een leerling.
Aan een mensch.	„ zijn „	„ den „

Aan den mensch.	Aan onzen broeder.	Aan eene gemeente.
Voor een profeet.	„ mijn „	„ de „
„ den „	Voor zijne kudde.	Aan mijn tortelduif.
„ een os	Aan mijne kudde.	Voor eene duif.
„ den „	Voor uw lamp.	„ de „

NEGENTIENDE LES.

Vervolg.

1 Leer de volgende woorden:

תֶּבֶן gehakt stroo, haksel.	יוֹם een dag.
מִסְפּוֹא voeder.	כֶּסֶף (*Rv.* כָּסֶף) zilver, geld.
טַבַּעַת een ring.	יַיִן (*Rv.* יָיִן) wijn.
שָׂכָר loon.	אָדוֹן een heer.

2. En nu het volgende:

מַה־ of מָה wat?	תֵּן geef.
נָתַתָּה gij hebt gegeven.	לֵךְ ga.
נָתַתִּי ik heb gegeven.	אֶל־ naar, tot.
לֹא niet.	לְמִי) aan wien?) voor wien?
לֹא נָתַתָּה gij hebt niet gegeven.	אֵת of אֶת־ wordt niet vertaald.
לֹא נָתַתִּי ik heb „ „	רָשׁ arm, een arme.
לָמָּה of מַדּוּעַ waarom?	אִישׁ רָשׁ een arme man.

3. Eindelijk, deze zinnen:

לְמִי נָתַתָּה אֶת־כּוֹסְךָ	*aan wien hebt gij uw beker gegeven?*
לֹא נָתַתִּי אֶת־כּוֹסִי לְאָחִיךָ	*ik heb mijn beker niet aan uw broeder gegeven.*
מַה־נָּתַתָּה לַגֵּר הַזֶּה	*wat hebt gij aan dezen vreemdeling gegeven?*
לָאַלְמָנָה הַזֹּאת נָתַתִּי כֶּסֶף	*aan deze weduwe heb ik geld gegeven.*
לֵךְ אֶל־דּוֹדֶךָ	*ga naar uw oom.*
לָמָּה לֹא נָתַתָּה מִסְפּוֹא לַשּׁוֹר	*waarom hebt gij geen voeder gegeven aan den os?*

OEFENINGEN.

1.

נָתַתִּי לְאָחִיךָ טַבַּעַת יָפָה׃ מַדּוּעַ לֹא נָתַתָּה לֶחֶם וּמַיִם לָרָשׁ
הַזֶּה׃ מִי הָאָדוֹן הַזֶּה׃ לְמִי נָתַתָּה אֶת־תּוֹרֶךָ׃ נָתַתִּי
אֶת־תּוֹרִי לְאָחִי׃ נָתַתִּי לֶחֶם וּמַיִם לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה׃ הִנֵּה
תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לְסוּסֶךָ׃ תֵּן שָׂכָר לָעֶבֶד וְלַשִּׁפְחָה׃ הַיּוֹם הַזֶּה
לְזִכָּרוֹן׃ תֵּן לְאָחִיו אֶת־הַכֶּלֶב הַיָּפֶה׃ לַנַּעֲרָה הַזֹּאת נָתַתִּי צִיץ
יָפֶה׃ הִנֵּה שׁוֹפָר לְאָבִיךָ׃ לֵךְ אֶל־הָרָשׁ׃ תֵּן אֶת־הַכֶּסֶף
הַזֶּה לָאַלְמָנָה׃

2.

אַלְמָנָה זְקֵנָה הִיא׃ הִנֵּה טַבַּעַת חֲדָשָׁה לְאָחִיךָ׃ אַיֵּה הָאִישׁ
הָרָשׁ׃ מַה־נָּתַתָּה לָרָשׁ׃ לָמָּה לֹא נָתַתָּה יַיִן לְאָבִינוּ׃
תֵּן אֶת־הַכֶּסֶף הַזֶּה לַכֹּהֵן לְמִנְחָה׃ נָתַתִּי מַיִם לְשׁוֹרִי וּלְתוֹרִי
וְלֹא לְצֹאנִי׃ הָרָשׁ הַזֶּה חֹלֶה׃ הַטַּבַּעַת הַזֹּאת חֲזָקָה מְאֹד׃ תֵּן
יָדְךָ לְאָחִיךָ׃ לֵךְ אֶל־הָאָדוֹן׃ נָתַתִּי אֶת־הַסֵּפֶר הַזֶּה לְאָחִיךָ
לְזִכָּרוֹן׃ לֹא אָחִיךָ אָנִי׃ לֹא אָבִי אַתָּה׃ לָאִשָּׁה הַזֹּאת נָתַתִּי
טַבַּעַת׃

TWINTIGSTE LES.

Vervolg.

1. לְ vóór een woord gevoegd, kan ook beteekenen, *dat iemand iets bezit.* Zeg ik bijv. לְרִבְקָה, dan kan dit òòk beteekenen: a a n R e b e k k a b e h o o r t of R e b e k k a h e e f t.

Ziehier nog eenige voorbeelden:

לְאָבִי	aan mijn vader behoort	*of* mijn vader	heeft.
לְאָחִיךָ	„ uw broeder „	*of* uw broeder	„
לַנָּבִיא	„ den profeet „	*of* de profeet	„
לַיי	„ den Eeuwige „	*of* de Eeuwige	„

לְמִי aan wien behoort *of* wie heeft?

לְמִי זָהָב „ „ „ goud *of* „ „ goud?

2. Leer het volgende:

לִי aan mij, voor mij, aan mij behoort *of* ik heb.

m. לְךָ (*Rv.* לָךְ) ⎫
v. לָךְ ⎭ aan u, voor u, aan u behoort *of* gij hebt.

לוֹ aan hem, voor hem, aan hem behoort *of* hij heeft.

לָהּ „ haar, „ haar, „ haar „ *of* zij heeft.

לָנוּ „ ons, „ ons, „ ons „ *of* wij hebben.

3. Somtijds komt hier het woordje יֵשׁ of יֶשׁ־ voor; dit beteekent: er is Dus zegt men:

יֶשׁ־לִי *er is aan mij* of *ik heb.*

יֶשׁ־לְךָ *er is aan u* of *gij hebt.*

4. Leer nog:

בֵּן	een zoon. *met* לְ:	לְבֵן
בְּנִי	mijn „ „ „	לִבְנִי
בִּנְךָ (*Rv.* בִּנֶךָ)	uw „ „ „	לְבִנְךָ (לְבִנֶךָ)
בְּנֵךְ	„ „ „ „	לִבְנֵךְ
בְּנוֹ	zijn „ „ „	לִבְנוֹ
בְּנָהּ	haar „ „ „	לִבְנָהּ
בְּנֵנוּ	onze „ „ „	לִבְנֵנוּ

Opmerking. Uit deze voorbeelden kunt gij zien, dat vóór eene letter, die שׁוָא heeft, לְ in לִ verandert.

5. Leer nu nog de volgende woorden en uitdrukkingen:

אֶרֶץ land, aarde.	שֶׂה een schaap.
הָאָרֶץ het land, de aarde.	גְּדִי een bokje.
הַר een berg.	מַתָּנָה een geschenk.
הָהָר de berg.	אַיִל een ram.
מַקֵּל een stok.	גַּן een hof, tuin.

דָּבָר een woord, eene zaak | לָבָן *m.* לְבָנָה *v.* wit.
גַּם ook. | אֲשֶׁר die, dien, dat.

לָנוּ הַמָּיִם *aan ons behoort het water.*
לִבְנִי הַגַּן הַזֶּה *aan mijn zoon behoort deze tuin.*
יֶשׁ־לִי בֵּן וּבַת *ik heb een zoon en eene dochter.*
הַמַּקֵּל הַזֶּה לִי *deze stok behoort mij.*
הִנֵּה הַמַּקֵּל אֲשֶׁר לִי *hier is de stok, die aan mij behoort.*
לֹא טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה *deze zaak is niet goed.*
לְרִבְקָה אָח *Rebekka heeft een broeder.*

Oefeningen.

1.

יֶשׁ־לָנוּ גַּן גָּדוֹל: לְמִי מַקֵּל: לִי מַקֵּל: לָאִישׁ הַזֶּה שֶׂה לָבָן:
מַה־נָּתַתָּה לִבְנִי: רָאִיתִי אֶת־הַמַּתָּנָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לוֹ:
מַה־נָּתַתָּה לִבְנָהּ: נָתַתִּי לוֹ מַקֵּל לָבָן לְמַתָּנָה: יֶשׁ־לָנוּ אַיִל זָקֵן
מְאֹד: לוֹ בֵּן גָּדוֹל וּבַת גְּדוֹלָה: יֶשׁ־לִי גְּדִי: לָנוּ מַלְכָּה טוֹבָה:
לְמִי הַבַּיִת הַזֶּה: הַבַּיִת הַזֶּה לְאָבִיו: תֶּן־לוֹ כֹּפֶר: לַיְיָ הָאָרֶץ:
לָנוּ הַגַּן הַזֶּה: לְמִי הַמַּקֵּל הַזֶּה: הִנֵּה הַשֶּׂה אֲשֶׁר לִי: מַה־יֵּשׁ
לָךְ: אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת נָתַתִּי לִבְנֵךְ: אַיֵּה הַסֵּפֶר אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ
לְזִכָּרוֹן: אַיֵּה הַגְּדִי אֲשֶׁר לָךְ: הִנֵּה הַגַּן אֲשֶׁר לְאָבִינוּ: אַיֵּה
הַשֶּׂה אֲשֶׁר לִבְנָהּ: לִבְנִי בֶּגֶד לָבָן: לִבְנָהּ אַיִל זָקֵן: לִי וְלָךְ
הַסּוּס הַזֶּה: לֹא לוֹ הַכֶּסֶף הַזֶּה: לְמִי אַתָּה: לַיְיָ אָנִי: תֵּן
מִסְפּוֹא לַחֲמוֹרֵנוּ וְגַם לְסוּסֵנוּ: לְדוֹדִי סוּס לָבָן: לָרֹעֶה כֶּלֶב:
אַיֵּה הַכֶּלֶב אֲשֶׁר לָרֹעֶה: לְצֹאנוֹ רֹעֶה: לִי בַּת וּלְךָ בֵּן: לְאָבִיו
בַּיִת וְגַם לִבְנוֹ בָּיִת:

2.

Ik heb een wit paard. Hij heeft een bokje. Op den berg (is) eene witte (*m.*) tent. Gij (*m.*) hebt een fraaien (*m.*) tuin. Gij (*v.*) hebt haar bloem. Hij heeft mijn harp.

Zij heeft een leerling. Wij hebben uw harp. Mijn vader heeft eene witte (*v.*) duif. Uw vader heeft een broeder. Zijn vader heeft een nieuwen (*v.*) wagen. Onze vader heeft eene oude moeder. Aan mijn zoon heb ik gegeven een nieuwen (*v.*) ring. Deze (*v.*) ring (is) voor u tot eene herinnering.

3.

Wie is uw vader? Dit (*m.*) geld (is) voor uw broeder. Dit (*m.*) boek is voor mijn leerling. Aan mij (behoort) dit (*m.*) geld. Aan wien (behoort) deze (*m.*) stok? De aarde (behoort) aan den Eeuwige. Deze (*m.*) wijn is voor uw zoon. Dit (*m.*) haksel en ook dit (*m.*) voeder is voor uw (*m.*) os. Deze vreemdeling (is) een arme man. Deze heer (is) mijn broeder. Dit (*m.*) loon is voor den knecht. Deze bruid (is) mijne zuster. Mozes heeft een nieuw (*m.*) kleed. Jakob heeft een gebrek. Rebekka heeft een lied. Hier is een bruidegom en eene bruid.

EEN EN TWINTIGSTE LES.

Het voorzetsel מִן van, uit.

1. Het woordje מִן beteekent van of uit, bijv. מִן־הָאָרֶץ *van de aarde* of *uit de aarde*; מִן־הַשָּׂדֶה *van het veld* of *uit het veld*.

Opmerking. Let wèl, dat achter מִן de מַקֵּף staat.

2. Men behoeft echter מִן niet altijd voluit te schrijven, zooals gij uit de volgende voorbeelden zien kunt.

In plaats van מִן־מֹשֶׁה zegt men מִמֹּשֶׁה *van Mozes.*

„ „ „ מִן־סֻכָּה „ „ מִסֻּכָּה *uit eene hut.*

„ „ „ מִן־בֵּן „ „ מִבֵּן *van een zoon.*

Wat leert gij uit deze voorbeelden? 1e. dat מִן *zonder* נ vóór een woord kan gevoegd worden. Het wordt dan een v o o r v o e g s e l. 2e. dat de eerste letter van het woord, waar מִ vóór komt, door דגש חזק verdubbeld moet worden. Dus is de נ van מִן dan aan de volgende letter gelijk gemaakt.

Opmerking. Als er in de 1e letter van het woord al een דגש staat, behoeft men er niet nòg één bij te voegen, zoòals gij ziet bij מִבֵּן.

3. Maar hoe gaat het nu, als de 1e letter van het woord eene *keelletter* is? daar mag immers geen דגש in komen? Zie maar eens hier.

In plaats van מִן־עֵץ zegt men מֵעֵץ *van een boom.*
" " " מִן־רֵעַ " " מֵרֵעַ *van een vriend.*
" " " מִן־אַבְרָהָם " " מֵאַבְרָהָם *van Abraham.*

De מ heeft hier dus צירי in plaats van חירק.

4. Als voor een woord de *lidwoordelijke* ה staat, kan men מִן voluit schrijven of verkorten. Men kan dus zeggen:

מִן־הַבַּיִת of מֵהַבַּיִת *uit het huis.*
מִן־הָעִיר of מֵהָעִיר *uit de stad.*
מִן־הָהָר of מֵהָהָר *van den berg.*

5. Leer nu nog de volgende woorden.

שָׂדֶה	een veld.	מִצְרַיִם	(*Ro.* מִצְרָיִם) Egypte.
בְּאֵר	*v.* eene bron.	יְרִיחוֹ	Jéricho.
דֶּרֶךְ	*m.* en *v.* een weg.	מִירִיחוֹ	van *of* uit Jéricho.
מִדְבָּר	eene woestijn.	יְרוּשָׁלַם	1) Jeruzalem.
נָהָר	een stroom, eene rivier.	מִירוּשָׁלַם	van *of* uit Jeruzalem.
רָחוֹק *m.* רְחוֹקָה	ver.	שָׁם	daar, aldaar.

1) Spreek uit יְרוּשָׁלַיִם.

מִשָּׁם van daar.

מֵאַיִן van waar?

עַד *of* וְעַד tot aan, tot.

אֶל־ naar.

קַח neem, haal.

אֲנַחְנוּ wij [zijn].

אַתֶּם gij zijt *(als men tot mannen spreekt.)*

הָלַכְתִּי ik ben gegaan.

הָלַכְתָּ gij zijt gegaan.

הָלַכְנוּ wij zijn gegaan.

בָּאתִי ik ben gekomen.

בָּאתָ gij zijt gekomen.

בָּאנוּ wij zijn gekomen.

6. En nu nog het volgende.

מֵאַיִן אַתֶּם *van waar zijt gij?*

מֵאַיִן בָּאתָ *van waar zijt gij gekomen?*

מִירִיחוֹ אֲנַחְנוּ *uit Jéricho zijn wij.*

קַח־לִי *haal mij* of *haal voor mij.*

מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ *uit een ver land zijn wij gekomen.*

OEFENINGEN.

1.

מֵאַיִן הוּא׃ מֵחֶבְרוֹן [1] הוּא׃ מֵאַיִן בָּאתָ׃ בָּאתִי מִמִּצְרַיִם׃ לֵךְ
אֶל־הַשָּׂדֶה וְקַח־לִי מִשָּׁם שֶׂה וּגְדִי׃ מִן־הַמִּדְבָּר הָלַכְנוּ׃
מִן־הָעִיר אֶל־הַשָּׂדֶה הָלַכְתִּי׃ בָּאתִי מֵאָחִיךָ׃ הִנֵּה מַיִם
מִן־הַבְּאֵר אֲשֶׁר לְאָבִי׃ תֵּן מִן־הַלֶּחֶם הַזֶּה לָרָשׁ׃ הִנֵּה בָּשָׂר
מִן־הַשֶּׂה׃ לֵךְ אֶל־הַגַּן וְקַח־לָנוּ מִשָּׁם פְּרִי חָדָשׁ׃ הָלַכְתִּי אֶל־
הָהָר וְשָׁם [2] בְּאֵר׃ מִשּׁוֹרוֹ וּמֵחֲמֹרוֹ׃ מָה אַתֶּם׃ מִי אַתֶּם׃ מָה
אֲנַחְנוּ׃ מֵאַיִן הִיא׃ לֵךְ מִשָּׁם׃ בָּאנוּ עַד יְרִיחוֹ׃ הִנֵּה מַיִם
מֵהַנָּהָר׃ הִנֵּה שׁוֹפָר מִירוּשָׁלָיִם׃ מֵאַיִן אַתֶּם׃ מִירוּשָׁלַיִם אֲנַחְנוּ׃
לָמָּה לֹא הָלַכְתָּ אֶל־הָעִיר׃ מִירִיחוֹ הָלַכְתִּי אֶל־יְרוּשָׁלַיִם
וּמִירוּשָׁלַיִם אֶל־חֶבְרוֹן [1]׃ מִבִּנְךָ וּמִבְּנוֹ׃ מֵעִיר גְּדוֹלָה אֲנַחְנוּ׃
מֵאָדָם עַד מֹשֶׁה׃ אֵין שָׁם אָדָם׃ מִי שָׁם׃ מִשָּׁם אֲנִי׃ לְמִי
הַבְּאֵר הַזֹּאת׃ לֵךְ אֶל־הָעִיר וְקַח־לְךָ מִשָּׁם יוֹנָה לְבָנָה לְמַתָּנָה׃

---

1) חֶבְרוֹן, Hebron. — 2) Voeg achter dit woord het woord *was* in.

סל 2.

Uit eene korf. Uit de korf. Uit eene groote (*m.*) korf. Van man tot vrouw. Van vleesch. Van het vleesch. Een verre (*v.*) weg. Uit eene bron. Uit de bron. Van daar is zij. Van Jeruzalem. Hier is wijn uit mijn beker. Haal mij water uit de rivier. Van waar (is) deze (*m.*) wees? Van Hebron is hij. Van dag tot dag. Uit de woestijn ben ik gekomen. Van avond tot avond. Ver van dit land. Geef mij een deel. Ik ben gegaan naar haar oom. Hier is een steen van dezen (*m.*) berg. Van den boom. Uit eene hut. Uit eene tent. Een zegen van uw vader. Hier is een schaap van mijne kudde. Deze vreemdeling (is) van Jeruzalem. Van mijn zoon en van haar zoon. Uit mijne hand.

TWEE EN TWINTIGSTE LES.

Segolaatvormen met aanhangsels.

Het voorvoegsel מִ.

1. Woorden als: מֶלֶךְ, עֶבֶד, גֶּפֶן, סֵפֶר, חֹדֶשׁ noemt men s e g o l à à t v o r m e n, omdat ze in de tweede lettergreep de סֶגוֹל hebben. Als men zulke woorden verbuigt, verdwijnt de סֶגוֹל, zooals gij uit de volgende voorbeelden zien kunt.

a.			*b.*	*c.*	*d.*
מֶלֶךְ			עֶבֶד	סֵפֶר	דֶּגֶל
(מַלְךְ)			(עַבְדְ)	(סִפְרְ)	(דִּגְלְ)
koning.			knecht.	boek.	banier.
מַלְכִּי		mijn k.	עַבְדִּי	סִפְרִי	דִּגְלִי
מַלְכְּךָ	(*Rv.* מַלְכֶּךָ)	uw k.	עַבְדְּךָ	סִפְרְךָ	דִּגְלְךָ
מַלְכֵּךְ		uw k.	עַבְדֵּךְ	סִפְרֵךְ	דִּגְלֵךְ
מַלְכּוֹ		zijn k.	עַבְדּוֹ	סִפְרוֹ	דִּגְלוֹ
מַלְכָּהּ		haar k.	עַבְדָּהּ	סִפְרָהּ	דִּגְלָהּ
מַלְכֵּנוּ		onze k.	עַבְדֵּנוּ	סִפְרֵנוּ	דִּגְלֵנוּ

Uit de voorbeelden *a* en *b* kunt gij leeren, dat, om segolaatvormen met 2 סֶגוֹל (zooals מֶלֶךְ enz.) te verbuigen, men de beide סֶגוֹל wegnemen en onder de eerste letter van het woord de פתח schrijven moet. Wil ik nu bijv. גֶּפֶן verbuigen, dan verander ik het eerst in גַּפְן en ga dan verder: גַּפְנִי enz. Op dezelfde wijze verander ik דֶּרֶךְ in דַּרְךְ, כֶּלֶב in כַּלְבּ, חֶרֶב *zwaard* in חַרְבּ, קֶשֶׁת *boog* in קַשְׁתּ, כֶּסֶף in כַּסְפּ enz.

Verbuig gij nu eens de hier opgegeven woorden en ook nog אֶבֶן, כֶּרֶם *wijngaard*, לֶחֶם, אֶרֶץ, נֶפֶשׁ *ziel* en שֶׁמֶן *olie.*

2. Er zijn echter ook woorden met 2 סגול, die met חירק verbogen worden, zooals voorbeeld *d.* Zulke woorden zijn: שֶׁקֶל (שִׁקְל), *sikkel*, צֶדֶק (צִדְק) *gerechtigheid*, בֶּגֶד (בִּגְד zonder דגש in de ד) *kleed.*

3. Op dezelfde wijze als voorbeeld *d* wordt ook סֵפֶר (voorbeeld *c*) verbogen, alsmede שֵׁבֶט *stam, staf.*

Verbuig ook deze woorden.

4. בּ vóór een woord gevoegd, beteekent in, op, met enz. Ziehier eenige voorbeelden.

בְּיָדִי in mijne hand.	בְּשָׂדֶה op een veld.
בְּסֵפֶר in een boek.	בְּדֶרֶךְ op een weg.
בְּבַיִת in een huis.	בְּרֹאשִׁי op mijn hoofd.

בְּחַרְבִּי met mijn zwaard.

בְּשִׂמְחָה met vreugde.

בְּחֶסֶד met genade.

5. Lees nu nog eens over No. 2 van de 20ste les, dan zult gij ook het volgende begrijpen.

In plaats van בְּהַדֶּרֶךְ zegt men בַּדֶּרֶךְ *op den weg.*

„ „ „ בְּהָעִיר „ „ בָּעִיר *in de stad* enz.

6. Leer nu nog het volgende:

הָיִיתִי ik ben geweest, ik was.
הָיִיתָ gij zijt geweest, gij waart.
הָיִינוּ wij zijn geweest, wij waren.
אֵיפֹה waar?
חַם *m.* warm.
בָּעִיר הַזֹּאת in deze stad.
אֶתְמוֹל of תְּמוֹל gisteren.

1.

בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי׃ בַּבַּיִת וּבַשָּׂדֶה׃ הַסֵּפֶר הַזֶּה *) סְפָרִי׃ קַח־לִי
מַיִם מִן־הַבְּאֵר אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה׃ בַּמָּקוֹם הַזֶּה הָיִיתִי׃ לְכַלְבִּי
נָתַתִּי מִסְפּוֹא׃ בְּאַרְצֵנוּ׃ קַח קַשְׁתְּךָ וְלֵךְ אֶל־הַשָּׂדֶה׃ בִּגְדָהּ
יָפֶה מְאֹד׃ הִנֵּה יַיִן טוֹב מִגַּפְנֵנוּ׃ בְּסִפְרֵךְ׃ עַבְדּוֹ זָקֵן מְאֹד׃
לַחְמֵנוּ *) חַם׃ אַרְצֵנוּ *) טוֹבָה׃ אֱכֹל בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ׃ אֵיפֹה
הָיִיתָ אֶתְמוֹל׃ מַה־בְּדַרְכֶּךָ׃ לַמֶּלֶךְ 1) כֶּרֶם גָּדוֹל בָּעִיר הַזֹּאת׃
תֵּן מִכַּסְפְּךָ לָרָשׁ׃ בַּמִּדְבָּר הָיִינוּ׃ בִּגְדִי *) חָדָשׁ׃ מַדּוּעַ אֵין כֶּלֶב
בַּגַּן הַזֶּה׃ דִּגְלֵנוּ לָבָן׃ לְמִי הַשֶּׁמֶן הַזֶּה׃ מִי בְּכַרְמִי׃ עַבְדְּךָ
בְּכַרְמֵךְ׃ אֵין מֶלֶךְ בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ נָתַתִּי לַחְמִי לְכַלְבֵּךְ׃ מִשִּׁבְטִי׃
בָּהָר הָיִיתִי׃ אַבְנוֹ׃ שַׁמְנִי׃ צִדְקָהּ׃ כַּסְפֵּנוּ׃

*) Voeg in: *is.* — 1) De koning heeft.

2.

Mijne ziel. Zijn sikkel. Haar olie. Onze wijngaard. Uw (*m.*) staf. Uw (*v.*) land. Mijn hond. Uw (*m.*) steen. Zijn boog. Uwe (*v.*) ziel. Haar hond. Mijne gerechtigheid. Zijn kleed. Onze wijngaard. Zijn zwaard. Onze olie. In ons land. In uw (*m.*) wijngaard. Met mijn staf. Met zijn boog en met zijn zwaard. In onze ziel. Met gerechtigheid. Haar kleed. In zijn wijngaard. Aan uw (*v.*) hond. In uw (*m.*) land,

DRIE EN TWINTIGSTE LES.

Verbuiging van enkele zelfstandige naamwoorden.

1. Leer de volgende verbuigingen.

a. דָּבָר woord, zaak; דְּבָרִי, דְּבָרְךָ, דְּבָרֵךְ, דְּבָרוֹ, דְּבָרָהּ, דְּבָרֵנוּ. *b.* אַיִל ram; אֵילִי, אֵילְךָ enz. *c.* מָקוֹם plaats; מְקוֹמִי, מְקוֹמְךָ enz. *d.* גַּן hof, tuin; גַּנִּי, גַּנְּךָ enz. *e.* אֵם, moeder; אִמִּי, אִמְּךָ enz. *f.* בֵּן zoon; בְּנִי, בִּנְךָ (*Rv.* בִּנְךָ), בְּנֵךְ, בְּנוֹ, בְּנָהּ, בְּנֵנוּ.

Verbuig volgens voorbeeld *a.* זָהָב *goud*, שָׂכָר *loon*, שָׁלָל *buit*; volgens voorbeeld *b.* זַיִת *olijf*, *olijfboom*, בַּיִת *huis*, עַיִן *oog*; volgens voorbeeld *c.* כָּבוֹד *eer*, שָׁלוֹם *vrede*; volgens voorbeeld *d.* כַּד *kruik*, סַל *korf*; volgens voorbeeld *e.* חֵץ *pijl*, לֵב *hart*, עֵת *v. tijd*; volgens voorbeeld *f.* שֵׁם *naam*.

2. Leer: מַה *hoe?*

מַה־שְּׁמֶךָ *hoe is uw naam?*

תַּחַת *onder.*

Oefening.

Mijne eer. Zijn olijf. Ons goud. Uw zilver en uw goud. Mijne korf [is] zwaar (*m.*). Haar kruik [is] zwaar (*m.*). Uwe (*v.*) eer. Zijn pijl. Uw (*m.*) naam. Mijn naam [is] Jakob. Hoe [is] zijn naam? Hoe is haar naam? Uw naam [is] Rebekka. Op (בְּ) zijn tijd. Onder onzen olijfboom. Aan uw (*m.*) wijngaard en aan uw olijfboom. Zijn oog. Uw (*v.*) oog. In vrede. Zijn vrede. In uw (*m.*) huis. In mijn huis. Uit uw (*v.*) kruik. Van den buit. Van zijn buit. Mijn loon. Uw (*m.*) loon. Zijn loon. Onze vrede. In mijn hart. Uw (*v.*) hart is goed (*m.*). Haar hart. In onzen tuin. Op (בְּ) zijn woord. Op (בְּ) haar plaats. Van mijn zoon. Aan (לְ) uw (*v.*) zoon. Aan (לְ) mijn

zoon. Aan onze moeder. Van zijne moeder. Met (עִם) uwe (*v.*) moeder. Goed (*m.*) is uw woord.

VIER EN TWINTIGSTE LES.

Het meervoud der manlijke zelfstandige naamwoorden.

1. Hoe men Hebreeuwsche zelfstandige naamwoorden meervoud maakt, ziet gij uit de volgende voorbeelden, die gij goed uit het hoofd moet leeren.

Enkelvoud.	*Meervoud.*
סוּס een paard.	סוּסִים paarden.
בְּכוֹר een eerstgeborene.	בְּכֹרִים eerstgeborenen.
עֵד een getuige.	עֵדִים getuigen.
דָּג een visch.	דָּגִים visschen.
זְאֵב een wolf.	זְאֵבִים wolven.
אֱגוֹז eene noot.	אֱגוֹזִים noten.

2. Nu ook de volgende voorbeelden:

תַּלְמִיד een leerling.	תַּלְמִידִים leerlingen.
כּוֹכָב eene ster.	כּוֹכָבִים sterren.
גַּנָּב een dief.	גַּנָּבִים dieven.
כְּסִיל een dwaas.	כְּסִילִים dwazen.
כְּפִיר een jonge leeuw.	כְּפִירִים jonge leeuwen.
מִזְמוֹר een psalm.	מִזְמוֹרִים psalmen.

3. Uit deze voorbeelden ziet gij, dat men ִים— achter een woord voegt, om het *meervoud* te maken. Dit ִים— noemt men den m e e r v o u d s u i t g a n g.

4. Voeg gij nu ִים— achter de volgende woorden:

צוּר, דּוֹד, תּוֹר, עֵץ, חֲמוֹר, שִׁיר, מַלְאָךְ, גֵּר en רָשׁ *een arme.*

5. Er zijn echter ook manlijke woorden, die den meervoudsuitgang וֹת— verkrijgen, zooals:

Enkelvoud.	*Meervoud.*
שֵׁם een naam.	שֵׁמוֹת namen.
נֵר een lamp.	נֵרוֹת lampen.
שׁוֹפָר eene bazuin.	שׁוֹפָרוֹת bazuinen.
חֲלוֹם een droom.	חֲלֹמוֹת droomen.
גּוֹרָל een lot.	גּוֹרָלוֹת loten.
שֻׁלְחָן eene tafel.	שֻׁלְחָנוֹת tafels.
לוּחַ eene tafel *(om op te schrijven.)*	לֻחוֹת tafelen.

6. Ziehier eenige woorden, die men telwoorden noemt

אֶחָד één.	אַרְבָּעָה vier.
שְׁנַיִם of שְׁנֵי twee.	חֲמִשָּׁה vijf.
שְׁלֹשָׁה drie.	שִׁשָּׁה zes.

7. Leer:

גּוֹרָל אֶחָד *één lot.*
כּוֹכָב אֶחָד *ééne ster.*
שְׁנֵי לֻחוֹת *twee tafelen.*
שְׁנֵי עֵדִים *twee getuigen.*
שְׁלֹשָׁה דָגִים *drie visschen.*

Uit deze voorbeelden kunt gij zien, dat men אֶחָד *achter* het getelde zet. Alle andere telwoorden zet men echter er voor, even als in het Nederlandsch. Let ook op, dat men gewoonlijk שְׁנֵי zegt en niet שְׁנַיִם.

8. Leer nu nog:

In plaats van	לְשְׁנֵי	zegt men	לִשְׁנֵי *aan twee.*
" " "	לְשְׁלֹשָׁה	" "	לִשְׁלֹשָׁה *aan drie.*
" " "	לְחֲמִשָּׁה	" "	לַחֲמִשָּׁה *aan vijf.*

OEFENINGEN.

1.

Leerlingen. Aan leerlingen. De leerlingen. Aan de leerlingen. Visschen. Aan visschen. De visschen. Aan

de visschen. Loten. Met (בְּ) loten. De loten. Met de loten. Psalmen. Uit psalmen. De psalmen. Uit de psalmen. Namen. Met (בְּ) namen. De namen. Met de namen. Eerstgeborenen. Voor (לְ) eerstgeborenen. De eerstgeborenen. Voor de eerstgeborenen. Sterren. De sterren. In de sterren. Dieven. Aan dieven. De dieven. Aan de dieven. Wolven en jonge leeuwen. Jonge leeuwen en wolven. Tafelen en tafels. Dieven en dwazen. Met liederen en met psalmen. De engelen. Op (בַּ) de rotsen. De ezel en de paarden. Aan de boden.

2.

Twee wolven. Aan twee wolven. Drie vreemdelingen. Aan drie vreemdelingen. Met (בַּ) vijf loten. Één lamp en niet (לֹא) twee lampen. Één droom en niet vijf droomen. Twee armen. Aan vier leerlingen. Drie getuigen. Vijf wolven. Vier sterren. Zes boomen op (בַּ) het veld. Twee tafelen *bracht hij mede* (הוֹרִיד) van den berg. In dit huis [zijn] zes tafels. Vijf psalmen. Één noot. Vier visschen [zijn] in het water. Aan één man. Voor twee tortelduiven. Aan drie engelen. Met (בַּ) vier rotsen. Aan vijf vreemdelingen. Aan zes eerstgeborenen.

VIJF EN TWINTIGSTE LES.

Vervolg.

1. Ziehier weder eenige woorden in het enkel- en meervoud, om uit het hoofd te leeren.

Enkelvoud.	*Meervoud.*
שָׂעִיר een bok.	שְׂעִירִים bokken.
צָמִיד een armband.	צְמִידִים armbanden.

נָבִיא een profeet.	נְבִיאִים profeten.
נָשִׂיא een vorst.	נְשִׂיאִים vorsten.
אֹיֵב een vijand.	אֹיְבִים vijanden.
סֹחֵר een koopman.	סֹחֲרִים kooplieden.
כֹּהֵן een priester.	כֹּהֲנִים priesters.
רֹפֵא een arts of geneesheer.	רֹפְאִים artsen.
שֹׁפֵט een rechter.	שֹׁפְטִים rechters.
דָּבָר een woord, eene zaak.	דְּבָרִים woorden, zaken.
נָחָשׁ eene slang.	נְחָשִׁים slangen.

2. Nu de volgende:

עַם een volk.	עַמִּים volken.
גַּן een hof, tuin.	גַּנִּים hoven, tuinen.
כַּד eene kruik.	כַּדִּים kruiken.
סַל eene korf.	סַלִּים korven.
הַר een berg.	הָרִים bergen.
פַּר een var, stier.	פָּרִים varren, stieren.
חֵץ een pijl.	חִצִּים pijlen.
זַיִת eene olijf.	זֵיתִים olijven.
אַיִל een ram.	אֵילִים rammen.

3. Ziehier ook nog eenige telwoorden:

שִׁבְעָה zeven.	תִּשְׁעָה negen.
שְׁמֹנָה acht.	עֲשָׂרָה tien.

4. Het woord הִנֵּה kan op verschillende wijzen vertaald worden, zooals uit de volgende voorbeelden blijkt:

הִנֵּה בָּאתִי *zie*, ik ben gekomen.

הִנֵּה הַנָּבִיא *zie*, [*daar is*] de profeet.

הִנֵּה אֵילִים *zie* [*er zijn*] rammen.

הִנֵּה הַנְּבִיאִים *zie*, [*daar zijn*] de profeten.

הִנֵּה תִּשְׁעָה כַּדִּים *Hier* [*zijn*] negen kruiken.

5 Leer ook nog:

לִשְׁמֹנָה כֹּהֲנִים aan acht priesters.
לְתִשְׁעָה סֹחֲרִים „ negen kooplieden.
לַעֲשָׂרָה אֹיְבִים „ tien vijanden.
6. אֵין אֹיְבִים *er zijn geen* vijanden

Evenzoo doet men, als men בְּ wil voorvoegen; dus, בִּשְׁמֹנָה enz.

OEFENING.

Twee artsen. 4 rammen. 5 stieren. 10 korven. 8 profeten. 7 slangen. 6 volken. 3 bergen. 1 bok. 5 tuinen. 2 vijanden. 9 kooplieden. 2 olijven. 8 kruiken. 2 armbanden. 9 vorsten. 7 artsen. 4 rechters. 3 slangen. 1 woord. 10 zaken. Aan twee vijanden. Aan 7 priesters. In 9 kruiken. In 3 tuinen. Aan 8 bokken. Aan 4 rechters Aan één var en aan één ram. Ik heb gezien 5 slangen in onzen tuin. Wij hebben 2 tuinen. Ik heb een fraaien armband. Ik heb 8 olijven. Zie, [er zijn] negen stieren op (בְּ) het veld. Zie, [daar zijn] de vijanden. Zie, [daar zijn] 10 olijven in ééne korf. Deze man heeft 3 rammen en 5 bokken. Er is geen slang in dezen tuin. Er zijn geen vijanden in deze stad. Er zijn geen 2 artsen op (בְּ) deze plaats.

ZES EN TWINTIGSTE LES.

Vervolg.

1. Ziehier eenige *segolaatvormen* in het enkel- en meervoud, om te leeren.

Enkelvoud.		*Meervoud.*	
מֶלֶךְ	een koning.	מְלָכִים	koningen.
דֶּרֶךְ (*Rv.* דָּ)	een weg.	דְּרָכִים	wegen.
כֶּרֶם (*Rv.* כָּ)	een wijngaard.	כְּרָמִים	wijngaarden.

גֶּפֶן	(*Rv.* גָּ׳)	een wijnstok.	גְּפָנִים	wijnstokken.
כֶּלֶב		een hond.	כְּלָבִים	honden.
דֶּגֶל		een banier.	דְּגָלִים	banieren.
שֶׁקֶל	(*Rv.* שָׁ׳)	een sikkel.	שְׁקָלִים	sikkelen.
בֶּגֶד		een kleed.	בְּגָדִים	kleederen.
נֶשֶׁר		een arend.	נְשָׁרִים	arenden.
כֶּבֶשׂ		een lam.	כְּבָשִׂים	lammeren.
קֶבֶר	(*Rv.* קָ׳)	een graf.	קְבָרִים	graven.

Opmerking. Het tusschen haakjes staande duidt aan, dat de eerste letter van *segolaatvormen* met twee סֶגּוֹל, *in den rustvorm* wel eens קמץ krijgt. Dus beteekent דָּרֶךְ hetzelfde als דֶּרֶךְ enz.

2. De volgende woorden beginnen met eene keelletter, daarom hebben ze in het meervoud ֲ in plaats van ְ.

עֶרֶב	(*Rv.* עָ׳)	een avond.	עֲרָבִים	avonden.
עֶבֶד	(*Rv.* עָ׳)	een knecht.	עֲבָדִים	knechten.
אֶבֶן	(*Rv.* אָ׳) *v.*	een steen.	אֲבָנִים	steenen.
אֶרֶז		een ceder.	אֲרָזִים	ceders.
חֶדֶר	(*Rv.* חָ׳)	eene kamer, een vertrek.	חֲדָרִים	kamers, vertrekken.

3. Ziehier nog eenige telwoorden, om uit het hoofd te leeren:

עַשְׁתֵּי עָשָׂר of אַחַד עָשָׂר	11.	שִׁשָּׁה עָשָׂר	16.
שְׁנֵים עָשָׂר	12.	שִׁבְעָה „	17.
שְׁלֹשָׁה „	13.	שְׁמֹנָה „	18.
אַרְבָּעָה „	14.	תִּשְׁעָה „	19.
חֲמִשָּׁה „	15.	עֶשְׂרִים	20.

Oefening.

15 honden. 13 steenen. 20 cederen. Op (בְּ) 7 wegen. 14 kleederen. 12 wijngaarden. 11 wijnstokken. 17 graven: 2 avonden. 15 vertrekken. Mijn vader heeft (לְ) 16 kleederen.

10 banieren. Aan 16 honden. In (בְּ) onzen wijngaard (zijn) 20 wijnstokken. Wij hebben 17 lammeren. In (בִּ) graven. In (בַּ) de graven. Voor (לְ) 11 knechten. 18 profeten. Aan 20 kooplieden. In dit huis (zijn) 13 kamers. In dezen tuin (zijn) 11 olijfboomen. 15 rammen. 12 pijlen. 12 varren. Zie (daar zijn) 18 bokken. Hier (zijn) 14 sikkelen voor u. Zie (daar zijn) 16 graven.

ZEVEN EN TWINTIGSTE LES.

Vervolg.

1. Leer uit het hoofd:

Enkelvoud.		*Meervoud.*	
נַעַר	(*Rv.* 'נָ) een knaap, jongen.	נְעָרִים	knapen, jongens.
שַׁעַר	(*Rv.* 'שָׁ) een poort.	שְׁעָרִים	poorten.
נַחַל	(*Rv.* 'נָ) een beek, een dal.	נְחָלִים	beken, dalen.
סֵפֶר	een boek.	סְפָרִים	boeken.
שֵׁבֶט	een stam, een staf.	שְׁבָטִים	stammen, staven.
חֵלֶק	een deel.	חֲלָקִים	deelen.
עֵדֶר	eene kudde.	עֲדָרִים	kudden.
חֹדֶשׁ	eene maand.	חֳדָשִׁים	maanden.
אֹהֶל	eene tent.	אֹהָלִים	tenten.

2. Van de volgende manlijke woorden is het meervoud eenigszins onregelmatig.

אָב, *meerv.* אָבוֹת vaderen, voorouders; אָח *meerv.* אַחִים broeders; אִישׁ *meerv.* אֲנָשִׁים mannen, lieden; יוֹם *meerv.* יָמִים dagen; כְּלִי vat, *meerv.* כֵּלִים vaten; רֹאשׁ hoofd, *meerv.* רָאשִׁים.

Oefening.

Ik heb 2 broeders. 15 vaten. 11 kudden. 10 hoofden. Aan 12 stammen. Uit 16 deelen. In 20 tenten. 6 poorten

(zijn er) in deze stad. 14 beken. In deze (*m.*) beek (is) water. In dit (*m.*) dal *grazen* [1]) kudden. In deze (*m.*) tent zijn 9 mannen. Van de vaderen. 12 maanden (zijn er) in een *jaar*. [2]) Waar (zijn) de knapen? Ik heb 6 ooms en 5 broeders. Hier zijn 11 vaten. Zie (daar zijn) 8 mannen. Hier zijn 4 boeken voor uw broeder. Ik heb *olie* [3]) op (עַל) mijn hoofd.

---

1) יִרְעוּ. — 2) שָׁנָה. — 3) שֶׁמֶן.

ACHT EN TWINTIGSTE LES.

Het Meervoud der vrouwelijke woorden.

1. Hoe men vrouwelijke woorden meervoud maakt, ziet gij uit de volgende voorbeelden.

Enkelvoud.	*Meervoud.*
סֻכָּה eene hut.	סֻכּוֹת hutten.
תְּפִלָּה een gebed.	תְּפִלּוֹת gebeden.
בְּרָכָה een zegen.	בְּרָכוֹת zegeningen.
אֳנִיָּה een schip.	אֳנִיּוֹת schepen.
עֻגָה een koek.	עֻגוֹת koeken.
פָּרָה eene koe.	פָּרוֹת koeien.
מִצְוָה een gebod.	מִצְוֹת geboden.
עֹלָה een brandoffer.	עֹלוֹת brandoffers.

2. Uit deze voorbeelden ziet gij, dat, als men een woord, dat op ָה— eindigt, *meervoud* wil maken, men ָה— er af moet nemen en er וֹת— moet achtervoegen. Dit וֹת— noemt men den v r o u w e l ij k e n m e e r v o u d s u i t g a n g.

3. Verder kunt gij uit deze voorbeelden leeren, *dat woorden, die op* ָה— *eindigen*, v r o u w e l ij k *zijn*. Deze vrouwelijke uitgang ָה— heeft a l t ij d d e n k l e m t o o n!

4. Nu zult gij wel in staat zijn de volgende woorden meervoud te maken.

מְזוּזָה, מִטָּה, אַלְמָנָה, אָמָּה *eene el*, מַתָּנָה, דּוֹדָה, מְנוֹרָה *een deurpost*, מַצֵּבָה, מִלְחָמָה *een oorlog*, חִידָה *een raadsel.*

5. De volgende woorden zijn niet zoo gemakkelijk meervoud te maken.

מַלְכָּה *meerv.* מְלָכוֹת *koninginnen*; שִׁפְחָה *meerv.* שְׁפָחוֹת *dienstmeiden*; שִׂמְלָה *een kleed, meerv.* שְׂמָלוֹת *kleederen*; נַעֲרָה *meerv.* נְעָרוֹת *meisjes.*

6. Om vrouwelijke woorden te tellen, gebruikt men *telwoorden*, die *niet* op ָה— eindigen. Hier hebt gij ze van *één* tot *zes.*

אַחַת	één.	אַרְבַּע	vier.
שְׁתַּיִם of שְׁתֵּי	twee.	חָמֵשׁ	vijf.
שָׁלֹשׁ	drie.	שֵׁשׁ	zes.

Opmerking. שְׁתַּיִם en שְׁתֵּי moet men uitspreken: *sjtájim, sjtei.*

7. Leer nu nog:

עָשִׂיתִי ik heb gemaakt, gedaan.	יָדַעְתִּי ik weet, ken.
עָשִׂיתָ gij hebt „ „	יָדַעְתָּ gij weet, kent.
עָשִׂינוּ wij hebben „ „	יָדַעְנוּ wij weten, kennen.

לֹא יָדַעְתִּי *ik weet niet, ik ken niet.*

OEFENINGEN.

1.

שָׁלֹשׁ מַתָּנוֹת נָתַתִּי לָךְ: הָיִיתִי בָּאֳנִיָּה גְדוֹלָה עִם אָחִי: יָדַעְתִּי שֵׁשׁ חִידוֹת: לָאִישׁ הַזֶּה שְׁתֵּי פָרוֹת וּשְׁנֵי פָרִים: אַרְבַּע עֹלוֹת: הִנֵּה שִׂמְלָה חֲדָשָׁה לָאַלְמָנָה הַזֹּאת: עָשִׂיתִי מְנוֹרַת זָהָב: יָדַעְתִּי שְׁתֵּי תְּפִלּוֹת: עֹלָה אַחַת: מִי בַּמִּטָּה: הִנֵּה חָמֵשׁ מַצֵּבוֹת: חָמֵשׁ נְעָרוֹת וַחֲמִשָּׁה נְעָרִים: שֵׁשׁ אַמּוֹת: מֶלֶךְ אֶחָד וּמַלְכָּה אַחַת: אַרְבָּעָה עֲבָדִים וְאַרְבַּע שְׁפָחוֹת: חֲמִשָּׁה מְלָכִים

וְחָמֵשׁ מְלָכוֹת: הַמִּצְוָה הַזֹּאת טוֹבָה מְאֹד: עָשִׂינוּ שְׁתֵּי אֳנִיּוֹת:
אַיֵּה הַנְּעָרוֹת אֲשֶׁר בָּאוּ [1] אֶל־בֵּיתֶךָ: לֹא יָדַעְתִּי מִי אַתָּה:
לֹא יָדַעְנוּ אֶת־אָחִיךָ: הִנֵּה עֻגּוֹת לְךָ וּלְאָחִיךָ: אֵין סֻכּוֹת
בַּמָּקוֹם הַזֶּה: נֹחַ [2] הִקְרִיב [3] עֹלוֹת בַּמִּזְבֵּחַ [4]: שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת:
מֶה־עָשִׂיתָ: שֵׁשׁ מִצְוֹת עָשִׂיתָ: שְׁתֵּי מְזוּזוֹת:

1) Gekomen zijn. — 2) Noach. — 3) Offerde. — 4) מִזְבֵּחַ, altaar.

2.

Twee koeien. Ééne dienstmeid. 5 hutten. 4 schepen. 6 raadsels. 5 brandoffers. 2 meisjes. Één steen. 3 varren en 3 koeien. 4 knechten en 4 dienstmeiden. 6 koningen en 6 koninginnen. Ééne gemeente. Een groote oorlog. 5 ellen. Mijne moeder heeft (לְ) 2 dienstmeiden. Ik ken 4 psalmen. Ik heb gemaakt een raadsel. Zie [daar is] de weduwe, die (אֲשֶׁר) ik ken. Ik weet niet, wie hij is. Ik ben geweest in (בַּ) den oorlog. In (בַּ) dit bed. 10 mannen. 4 bedden. 2 deurposten. 3 geboden. 6 hutten. Één jaar, 5 maanden en 2 dagen. 2 gedenksteenen.

NEGEN EN TWINTIGSTE LES.

Vervolg.

1. Er zijn ook vrouwelijke woorden, die *niet* op ָה eindigen. Ziehier eenige er van:

Enkelvoud.		*Meervoud.*	
בַּת	eene dochter.	בָּנוֹת	dochters.
בְּאֵר	eene bron, een put.	בְּאֵרוֹת	bronnen, putten.
אֶרֶץ	een land.	אֲרָצוֹת	landen.
אֵם	eene moeder.	אִמּוֹת	moeders.
אָתוֹן	eene ezelin.	אֲתֹנוֹת	ezelinnen.

2. De volgende vrouwelijke woorden hebben in het meervoud ִים—.

אֶבֶן	een steen, *meerv.*	אֲבָנִים	עִיר	eene stad, *meerv.*	עָרִים
אִשָּׁה	eene vrouw, „	נָשִׁים	פַּעַם	maal, × „	פְּעָמִים
עֵז	eene geit, „	עִזִּים	שָׁנָה	een jaar, „	שָׁנִים

3. De namen van *lichaamsdeelen, die men dubbel heeft*, zijn *vrouwelijk.* Zij eindigen in het meervoud op ַיִם—. Dit meervoud noemt men tweevoud en den uitgang ַיִם— tweevoudsuitgang.

Ziehier eenige van die namen:

יָד hand, *tweevoud* יָדַיִם handen.
רֶגֶל voet, „ רַגְלַיִם voeten.
אֹזֶן oor, „ אָזְנַיִם ooren.
עַיִן oog, „ עֵינַיִם oogen.
בֶּרֶךְ knie, „ בִּרְכַּיִם knieën.
שָׂפָה lip, „ שְׂפָתַיִם lippen.

Het woord פַּעֲמַיִם beteekent: *tweemaal.*

4. Hier volgen nog eenige telwoorden, om bij vrouwelijke zelfstandige naamwoorden te voegen.

שֶׁבַע 7, שְׁמֹנֶה 8, תֵּשַׁע 9, עֶשֶׂר 10.

OEFENING.

7 dochters. Ik heb (לִי) 2 dochters. 2 moeders en (וְ) 2 vaders. 10 ezels en 10 ezelinnen. 8 mannen en 8 vrouwen. 7 bokken en 7 geiten. 9 jaren, 8 maanden en 10 dagen. 2 ooren. Ik heb 2 lippen. Één voet. 2 voeten. De knieën en de lippen 9 jongens en 9 meisjes. Ik heb 3 zonen en 4 dochters. Mijn zoon heeft (לוֹ) eene fraaie ezelin. 7 putten. Een mensch heeft (לְאָדָם) 2 oogen in zijn hoofd. 10 landen. 2 steenen. Ik ben geweest tweemaal in de stad. Driemaal in het jaar. Tienmaal. Er is geen water in deze bron (*v.*).

Zie (daar zijn) 8 steenen in den put. Op de knieën. 2 ooren. Deze geit is zeer groot. Zes steden. Aan 2 vrouwen en aan één man. 7 malen. Met (בְּ) handen en met voeten. Met de handen en met de voeten.

DERTIGSTE LES.

Het Meervoud der bijvoegelijke naamwoorden.

1. Op dezelfde wijze als zelfstandige naamwoorden kan men ook bijvoegelijke naamwoorden ~~vrouwelijk~~ meervoud maken. Zie maar eens hier.

Manlijk.			*Vrouwelijk.*	
Enkelv.		*Meerv.*	*Enkelv.*	*Meerv.*
טוֹב	goed,	טֹבִים	טוֹבָה	טֹבוֹת
רַע	slecht,	רָעִים	רָעָה	רָעוֹת
גָּדוֹל	groot,	גְּדֹלִים	גְּדוֹלָה	גְּדֹלוֹת
זָקֵן	oud,	זְקֵנִים	זְקֵנָה	זְקֵנוֹת
כָּבֵד	zwaar,	כְּבֵדִים	כְּבֵדָה	כְּבֵדוֹת
לָבָן	wit,	לְבָנִים	לְבָנָה	לְבָנוֹת
חָדָשׁ	nieuw,	חֲדָשִׁים	חֲדָשָׁה	חֲדָשׁוֹת
חָזָק	sterk,	חֲזָקִים	חֲזָקָה	חֲזָקוֹת
קָטָן	klein,	קְטַנִּים	קְטַנָּה	קְטַנּוֹת
גָּבֹהַּ	hoog,	גְּבֹהִים	גְּבֹהָה	גְּבֹהוֹת
יָפֶה	schoon,	יָפִים	יָפָה	יָפוֹת
חֹלֶה	ziek,	חֹלִים	חֹלָה	חֹלוֹת
רַב	veel,	רַבִּים	רַבָּה	רַבּוֹת

Ziehier eenige voorbeelden voor de duidelijkheid.

	Manlijk.	*Vrouwelijk.*
Enk.	בֵּן טוֹב een goede zoon.	בַּת טוֹבָה eene goede dochter.
Meerv.	בָּנִים טֹבִים goede zonen.	בָּנוֹת טֹבוֹת goede dochters.

Enk. בַּיִת חָדָשׁ een nieuw huis. סֻכָּה חֲדָשָׁה eene nieuwe hut.
Meerv. בָּתִּים חֲדָשִׁים nieuwe huizen. סֻכּוֹת חֲדָשׁוֹת nieuwe hutten

2. Leer de volgende telwoorden, die men bij *vrouwelijke* zelfstandige naamwoorden gebruikt.

אַחַת עֶשְׂרֵה *of* עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה	11.	שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה	16.
שְׁתֵּים „	12.	שְׁבַע „	17.
שְׁלֹשׁ „	13.	שְׁמֹנֶה „	18
אַרְבַּע „	14.	תְּשַׁע „	19.
חֲמֵשׁ „	15.	עֶשְׂרִים	20.

3. Leer ook het volgende:

Manlijk.	*Vrouwelijk.*
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה deze mannen.	הַנָּשִׁים הָאֵלֶּה deze vrouwen.
„ הַכֹּסוֹת „ bekers.	„ הַמִּטּוֹת „ bedden.
„ הַכֵּלִים „ vaten.	„ הַשָּׁנִים „ jaren.

Uit deze voorbeelden kunt gij leeren, dat men bij meervoudige zelfstandige naamwoorden niet הַזֶּה of הַזֹּאת mag voegen, maar altijd הָאֵלֶּה Dit woord is een a a n w ij z e n d v o o r n a a m w o o r d.

4. Leer nu nog:

מִי הַנְּעָרוֹת הָאֵלֶּה *wie zijn deze meisjes?*

בְּבֵיתִי חָמֵשׁ מִטּוֹת *in mijn huis [zijn] vijf bedden.*

Gij ziet hieruit, dat men het woordje *zijn* evenzoo goed als het woordje *is* mag invoegen.

Oefeningen.

1.

הִנֵּה עֶשֶׂר עִזִּים: הִנֵּה שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה פָּרוֹת וְעַשְׁתֵּי עָשָׂר פָּרִים:
הָאֲתֹנוֹת הָאֵלֶּה גְּדֹלוֹת מְאֹד: יָדַיִם גְּדֹלוֹת מְאֹד: יָדַעְתִּי
שְׁבַע עֶשְׂרֵה עָרִים גְּדֹלוֹת: בָּעִיר הַזֹּאת בָּתִּים רַבִּים: בַּתְּפִלָּה

הַזֹּאת תְּשַׁע עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת: יֶשׁ־לִי רַגְלַיִם קְטַנּוֹת: שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה
נָשִׁים יָפוֹת: הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה כְּבֵדוֹת מְאֹד: מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה:
בְּנֵנוּ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה עֵצִים גְּבֹהִים: אִישׁ רָשׁ אָנֹכִי וּבְבֵיתִי אֵין
לֶחֶם וְאֵין שִׂמְלָה: לְאָבִי שְׁתֵּי שְׂמָלוֹת חֲדָשׁוֹת: שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
נְעָרוֹת קְטַנּוֹת: לֵךְ אֶל־הָעִיר וְקַח־לָנוּ מִשָּׁם כֵּלִים חֲדָשִׁים:
לַנְּעָרוֹת הָאֵלֶּה בְּגָדִים לְבָנִים: בְּמִצְרַיִם הָיוּ [1] שֶׁבַע שָׁנִים
טֹבוֹת וְשֶׁבַע שָׁנִים רָעוֹת: הַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה חֹלִים: הָאֱגוֹזִים
הָאֵלֶּה נָתַתִּי לִבְנִי: לַתַּלְמִידִים הָאֵלֶּה סְפָרִים חֲדָשִׁים:

---

1) Waren er.

2.

שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבַדְתִּי [1] אֶת־אָבִיךָ: הַמִּזְמֹרִים הָאֵלֶּה יָפִים
מְאֹד: לְמִי הָעֻגוֹת הָאֵלֶּה: לְמִי סְפָרִים טֹבִים: לָמָּה לֹא
הָיִיתָ בָּאֳנִיָּה עִם אָחִיךָ: הָאֲתֹנוֹת הָאֵלֶּה זְקֵנוֹת מְאֹד: רָאשִׁים
רַבִּים: לָאַחִים הָאֵלֶּה עֲבָדִים רַבִּים: לִי שְׁתֵּי שְׂפָתַיִם וּשְׁתֵּי
עֵינָיִם: מֵעֶשְׂרִים אִישׁ: תֵּן תֶּבֶן וּמִסְפּוֹא לָאֲתֹנוֹת הָאֵלֶּה: רָאִיתִי
אֶת־אִמְּךָ פַּעֲמַיִם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: לְמִי הַסַּלִּים הָאֵלֶּה: לַעֲשְׂתֵּי
עֶשְׂרֵה שְׁפָחוֹת: הַבַּיִת הַזֶּה גָּבֹהַּ תְּשַׁע עֶשְׂרֵה אַמָּה: עֶשְׂרִים
שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים הָיִיתִי בְּבֵיתֶךָ: שָׁנָה אַחַת וַעֲשָׂרָה יָמִים:
לְאִמִּי נָתַתִּי שְׁנֵי צְמִידִים יָפִים: בַּשָּׂדֶה הַזֶּה בְּאֵרוֹת רַבּוֹת:
הַכֵּלִים הָאֵלֶּה נָתַתִּי לִבְנִי: לְשִׁבַע עֶשְׂרֵה נָשִׁים טֹבוֹת: מִי
אַתֶּם: גֵּרִים אֲנַחְנוּ: חֲמֹרִים גְּדֹלִים רָאִיתִי בַּשָּׂדֶה: שָׁלֹשׁ
שָׁנִים יָשַׁבְתִּי [2] בַּמָּקוֹם הַזֶּה: שְׁנֵים עָשָׂר אַחִים אֲנָחְנוּ:
בִּבְאֵרוֹת הָאֵלֶּה אֵין מַיִם: לָמָּה לֹא עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה:

---

1) heb ik gediend. — 2) heb ik gewoond.

EEN EN DERTIGSTE LES.

1. Leer:

סוּס זָקֵן een oud paard. הַסּוּס הַזָּקֵן het oude paard.

סוּסִים זְקֵנִים oude paarden. הַסּוּסִים הַזְּקֵנִים de oude paarden.
עִיר גְּדוֹלָה eene groote stad. הָעִיר הַגְּדוֹלָה de groote stad.
עָרִים גְּדֹלוֹת groote steden. הֶעָרִים הַגְּדֹלוֹת de groote steden.
נַעַר קָטָן een kleine knaap. הַנַּעַר הַקָּטָן de kleine knaap.
נְעָרִים קְטַנִּים kleine knapen. הַנְּעָרִים הַקְּטַנִּים de kleine knapen.

Let wèl op, dat in de voorbeelden, die rechts staan, zoowel het zelfstandige- als het bijvoegelijke naamwoord de *lidwoordelijke* הַ hebben. Wil ik nu bijv. in het Hebreeuwsch zeggen: *eene fraaie stem*, dan wordt het קוֹל יָפֶה; maar wil ik zeggen: *de fraaie stem*, dan moeten de beide Hebreeuwsche woorden de הַ hebben, dus הַקּוֹל הַיָּפֶה enz.

Oefening.

Vertaal in het Hebreeuwsch:

Een goede man. De goede man. Goede mannen. De goede mannen. Een klein meisje. Het kleine meisje. Kleine meisjes. De kleine meisjes. Een zieke jongen. De zieke jongen. Zieke jongens. De zieke jongens.

Handel op dezelfde wijze met:

Eene oude moeder. Een slechte hond (*m.*). Een schoon gebed (*v.*). Een wit kleed. Een zware steen. Eene nieuwe dienstmeid. Een hooge boom. Een slecht land. Een ziek paard. Een goede naam (*m.*). Een groot huis. Een nieuwe knecht. Een goede oom. Een groot schip.

TWEE EN DERTIGSTE LES.

De Verbinding.

1. Het gebeurt wel, dat twee zelfstandige naamwoorden naast elkaar worden gezet, om ze nauw met elkaar te verbinden, zooals gij uit de volgende voorbeelden zien kunt.

עִיר דָּוִד *de* stad *van* David.
שַׁעַר הָעִיר *de* poort *van* de stad.
רֹאשׁ הָעָם *het* hoofd *van* het volk.
גְּבוּל אַרְצֵנוּ *de* grens *van* ons land.
שֵׁם אָחִיו *de* naam *van* zijn broeder.
רוּחַ אֱלֹהִים *de* geest *van* God.
צֹאן מַרְעִיתוֹ *de* kudde *van* zijne weide.
אֹהֶל יַעֲקֹב *de* tent *van* Jakob.

Gij ziet wel, dat ik telkens bij de vertaling van het eerste woord *de* of *het* er vóór en *van* er achter heb gesteld. Door dit woordje *van* verbind ik het in de vertaling met het volgende woord. Een woord, dat op deze wijze met een volgend woord verbonden wordt, staat in de verbinding (סְמִיכוּת). Het is dus met het volgende woord *verbonden* (נִסְמָךְ). Dus staan hier de woorden עִיר, שַׁעַר, רֹאשׁ enz. *in de verbinding.*

2. Een woord *in de verbinding* heeft nimmer de *lidwoordelijke* ה vóór zich, maar in de vertaling moet men doen, alsof zij er wèl voor stond.

Oefening.

Vertaal in het Hebreeuwsch:

(De) wijngaard (van) den koning. (De) vriend (van) mijn broeder. De tuin van den koning. De knecht van uw (*m.*) vader. Het kleed van mijne zuster. De stier van uw vader. De vrucht van de aarde. De vrucht van den boom. (Een) ring (van) goud. Het zwaard van den vijand. Het deel van uw zoon. De pijl van zijn boog. De stad van den koning. De boom van het veld. De naam van mijn broeder (is) Jakob. De dochter van Jakob (was) Dina

(דִּינָה). Hier is het graf van mijn vader. Hoe (מַה־) is de naam van uw broeder?

DRIE EN DERTIGSTE LES.

Vervolg.

1. Zoo gemakkelijk, als in de vorige les is geleerd, gaat het gewoonlijk niet met de *verbinding.* Meestal toch veranderen de woorden van vorm, als ze *in de verbinding* komen.

Vrouwelijke woorden, die op ָה eindigen, veranderen dien uitgang in ַת. Ziehier eenige voorbeelden:

תּוֹרָה	Leer of Wet.	תּוֹרַת ה׳	*de* Leer of Wet *van* den Eeuwige.
חָכְמָה	wijsheid.	חָכְמַת שְׁלֹמֹה	*de* wijsheid *van* Salomo.
מַלְכָּה	koningin.	מַלְכַּת אַרְצֵנוּ	*de* koningin *van* ons land.
סֻכָּה	hut.	סֻכַּת דָּוִד	*de* hut *van* David.
חֲנֻכָּה	inwijding.	חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ	*de* inwijding *van* het altaar.
מְגִלָּה	rol, boekrol.	מְגִלַּת אֶסְתֵּר	*de* rol *van* Esther.
תְּפִלָּה	gebed.	תְּפִלַּת הַצַּדִּיקִים	*het* gebed *van* de rechtvaardigen.
תְּשׁוּעָה / יְשׁוּעָה	hulp.	תְּשׁוּעַת ה׳ / יְשׁוּעַת ה׳	*de* hulp *van* den Eeuwige.

2. Den *veranderden vorm* van een woord *in de verbinding* noemt men verbindingsvorm.

De *onveranderde vorm* heet: hoofdvorm.

Dus zijn in de hier gegeven voorbeelden de woorden תּוֹרָה, חָכְמָה enz. *hoofdvormen,* doch תּוֹרַת, חָכְמַת enz. *verbindingsvormen.*

3. Woorden om te leeren.

רָחוֹק *m.* רְחוֹקָה *v.* ver.

רָשָׁע goddeloos, *b. n. w.* goddelooze, *z. n. w.*

רְשָׁעִים goddeloozen, *b. n. w.* en *z. n. w.*

שֵׁנִי *m.* שֵׁנִית *v.* tweede, andere.

זֶבַח slachtoffer, offer. | חֶרְפָּה schande.
שִׂמְחָה vreugde. | אַהֲבָה liefde.
מַרְעִית weide.

OEFENINGEN.

1.

De tante van mijn vader. De dienstmeid van Lea (לֵאָה). De koe van den koopman. Het raadsel van Simson (שִׁמְשׁוֹן). De deurpost van dit huis. Het bed van de weduwe. In (de) hut (van) mijn oom. Het gebod van God. Het brandoffer van den goddelooze. Het gebed van Mozes (מֹשֶׁה). (Eene) luchter (van) zilver. (De) koningin (van) dit land (is) goed. Het schip van dezen man. De vreugde der wet. De inwijding van zijn huis. De wijsheid van den profeet. De schande van den dief. De liefde van mijne moeder. De hulp van den Eeuwige (is) groot (*v.*). De wijsheid van den ouden man.

2.

רָחוֹק ה׳ מֵרְשָׁעִים, וּתְפִלַּת צַדִּיקִים יִשְׁמָע[1] : תְּשׁוּעַת
צַדִּיקִים[2] מֵה׳ : לְלֶמֶךְ[3] שְׁתֵּי נָשִׁים, שֵׁם הָאַחַת[4]
עָדָה[5] וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלָּה[6] : עַם יְיָ אֲנַחְנוּ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ :
זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה[7] : נָבִיא הוּא כִּי[8] רוּחַ אֱלֹהִים בּוֹ[9] :
מִי הָיָה[10] עַל הַר סִינָי[11] : הָיִיתִי בְּרֹאשׁ הָהָר, וּמִשָּׁם
רָאִיתִי שֵׁשׁ עָרִים גְּדֹלוֹת : קוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע[13] בְּאַרְצֵנוּ :
לֵךְ אֶל־שַׁעַר הָעִיר : מִי אָתְּ : שִׁפְחַת דּוֹדְךָ אָנִי : מַה־שֵּׁם
תַּלְמִידֶךָ : לְאָבִי מְנוֹרַת כֶּסֶף : בְּשַׁעַר הָעִיר הַזֹּאת יָשַׁבְתִּי[14]

---

1) verhoort Hij. — 2) Vul hier achter in: *komt.* — 3) Lemech had. — 4) de eene. — 5) Ada. — 6) Zilla. — 7) (is) een gruwel. — 8) want. — 9) (is) in hem. — 10) was. — 11) Sinai. — 12) בְּ, op; ראשׁ, top, spits. — 13) wordt gehoord. — 14) heb ik gewoond. —

שָׁלֹשׁ שָׁנִים : בִּמְגִלַּת הַנָּבִיא קָרָאתִי[15] : הִנֵּה שְׁתֵּי נְעָרוֹת, הָאַחַת בַּת דּוֹדִי וְהַשֵּׁנִית בַּת אֲחוֹתִי : לָמָּה לֹא הָיְתָה בְּסֻכַּת אָחִי : מַלְכַּת אַרְצֵנוּ טוֹבָה מְאֹד :

---

15) Ik heb gelezen.

VIER EN DERTIGSTE LES.

Vervolg.

1. De meervoudsuitgang ־ִים verandert *in de verbinding* in ־ֵי ; ziehier eenige voorbeelden:

שִׁירִים	liederen.	שִׁירֵי דָוִד	de liederen van David.
נְבִיאִים	profeten.	נְבִיאֵי יְיָ	de profeten van den Eeuwige.
יֹשְׁבִים	inwoners.	יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ	de inwoners van het land.
זֵיתִים	olijven.	זֵיתֵי אַרְצֵנוּ	de olijven van ons land.
אֱלֹהִים	God.	אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל	de God van Israël.
עָרִים	steden.	עָרֵי כְנַעַן	de steden van Kánaän.
בְּכוֹרִים	eerstgeborenen.	בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם	de eerstgeborenen van Egypte.

2. Ook de tweevoudsuitgang ־ַיִם (zie Les 29, No. 3) verandert in ־ֵי, bijv.

רַגְלַיִם	voeten.	רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים	de voeten der priesters
עֵינַיִם	oogen.	עֵינֵי אָדָם	de oogen van een mensch.
אָזְנַיִם	ooren.	אָזְנֵי הַחֲמוֹר	de ooren van den ezel.

3. In de volgende woorden gaat *in de verbinding* קמץ in שוא en bij *keelletters* in חטף over.

מָקוֹם	plaats.	מְקוֹם הָאָרוֹן	de plaats van de ark.
נָבִיא	profeet.	נְבִיא יְיָ	de profeet van den Eeuwige.
רָצוֹן	welgevallen.	רְצוֹן אָבִיךָ	het welgevallen van uw vader.
נָשִׂיא	vorst.	נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל	de vorst van Israël.
כָּבוֹד	eer.	כְּבוֹד יְיָ	de eer van den Eeuwige.

אָרוֹן ark. אֲרוֹן הַבְּרִית de ark van het verbond.

אָחוֹת zuster. אֲחוֹת אָבִיךָ de zuster van uw vader.

4. In de volgende voorbeelden, waar de laatste (of de eenige) lettergreep *gesloten* is en *lange* קָמֶץ heeft, verandert deze klinker in פַּתַח.

מִגְדָּל toren. מִגְדַּל הָעִיר de toren van de stad.

דָּם bloed. דַּם הַפָּר het bloed van den var.

יָד hand. יַד בְּנִי de hand van mijn zoon.

מִשְׁכָּן woning, tabernakel. מִשְׁכַּן יְיָ de tabernakel van den Eeuwige.

קָרְבָּן offer. קָרְבַּן הָעָם het offer van het volk.

מִסְפָּר getal, som. מִסְפַּר הָעָם het getal *of* de som van het volk.

5. Het woordje כֹּל of כָּל־ vóór een meervoud beteekent al de of alle. Ziehier eenige voorbeelden.

כָּל־הָעַמִּים
of כָּל־הָעַמִּים } *alle volken* of *al de volken.*
of כָּל־הַגּוֹיִם

כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ *alle volken van de aarde* (of *der aarde*).

כָּל־עָרֵי כְּנַעַן *alle steden van Kánaän*

6. Woorden om te leeren:

צַדִּיק rechtvaardig, *b. n. w.* rechtvaardige, *z. n. w.*

רַחוּם barmhartig.

חַנּוּן genadig.

רָחוֹק ver, רְחוֹקָה *v.*

נָעִים liefelijk, *meerv.* נְעִימִים

רֹאשׁ hoofd, top, *meerv.* רָאשִׁים

כֹּהֲנִים priesters.

סֹחֲרִים kooplieden.

גּוֹי, עַם volk.

בַּד draagstok, handboom, *meerv.* בַּדִּים.

גַּם ook.

אַלּוֹן eik.

עֵץ boom, hout.

Oefeningen.

1.

יַד יְיָ הָיְתָה [1] עַל־נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל : שְׁנֵי נְעָרִים הָלְכוּ אֶל־אֶרֶץ
רְחוֹקָה לַעֲלוֹת [2] אֶל־רָאשֵׁי הֶהָרִים : וַיְהִי [3] בִּהְיוֹתָם [4]
עַל־הַר גָּבֹהַּ מְאֹד וַיִּפֹּל [5] הָאֶחָד מִשָּׁם וַיָּמֹת [6] : לְמִי
מָכַרְתָּ [7] אֶת־כָּל־הַכְּבָשִׂים הָאֵלֶּה : שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה
עָבְדוּ [8] הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־מֶלֶךְ מִצְרָיִם : אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל, אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אָנִי : כָּל־שִׁירֵי דָוִד *נְעִימִים מְאֹד :
כָּל־עָרֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת *גְּדֹלוֹת : נְבִיאֵי יְיָ הָיוּ [9] אֲנָשִׁים צַדִּיקִים :
לָמָּה לֹא עָשִׂיתָ אֶת־רְצוֹן אָבִיךָ : סֹחֲרֵי אַרְצֵנוּ נָתְנוּ [10]
לַמַּלְכָּה מִנְחָה יָפָה : כֹּהֲנֵי יְיָ הִקְרִיבוּ [11] עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־
קָרְבַּן הָעָם : נְבִיא יְיָ הוּא : מִקָּרְבַּן הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אָכְלוּ [12]
הַכֹּהֲנִים : מִסְפַּר הַצֹּאן הָיָה [1] עַשְׁתֵּי עָשָׂר אֶלֶף [13] : נָתַן [14]
יְיָ בְּיָדֵנוּ אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ : בְּאָזְנֵי [15] כֶּלֶב עֹבֵר [16] אַל־
תַּחֲזֵק [17] : מֹשֶׁה עָשָׂה [18] בַּדֵּי עֵץ לָשֵׂאת [19] אֶת־אֲרוֹן יְיָ בָּהֵמָּה [20] :

---

1) was. — 2) om te klimmen. — 3) En het geschiedde. — 4) toen zij ... waren. — 5) toen viel. — 6) en hij stierf. — 7) hebt gij verkocht. — 8) hebben ... gediend. — 9) waren. — 10) hebben... gegeven. — 11) hebben...geofferd. — 12) hebben...gegeten. — 13) duizend. — 14) heeft gegeven. — 15) בְּ, aan. — 16) voorbijloopende. — 17) moet gij niet trekken. — 18) maakte. — 19) om... te dragen. — 20) daarmede.

2.

De kooplieden van deze stad. Aan de priesters van Baäl (הַבַּעַל). De olijven van onzen tuin. De volken van de aarde. Ga naar de profeten van uwen vader. In de steden van dit land. Het getal van de steenen. In de ooren van het volk. Met (עִם) de zuster van Mozes. In de hand van mijn eerstgeborene. Het bloed. Van het bloed. Het bloed van het offer. Van het bloed van het offer. In den tabernakel. In den tabernakel van den Eeuwige. Gij zijt de God van

Israël. De inwoners. De inwoners van ons land. Aan de inwoners van Kánaän. Op (עַל) den toren van onze stad. De eer van mijn vader. De oogen van mijn ezel. In de oogen van deze knapen. Het offer van Abel (הֶבֶל) (was) goed in de oogen van den Eeuwige.

3.

De vorst. Van den vorst. De vorst van het land. Van (den) vorst (van) het land. Vorsten. De vorsten. Van de vorsten. De vorsten van de volken. Van (de) vorsten (van) Israël. Hier is de plaats van mijn vader. In de steden van het land. De olijven van mijn broeder. De leerlingen van uw vader. De tafel van den koning. De vijanden van den man. De rammen van uwe kudde. De noten van mijne zuster. De bok van het zondoffer (הַחַטָּאת). (Het) gebed (van) (den) profeet (van) (den) Eeuwige. De plaats (van) David. (De) tafelen (לֻחוֹת) (van) het verbond. De weezen van den priester. Hier is de zuster van mijne moeder en de oom van David. Wij zijn eerstgeborenen. De eiken van Basan (בָּשָׁן). Barmhartig (is de) Eeuwige. Een ver (*v.*) land. Het verre land. In een ver land. De toppen van de bergen (הֶהָרִים).

VIJF EN DERTIGSTE LES.

Vervolg.

1. De *verbindingsvorm* der volgende woorden dient gij goed uit het hoofd te leeren.

דָּבָר een woord. דְּבַר יְיָ het woord van den Eeuwige.

נָהָר een stroom, eene rivier. נְהַר פְּרָת de stroom Euphraat [1]) (eigenlijk: *de stroom van Euphraat.*

1) Spreek dit woord uit: *uifraat.*

יָמִים	dagen.	יְמֵי חַיֶּיךָ	de dagen van uw leven.
נָשִׁים	vrouwen.	נְשֵׁי יַעֲקֹב	de vrouwen van Jacob.
שָׁנִים	jaren.	שְׁנֵי חַיֶּיךָ	de jaren van uw leven.
בָּנִים	zonen, kinderen.	בְּנֵי לֵוִי	de zonen van Levie.
דָּגִים	visschen.	דְּגֵי הַיָּם	de visschen van de zee.
פָּנִים	aangezicht.	פְּנֵי הָאִישׁ	het aangezicht van den man.
יָדַיִם	handen.	יְדֵי מֹשֶׁה	de handen van Mozes.

מְלָכִים	koningen.	מַלְכֵי הַגּוֹיִם	de koningen van de volken.
עֲבָדִים	knechten.	עַבְדֵי דָוִד	de knechten van David.
אֲבָנִים	steenen.	אַבְנֵי הַשָּׂדֶה	de steenen van het veld.
אֲנָשִׁים	mannen, lieden.	אַנְשֵׁי סְדֹם	de mannen van Sódom.
בְּגָדִים	kleederen.	בִּגְדֵי הַכֹּהֵן	de kleederen van den priester.
סְפָרִים	boeken.	סִפְרֵי הַנְּבִיאִים	de boeken van de profeten.
דְּבָרִים	woorden.	דִּבְרֵי הַתּוֹרָה	de woorden van de Leer.
שְׁבָטִים	stammen.	שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל	de stammen van Israël.

2. In plaats van בְּיְדֵי zegt men בִּידֵי *in de handen van* . . .

„ „ „ וְיְדֵי „ „ וִידֵי *en* „ „ „

„ „ „ בְּיְמֵי „ „ בִּימֵי *in de dagen* „ . . .

Bijv. בִּימֵי דָוִד *in de dagen van David.*

3. Woorden om te leeren.

אַחֵר, *vr.* אַחֶרֶת,	ander.	אֱמֶת	waarheid.
עָנִי	arm, een arme.	מָן	manna.
עֲנִיִּים	arm, armen.	בַּיִת	huis, huisgezin, familie
עָשִׁיר	rijk.	בְּרִית	een verbond.
חַטָּאִים	zondaren.	רֵיחַ	reuk, geur.
חַג	feest, *meerv.* חַגִּים.	שָׂבָע	overvloed.
יָם	zee, *meerv.* יַמִּים.	עַד	tot aan.
שָׁמַיִם	hemel.	רָעָב	honger, hongersnood

לוּחַ *meerv.* לֻחוֹת* tafelen (*om op te schrijven*).

חַיִּים *meerv.* leven, *verbindingsv.:* חַיֵּי.

הֵם of הֵמָּה zij [zijn].

הָיָה (hij) was, (er) was.

הָיְתָה (zij) was, (er) was.

הָיוּ (zij) waren, (er) waren.

Voorbeelden:

הָיָה גָּדוֹל *hij was groot.*

הָיָה רָעָב בָּאָרֶץ *er was honger in het land.*

אִישׁ הָיָה *er was een man.*

מֹשֶׁה הָיָה נָבִיא *Mozes was een profeet.*

מִי הָיָה לֵוִי *wie was Levie?*

מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן הָיוּ אַחִים *Mozes en Aharon waren broeders.*

Opmerking. Uit de laatste drie voorbeelden kunt gij zien, dat men de woorden *hij, zij* en *er*, die hierboven tusschen haakjes staan, weglaten mag, als ze in de vertaling niet noodig zijn.

4. Ziehier nog eenige woorden, die men e i g e n n a m e n noemt. De vertaling van die woorden moet gij altijd met eene hoofdletter schrijven, zooals ook hier is geschied.

סְדֹם Sĕdom *of* Sódom.

כְּנַעַן (*Rv.* כְּנָ׳) Kánaän.

פְּרָת Euphraat. [1])

רָחֵל Rachel.

לֵאָה Lea.

עֵשָׂו Ezau.

יוֹסֵף Jozef.

יַרְדֵּן Jordaan (*eene rivier*).

שְׁכֶם Sechem *of* Síchem.

1) Spreek dit woord uit: *uifraat.*

OEFENINGEN.

1.

אַנְשֵׁי סְדֹם הָיוּ רָעִים מְאֹד וְחַטָּאִים גְּדוֹלִים : יְמֵי חַג הַסֻּכּוֹת
*יְמֵי שִׂמְחָה : מִן־הַיָּם הַגָּדוֹל עַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר
פְּרָת יִהְיֶה[1] גְּבוּל כְּנַעַן : כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה *אֱמֶת : מִךְ

1) zal...zijn.

הַשָּׁמַיִם יָרַד [2]) הַמָּן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר : מִי הֵמָּה : אַנְשֵׁי הָעִיר הֵמָּה : אָנֹכִי וּבֵיתִי נַעֲבֹד [3]) אֶת־יְיָ : לֹא טוֹב הַדָּבָר הַזֶּה בְּעֵינֵי יְיָ : אַל־תִּשְׁמַע [4]) אֶל־דִּבְרֵי הַחַטָּאִים הָאֵלֶּה : שְׁנֵי לֻחוֹת הַבְּרִית הָיוּ בְּיַד מֹשֶׁה בְּרִדְתּוֹ [5]) מֵהָהָר : רָחֵל וְלֵאָה הָיוּ נְשֵׁי יַעֲקֹב : שְׁנֵי בְּנֵי יַעֲקֹב הָרְגוּ [6]) אֶת־אַנְשֵׁי שְׁכֶם : הַקּוֹל *קוֹל יַעֲקֹב וְהַיָּדַיִם *יְדֵי עֵשָׂו : רֵיחַ בִּגְדֵי עֵשָׂו הָיָה כְּרֵיחַ [7]) הַשָּׂדֶה :
כָּל־אַנְשֵׁי עָרֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת יָצְאוּ [8]) לַמִּלְחָמָה :

2) daalde...neder. — 3) wij zullen...dienen. — 4) Luister niet. — 5) toen hij afsteeg. — 6) doodden. — 7) כְּ = als. — 8) zijn uitgetrokken.

2.

שְׁנֵי אֲנָשִׁים הָיוּ בְּעִיר אַחַת, הָאֶחָד עָשִׁיר וְהָאֶחָד רָשׁ :
הָרָשׁ הָיָה אִישׁ טוֹב מְאֹד וְהֶעָשִׁיר הָיָה אִישׁ רָע : הֶעָשִׁיר לֹא [1]) נָתַן [1]) מִכַּסְפּוֹ וּמִלַּחְמוֹ לְאָחִיו : וַיְבָרֶךְ [2]) יְיָ [2]) אֶת־הָאִישׁ הֶעָנִי וַיְהִי־לוֹ [3]) צֹאן וּבָקָר וַעֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת : קַח מֵאַבְנֵי הַשָּׂדֶה וְשִׂים [4]) בְּמָקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר יָדַעְתָּ : חַיֵּי אַבְרָהָם : שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם : שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁנֵים עָשָׂר : בִּימֵי הַשֹּׁפְטִים [5]) הָיָה רָעָב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן וַיֵּלֶךְ [6]) אִישׁ עָשִׁיר מֵעִירוֹ אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת, כִּי הָרָעָב הָיָה כָּבֵד מְאֹד : וְלָאִישׁ [7]) הַזֶּה [7]) אִשָּׁה אַחַת וּשְׁנֵי בָנִים וַיֵּשְׁבוּ [8]) בְּאֶרֶץ הָאַחֶרֶת עֶשֶׂר שָׁנִים : וַיָּמָת [9]) הָאִישׁ וְהַבָּנִים וַתָּשָׁב [10]) הָאִשָּׁה [10]) אֶל־עִירָהּ וְאֶל־בֵּיתָהּ : שְׁמַע [11]) אֶל־דִּבְרֵי יְיָ :

1) gaf niet. — 2) Maar de Eeuwige zegende. — 3) en hij verkreeg. — 4) en leg ze. — 5) rechteren. — 6) toen ging er. — 7) En die man had. — 8) en zij woonden. — 9) Toen stierven. — 10) En de vrouw keerde terug. — 11) Luister.

ZES EN DERTIGSTE LES.

Vervolg.

1. Ziehier nog eenige *verbindingsvormen*, om uit het hoofd te leeren:

אָב een vader. אֲבִי יִצְחָק de vader van Izak.

אָח een broeder.	אֲחִי יוֹאָב de broeder van Joab.
בֵּן een zoon.	בֶּן אִמֶּךָ de zoon van uwe moeder.
אִשָּׁה eene vrouw.	אֵשֶׁת מֹשֶׁה de vrouw van Mozes.
מָוֶת dood.	מוֹת יְהוֹשֻׁעַ de dood van Jozua.
תָּוֶךְ midden.	בְּתוֹךְ הָעִיר in het midden van de stad.
בַּיִת een huis.	בֵּית לֵוִי het huis van Levie.
מַיִם water.	מֵי הַיְאֹר / מֵימֵי הַיְאֹר het water van den Nijl.

2. Woorden om te leeren:

יָתוֹם een wees, *meerv.* יְתוֹמִים	שָׂבָע overvloed.
דַּיָּן een rechter.	מְעַט weinig, een weinigje.
שֶׁלֶג sneeuw.	אַחֲרֵי na.
הַיְאֹר de Nijl (*eene rivier*).	אֲנַחְנוּ *of* נַחְנוּ wij [zijn].

בָּשָׂר vleesch, lichaam.

3. Eigennamen om te leeren:

עַמְרָם Amram.	לָבָן Laban.
יוֹכֶבֶד Jochebed.	יִצְחָק Izak.
רִבְקָה Rebekka.	אַהֲרֹן Aharon.

Oefening.

אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת יְיָ׃ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נָחְנוּ׃ עַמְרָם הָיָה אֲבִי מֹשֶׁה וְיוֹכֶבֶד הָיְתָה אִמּוֹ׃ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ הָיוּ בְּתוֹךְ הָעָם׃ רִבְקָה הָיְתָה אֲחוֹת לָבָן וְאֵשֶׁת יִצְחָק וְאֵם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו׃ תֶּן־לִי מְעַט מִימֵי הַבְּאֵר הַזֹּאת׃ מִי הָיְתָה אֵשֶׁת אַהֲרֹן׃ אַל[1]־תִּשְׁכַּח[1] אֶת־דְּבַר יְיָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃ בִּימֵי מֹשֶׁה הִבְאִישׁ[2] יְיָ כָּל־מֵימֵי מִצְרַיִם וַיָּמֶת[3] אֶת־כָּל־דְּגֵי הַיְאֹר׃ אֲחִי רִבְקָה הָיָה אֲבִי רָחֵל וְלֵאָה׃ רָחַצְתִּי[4] בְּמֵי שֶׁלֶג׃ סוּר[5] מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת כִּי חַטָּאִים הֵמָּה׃ בִּימֵי

1) Vergeet...niet. — 2) maakte God stinkend. — 3) en doodde Hij. — 4) Ik heb mij gebaden. — 5) Wijk.

יוֹסֵף הָיוּ בְּמִצְרַיִם שֶׁבַע שְׁנֵי שָׂבָע וְשֶׁבַע שְׁנֵי רָעָב : אַרְבַּע
נְשֵׁי יַעֲקֹב יָצְאוּ[6]) עִמּוֹ[7]) מִבֵּית לָבָן לָלֶכֶת[8]) אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן
וַתָּמָת[9]) רָחֵל בַּדָּרֶךְ : טָבַלְתִּי[10]) בְּשָׂרִי בְּמֵי הַבְּאֵר הַזֹּאת :
בֵּית דּוֹדִי נָתַתִּי לְאָחִיךָ כִּי אִישׁ טוֹב הוּא : לְכָל־אַחֵי אָבִי
נָתַתִּי מַתָּנוֹת אַחֲרֵי מוֹת אָבִי : יְדֵי יַעֲקֹב הָיוּ חֲלָקוֹת[11]) וִידֵי
עֵשָׂו שְׂעִירוֹת[12]) : הִנֵּה אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּבִיאִים :

---

6) vertrokken. — 7) met hem. — 8) om te gaan. — 9) maar... stierf. — 10) Ik heb gedompeld. — 11) glad. — 12) harig.

ZEVEN EN DERTIGSTE LES.

Het manlijke zelfstandige naamwoord met aanhangsels.

1. Nu zullen we weer eens over de *aanhangsels* der zelfstandige naamwoorden spreken. Behalve de aanhangsels, die gij reeds hebt leeren kennen, zijn er nog eenige, die gij nu gaat leeren. Ook zult gij de aanhangsels leeren kennen, die men bij *meervoudige* z. n. ww. voegt.

Verbuiging van het woord סוּס.

	Enkelvoud.		Meervoud.	
	סוּס	een paard.	סוּסִים	paarden.
	סוּס	het paard van...	סוּסֵי	de paarden van...
	סוּסִי	mijn paard.	סוּסַי	mijne paarden.
Tot één man.	סוּסְךָ	(*Rv.* סוּסֶךָ) uw p.	סוּסֶיךָ	uwe „
Tot ééne vr.	סוּסֵךְ	uw paard.	סוּסַיִךְ	uwe „
	סוּסוֹ	zijn „	סוּסָיו	zijne „
	סוּסָהּ	haar „	סוּסֶיהָ	hare „
	סוּסֵנוּ	ons „	סוּסֵינוּ	onze „
Tot mannen	סוּסְכֶם	uw „	סוּסֵיכֶם	uwe „
Tot vrouwen.	סוּסְכֶן	uw „	סוּסֵיכֶן	uwe „
Van mannen.	סוּסָם	hun „	סוּסֵיהֶם	hunne „
Van vrouwen.	סוּסָן	haar „	סוּסֵיהֶן	hare „

2. Uit deze opgaaf kunt gij zien, dat alle *aanhangsels* van het meervoud, behalve ִי—, de י vóór zich hebben; hierdoor kan men ze gemakkelijk van die van het enkelvoud onderscheiden. Vergelijk maar eens סוּסֵנוּ met סוּסֵינוּ en סוּסְךָ met סוּסֶיךָ.

3. De aanhangsels, die men bij het enkelvoud gebruikt, noemt men e n k e l v o u d s - a a n h a n g s e l s; de andere heeten m e e r v o u d s - a a n h a n g s e l s.

4. Nu zal ik u eens laten zien, hoe men het meervoud op וֹת— verbuigt.

נֵרוֹת	lampen.	נֵרוֹתֵינוּ	onze lampen.
נֵרוֹת	de lampen van.	נֵרוֹתֵיכֶם	uwe „
נֵרוֹתַי	mijne lampen.	נֵרוֹתֵיכֶן	uwe „
נֵרוֹתֶיךָ	uwe „	נֵרוֹתָם	hunne „
נֵרוֹתַיִךְ	uwe „	*of* נֵרוֹתֵיהֶם	hunne „
נֵרוֹתָיו	zijne „	נֵרוֹתָן	hare „
נֵרוֹתֶיהָ	hare „	*of* נֵרוֹתֵיהֶן	hare „

5. Uit dit voorbeeld kunt gij leeren: 1^{en}. dat de meervoudsuitgang וֹת— onveranderd blijft bij de aanhechting van aanhangsels; 2^{den}. dat men in plaats van ־ֵיהֶם het enkelvouds-aanhangsel ־ָם mag gebruiken.

Oefening.

Verbuig de volgende woorden in het enkel- en meervoud: תּוֹר, פַּעֲמוֹן *schelletje*, צוּר, שִׁיר, גּוֹי *volk, meerv.* גּוֹיִם* (*met éene* י), קוֹץ *doorn*, אֱגוֹז, *meerv.* אֱגוֹזִים, דּוֹד, עִיר, *meerv.* עָרִים, *verbinding*: עָרֵי, כְּפִיר *jonge leeuw*, עֵד *getuige*, חֲמוֹר, תַּלְמִיד, עַמּוּד *zuil*, לַפִּיד *fakkel*, רֹאשׁ, *meerv.* רָאשִׁים, גְּבוּל, *meerv.* גְּבוּלִים of גְּבֻלִים*.

Nu ook de volgende, die in het meervoud op וֹת— eindigen. סִיר *pot, meerv.* סִירוֹת, בּוֹר *put, meerv.* בּוֹרוֹת, אוֹת *teeken*,

mv. אַחוֹת, כּוֹס *beker, mv.* כּוֹסוֹת, נֹאד *leeren flesch, mv.* נֹאדוֹת, בְּאֵר, *mv.* בְּאֵרוֹת, עוֹר *huid, mv.* עוֹרוֹת of עֹרֹת, חֲלוֹם, *mv.* חֲלוֹמוֹת, רְחֹב of רְחוֹב *straat, mv.* רְחֹבוֹת.

ACHT EN DERTIGSTE LES.

Vervolg.

1. De woorden, die gij in de vorige les hebt leeren verbuigen, noemt men o n v e r a n d e r l ij k e w o o r d e n, omdat zij niet van vorm veranderen, als men er de *aanhangsels* aanvoegt. Dat dit echter niet met àlle zelfstandige naamwoorden het geval is, hebt gij reeds kunnen zien bij de verbuiging in les 22 en 23, want dáár ondergingen de woorden wèl verandering, daarom noemt men zulke woorden: v e r a n d e r l ij k.

2. Ziehier de verbuiging van enkele veranderlijke woorden:

a. פָּקִיד opzichter; *verbindingsvorm:* פְּקִיד; *met aanhangsels:* פְּקִידִי, פְּקִידְךָ enz. *Meervoud* פְּקִידִים; *verbind.* פְּקִידֵי; *met aanhangsels:* פְּקִידַי, פְּקִידֶיךָ enz.

b. מָקוֹם, מְקוֹם, מְקוֹמִי enz. *Meervoud* מְקֹמוֹת; *verbind.* מְקֹמוֹת, מְקֹמוֹתַי, מְקֹמוֹתֶיךָ enz., מְקֹמוֹתָם enz.

In deze voorbeelden is dus de קמץ in שוא overgegaan, en daarna worden de woorden verbogen als de onveranderlijke

3. Verbuiging van דָּבָר: *verbind.* דְּבַר; *met aanhangsels:* דְּבָרִי, דְּבָרְךָ...... דְּבָרֵנוּ, דְּבַרְכֶם ... דְּבָרָם enz.

Meervoud: דְּבָרִים, *verbind.* דִּבְרֵי; *met aanhangsels:* דְּבָרַי, דְּבָרֶיךָ, דְּבָרַיִךְ .... דְּבָרֵינוּ, דִּבְרֵיכֶם .... דִּבְרֵיהֶם enz.

Oefening.

Verbuig: 1en. als פָּקִיד de woorden: צָמִיד *armband,* נָבִיא *mv.* נְבִיאִים; פָּלִיט *vluchteling,* שָׂכִיר *daglooner,* נָשִׂיא *vorst, mv.* נְשִׂיאִים; שָׂעִיר *bok.*

2[en]. als מָקוֹם de woorden: לָשׁוֹן *tong, mv.* לְשֹׁנוֹת; מָחוֹל *reidans, mv.* מְחֹלוֹת; עָוֺן *ongerechtigheid; verbind.* עֲוֺן; עֲוֺנִי enz. *Mv.* עֲוֺנִים en עֲוֺנוֹת.

3[en]. als דָּבָר de woorden: מָשָׁל *spreuk; verbind.* מְשַׁל; מְשָׁלִי. *Mv.* מְשָׁלִים; *verbind.* מִשְׁלֵי; מְשָׁלַי enz.; בָּשָׂר alléén in het enkelvoud; זָהָב alléén in het enkelvoud.

NEGEN EN DERTIGSTE LES.

Verbuiging der Segolaatvormen.

1. Wat *segolaatvormen* zijn, hebt gij reeds in de 22e les geleerd. Ziehier de volledige verbuiging van מֶלֶךְ:

Enkelvoud.	*Meervoud.*
מֶלֶךְ een koning.	מְלָכִים koningen.
מֶלֶךְ de koning van ...	מַלְכֵי de koningen van ...
מַלְכִּי mijn koning.	מְלָכַי mijne koningen.
מַלְכְּךָ (*Rv.* מַלְכֶּךָ) uw koning.	מְלָכֶיךָ uwe „
מַלְכֵּךְ uw koning.	מְלָכַיִךְ uwe „
מַלְכּוֹ zijn „	מְלָכָיו zijne „
מַלְכָּהּ haar „	מְלָכֶיהָ hare „
מַלְכֵּנוּ onze „	מְלָכֵינוּ onze „
מַלְכְּכֶם uw „	מַלְכֵיכֶם uwe „
מַלְכְּכֶן uw „	מַלְכֵיכֶן uwe „
מַלְכָּם hun „	מַלְכֵיהֶם hunne „
מַלְכָּן haar „	מַלְכֵיהֶן hare „

2. Gij ziet, dat men in het enkelvoud de aanhangsels achter מַלְכּ heeft gevoegd, waarop reeds in les 22 uwe aandacht is gevestigd. Dit מַלְכּ of מַלְךְ noemt men den g r o n d v o r m van מֶלֶךְ. Evenzoo is חַסְדּ de *grondvorm* van חֶסֶד, גַּפְן de *grondvorm* van גֶּפֶן enz.

3. Bij de verbuiging van het meervoud moet gij op het volgende letten. Eerst neemt gij den uitgang ־ִים er af, dan blijft er מְלָכ over. Achter dit מְלָכ voegt gij alle aanhangsels behalve כֶם, כֶן, הֶם en הֶן, die achter מַלְכֵי worden gevoegd. Dit מַלְכֵי is de *verbindingsvorm* van het meervoud. Zoo gaat het nu *altijd* met die *vier* aanhangsels: zij worden steeds achter den *verbindingsvorm* gevoegd. Gij kunt dit ook zien bij de verbuiging van דְּבָרִים en bij דִּבְרֵכֶם en דִּבְרֵכֶן in No. 3 van de vorige les.

Die vier aanhangsels nu, t. w. כֶם, כֶן, הֶם en הֶן, noemt men zware aanhangsels; alle overige heeten lichte aanhangsels.

4. Denk dus aan den volgenden regel:

Zware aanhangsels worden altijd aan den verbindingsvorm gehecht.

5. Eindigt het meervoud op ־וֹת, dan gaat de verbuiging als volgt:

נֶפֶשׁ *ziel, persoon*, נַפְשִׁי *mijne ziel* enz. *Meervoud* נְפָשׁוֹת, *verbind.* נַפְשׁוֹת *de personen van*. Met aanhangsels נַפְשׁוֹתַי, נַפְשׁוֹתֶיךָ enz., נַפְשׁוֹתֵיכֶם enz, נַפְשׁוֹתָם (of נַפְשׁוֹתֵיהֶם) enz.

6. Hieruit kunt gij leeren, dat, als men een meervoud wil verbuigen, hetwelk op ־וֹת eindigt, men dit meervoud eerst *in den verbindingsvorm* moet brengen en dan *alle* aanhangsels, zoowel de lichte als de zware, er achter moet voegen.

OEFENING.

1. Verbuig als מֶלֶךְ de woorden: חֶסֶד *gunst, genade; meerv.* חֲסָדִים *gunstbewijzen*, חַסְדֵי enz.; אֶבֶן, אֲבָנִים, אַבְנֵי enz.; גֶּפֶן; דֶּרֶךְ, דְּרָכִים, דַּרְכֵי enz.; יֶלֶד, כֶּרֶם, קֶרֶשׁ *plank*,

עֶבֶד, עֲבָדִים, עַבְדֵי enz.; אֶרֶז *ceder*, אֲרָזִים, אַרְזֵי enz.; אֲנָשִׁים *mannen*, (אַנְשֵׁי) enz.

2. Verbuig als נֶפֶשׁ de woorden: אֶרֶץ *land*, אֲרָצוֹת, אַרְצוֹת enz.; חֶרֶב *zwaard*, grondvorm חַרְבּ; חֲרָבוֹת, חַרְבוֹת enz.

VEERTIGSTE LES.

Vervolg.

1. In de 22e Les hebt gij geleerd, dat er ook *segolaatvormen* van den vorm מֶלֶךְ zijn, die met חִירֶק verbogen worden. Ziehier nog een voorbeeld:

דֶּגֶל *banier*, דִּגְלִי enz., דִּגְלְכֶם enz. Meervoud דְּגָלִים, *verbind.* דִּגְלֵי; met aanhangsels: דְּגָלַי enz., דִּגְלֵיכֶם enz.

2. Op dezelfde wijze gaat men te werk bij *segolaatvormen* met צֵירֵי onder de eerste letter, bijv. סֵפֶר *boek*, סִפְרִי enz. *Meerv.* סְפָרִים, סִפְרֵי, סְפָרַי enz., סִפְרֵיכֶם enz.

Oefening.

Verbuig als דֶּגֶל de woorden: קֶבֶר *graf*, *mv.* קְבָרִים; פֶּגֶר *lijk*, נֶשֶׁר *arend*, נֶדֶר of נֵדֶר *gelofte*, שֶׁקֶל *sikkel*, נֶזֶם *neus- of oorring*, נְזָמִים, נִזְמֵי enz.; en als סֵפֶר de woorden שֵׁבֶט *stam* of *staf*, זֵכֶר *aandenken* (alleen in het enkelv.), נֵבֶל of נֶבֶל *leeren flesch, (aarden) vat.*

EEN EN VEERTIGSTE LES.

Verbuiging van vrouwelijke woorden op ָה.

1. Als men woorden, die op ָה eindigen, in het enkelvoud verbuigen wil, verandert men eerst de ה in ת en achter die ת voegt men de aanhangsels. Alleen de *zware* aanhangsels כֶם en כֶן moet men *achter den verbindingsvorm* voegen, die op ַת eindigt (zie Les 33 No. 1 en Les 39 No. 4). In het meervoud eindigen, zooals gij weet, zulke

woorden op וֹת–, en hoe men zulk een meervoud moet verbuigen, weet gij reeds. Ziehier een paar voorbeelden.

		A.	B.
		Enkelvoud.	
תְּפִלָּה	een gebed	סֻכָּה	שִׁפְחָה
תְּפִלַּת	het gebed van...	סֻכַּת	שִׁפְחַת
תְּפִלָּתִי	mijn gebed	סֻכָּתִי	שִׁפְחָתִי
תְּפִלָּתְךָ	uw „	סֻכָּתְךָ	שִׁפְחָתְךָ
תְּפִלָּתֵךְ	uw „	סֻכָּתֵךְ	שִׁפְחָתֵךְ
תְּפִלָּתוֹ	zijn „	סֻכָּתוֹ	שִׁפְחָתוֹ
תְּפִלָּתָהּ	haar „	סֻכָּתָהּ	שִׁפְחָתָהּ
תְּפִלָּתֵנוּ	ons „	סֻכָּתֵנוּ	שִׁפְחָתֵנוּ
תְּפִלַּתְכֶם	uw „	סֻכַּתְכֶם	שִׁפְחַתְכֶם
תְּפִלַּתְכֶן	uw „	סֻכַּתְכֶן	שִׁפְחַתְכֶן
תְּפִלָּתָם	hun „	סֻכָּתָם	שִׁפְחָתָם
תְּפִלָּתָן	haar „	סֻכָּתָן	שִׁפְחָתָן
		Meervoud.	
תְּפִלּוֹת	gebeden	סֻכּוֹת	שְׁפָחוֹת
תְּפִלּוֹת	de gebeden van ..	סֻכּוֹת	שִׁפְחוֹת
תְּפִלּוֹתַי	mijne gebeden	סֻכּוֹתַי	שִׁפְחוֹתַי
תְּפִלּוֹתֶיךָ	uwe „	סֻכּוֹתֶיךָ	שִׁפְחוֹתֶיךָ
enz.		enz.	enz.
תְּפִלּוֹתֵיכֶם	uwe „	סֻכּוֹתֵיכֶם	שִׁפְחוֹתֵיכֶם
enz.		enz.	enz.
תְּפִלּוֹתָם	hunne „	סֻכּוֹתָם	שִׁפְחוֹתָם
of תְּפִלּוֹתֵיהֶם		of סֻכּוֹתֵיהֶם	of שִׁפְחוֹתֵיהֶם
enz.		enz.	enz.

Oefening.

Verbuig volgens voorbeelden *a:* מְנוֹרָה, אֳנִיָּה, עֻגָּה of

עֶגְלָה, פָּרָה (פָּרַת), מִצְוָה, *mv.* מִצְוֹת, עוֹלָה, *mv.* עֹלוֹת, מִטָּה, חִידָה, מְזוּזָה, *mv.* מְזֻזוֹת, *deurpost,* חַלָּה *broodkoek,* מַחְתָּה *wierookvat,* שְׁבוּעָה of שְׁבֻעָה *eed, mv.* שְׁבֻעוֹת, מְגִלָּה *schrijfrol,* חוֹמָה *muur,* חֻקָּה *wet;* en volgens voorbeeld *b:* בְּרָכָה (בִּרְכַּת), *mv.* בְּרָכוֹת (בִּרְכוֹת), מַלְכָּה *mv.* מְלָכוֹת (מַלְכוֹת), שִׂמְלָה, נַעֲרָה, *mv.* נְעָרוֹת (נַעֲרוֹת), מִנְחָה *spijsoffer,* כִּבְשָׂה of כַּבְשָׂה *ooi, mv.* כְּבָשׂוֹת (כִּבְשׂוֹת), עֶגְלָה *vaarskalf* en עֲגָלָה *wagen, mv.* עֲגָלוֹת (עֶגְלוֹת).

TWEE EN VEERTIGSTE LES.

Verbuiging van enkele zelfstandige naamwoorden.

Wij zullen nu nog de verbuiging van enkele woorden behandelen.

a. זַיִת *olijf, verbind.* זֵית; זֵיתִי, זֵיתְךָ enz. *Mv.* זֵיתִים enz.

b: גַּן *hof, verbind.* גַּן; גַּנִּי, גַּנְּךָ enz. *Mv.* גַּנִּים (alle verbogen vormen met דגש in de tweede letter).

c. חֵץ *pijl, verbind.* חֵץ; חִצִּי enz. *Mv.* חִצִּים enz. (alle verbogen vormen met דגש in de tweede letter).

d. בֵּן *zoon, verb.* בֶּן־; בְּנִי, בִּנְךָ (in plaats van בְּנְךָ), *Rv.* בְּנֵךְ, בְּנֵךְ, בְּנוֹ, בְּנָהּ, בְּנֵנוּ, בִּנְכֶם (in pl. van בְּנְכֶם). *Mv.* בָּנִים, *verb.* בְּנֵי; בָּנַי, בָּנֶיךָ enz., בְּנֵיכֶם, בְּנֵיהֶם.

e. אִשָּׁה *vrouw; verb.* אֵשֶׁת; אִשְׁתִּי enz. even als סֵפֶר (Les 40 No. 2). *Mv.* נָשִׁים; *verb.* נְשֵׁי; נָשַׁי, נָשֶׁיךָ, נָשָׁיו, נָשֵׁינוּ, נְשֵׁיכֶם, נְשֵׁיהֶם (andere vormen zijn er niet).

f. בַּת *dochter;* בִּתִּי, בִּתְּךָ enz. *Mv.* בָּנוֹת, *verb.* בְּנוֹת; בְּנוֹתַי enz.

Oefening.

Verbuig volgens *a:* אַיִל *ram,* עַיִן *oog, tweevoud:* עֵינַיִם, עֵינַי, עֵינֵי enz , עַיִן *wel. Mv.* עֲיָנוֹת עֵינוֹת עֵינוֹתַי enz. —

Volgens *b:* סַל *korf,* כַּד *kruik,* גַּל *(steen-)hoop, golf,* שַׂק *zak,* אַף *neus, toorn; tweev.* אַפַּיִם *neusgaten, toorn, aangezicht;* כַּף *(binnenste van de) hand, schaal, nap,* כַּפִּי enz., *tweev.* כַּפַּיִם *handen,* כַּפֵּי, כַּפַּי enz. *Mv.* כַּפּוֹת *schalen,* כַּפּוֹתַי enz. — Volgens *c:* עֵת *tijd,* עִתִּי enz. *Mv.* עִתִּים en עִתּוֹת; שֵׁן *tand; tweev.* שִׁנַּיִם, *verb.* שִׁנֵּי; לֵב *hart* (het *mv.* לִבּוֹת behoeft niet verbogen); קֵן *nest; mv.* קִנִּים *hokken.* — Volgens *d:* שֵׁם *naam; mv.* שֵׁמוֹת, *verb.* שְׁמוֹת; שְׁמוֹתַי enz. — Volgens *f:* פַּת *stuk, stuk brood, mv.* פִּתִּים *stukken.*

DRIE EN VEERTIGSTE LES.

De Telwoorden.

Ziehier de voornaamste Hebreeuwsche telwoorden.

Vormen, die men gebruikt bij manlijke zelfstandige naamwoorden.	In cijfers.	In letters.	Vormen, die men gebruikt bij vrouwelijke zelfstandige naamwoorden.
אֶחָד	1	א	אַחַת (*Rv.* אֶחָת)
שְׁנַיִם of שְׁנֵי	2	ב	שְׁתַּיִם of שְׁתֵּי
שְׁלשָׁה	3	ג	שָׁלשׁ
אַרְבָּעָה	4	ד	אַרְבַּע
חֲמִשָּׁה	5	ה	חָמֵשׁ
שִׁשָּׁה	6	ו	שֵׁשׁ
שִׁבְעָה	7	ז	שֶׁבַע
שְׁמֹנָה	8	ח	שְׁמֹנֶה
תִּשְׁעָה	9	ט	תֵּשַׁע
עֲשָׂרָה	10	י	עֶשֶׂר
אַחַד עָשָׂר of עַשְׁתֵּי עָשָׂר	11	יא	אַחַת עֶשְׂרֵה of עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
„ שְׁנֵים	12	יב	„ שְׁתֵּים

Bij manlijke zelfstandige naamwoorden.	In cijfers.	In letters.	Bij vrouwelijke zelfstandige naamwoorden.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר	13	יג	שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה
אַרְבָּעָה „	14	יד	אַרְבַּע „
חֲמִשָּׁה „	15	טו	חֲמֵשׁ „
שִׁשָּׁה „	16	טז of יו	שֵׁשׁ „
שִׁבְעָה „	17	יז	שְׁבַע „
שְׁמֹנָה „	18	יח	שְׁמֹנֶה „
תִּשְׁעָה „	19	יט	תְּשַׁע „
עֶשְׂרִים	20	כ	עֶשְׂרִים
אֶחָד וְעֶשְׂרִים	21	כא	אַחַת וְעֶשְׂרִים
שְׁנַיִם „	22	כב	שְׁתַּיִם „
שְׁלֹשָׁה „	23	כג	שָׁלֹשׁ „
אַרְבָּעָה „	24	כד	אַרְבַּע „
חֲמִשָּׁה „	25	כה	חָמֵשׁ „
שִׁשָּׁה „	26	כו	שֵׁשׁ „
שִׁבְעָה „	27	כז	שֶׁבַע „
שְׁמֹנָה „	28	כח	שְׁמֹנֶה „
תִּשְׁעָה „	29	כט	תֵּשַׁע „
שְׁלֹשִׁים	30	ל	שְׁלֹשִׁים
אֶחָד וּשְׁלֹשִׁים	31	לא	אַחַת וּשְׁלֹשִׁים
שְׁנַיִם „	32	לב	שְׁתַּיִם „
שְׁלֹשָׁה „	33	לג	שָׁלֹשׁ „
אַרְבָּעָה „	34	לד	אַרְבַּע „
חֲמִשָּׁה „	35	לה	חָמֵשׁ „
שִׁשָּׁה „	36	לו	שֵׁשׁ „
שִׁבְעָה „	37	לז	שֶׁבַע „

Bij manlijke zelfstandige naamwoorden.	In cijfers.	In letters.	Bij vrouwelijke zelfstandige naamwoorden.
שְׁמֹנָה וּשְׁלשִׁים	38	לח	שְׁמֹנֶה וּשְׁלשִׁים
תִּשְׁעָה „	39	לט	תֵּשַׁע „
אַרְבָּעִים	40	מ	אַרְבָּעִים
אֶחָד וְאַרְבָּעִים	41	מא	אַחַת וְאַרְבָּעִים
שְׁנַיִם „	42	מב	שְׁתַּיִם „
שְׁלשָׁה „	43	מג	שָׁלשׁ „
אַרְבָּעָה „	44	מד	אַרְבַּע „
חֲמִשָּׁה „	45	מה	חָמֵשׁ „
שִׁשָּׁה „	46	מו	שֵׁשׁ „
שִׁבְעָה „	47	מז	שֶׁבַע „
שְׁמֹנָה „	48	מח	שְׁמֹנֶה „
תִּשְׁעָה „	49	מט	תֵּשַׁע „
חֲמִשִּׁים	50	נ	חֲמִשִּׁים
אֶחָד וַחֲמִשִּׁים	51	נא	אַחַת וַחֲמִשִּׁים
שְׁנַיִם „	52	נב	שְׁתַּיִם „
enz.	enz.	enz.	enz.
שִׁשִּׁים	60	ס	שִׁשִּׁים
אֶחָד וְשִׁשִּׁים	61	סא	אַחַת וְשִׁשִּׁים
שְׁנַיִם „	62	סב	שְׁתַּיִם „
enz.	enz.	enz.	enz.
שִׁבְעִים	70	ע	שִׁבְעִים
אֶחָד וְשִׁבְעִים	71	עא	אַחַת וְשִׁבְעִים
שְׁנַיִם „	72	עב	שְׁתַּיִם „
enz.	enz.	enz.	enz.

Bij manlijke zelfstandige naamwoorden.	In cijfers.	In letters.	Bij vrouwelijke zelfstandige naamwoorden.
שְׁמֹנִים	80	פ	שְׁמֹנִים
אֶחָד וּשְׁמֹנִים	81	פא	אַחַת וּשְׁמֹנִים
שְׁנַיִם „	82	פב	שְׁתַּיִם „
enz.	enz.	enz.	enz.
תִּשְׁעִים	90	צ	תִּשְׁעִים
אֶחָד וְתִשְׁעִים	91	צא	אַחַת וְתִשְׁעִים
שְׁנַיִם „	92	צב	שְׁתַּיִם „
enz.	enz.	enz.	enz.
מֵאָה	100	ק	מֵאָה
מֵאָה וְאֶחָד	101	קא	מֵאָה וְאַחַת
מֵאָה וּשְׁנַיִם	102	קב	מֵאָה וּשְׁתַּיִם
enz.	enz.	enz.	enz.
מֵאָה וַעֲשָׂרָה	110	קי	מֵאָה וָעֶשֶׂר
enz.	enz.	enz.	enz.
מֵאָה וַחֲמִשָּׁה עָשָׂר	115	קטו	מֵאָה וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה

מָאתַיִם	200	ר	שְׁבַע מֵאוֹת	700	תש
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת	300	ש	שְׁמֹנֶה „	800	תת
אַרְבַּע „	400	ת	תְּשַׁע „	900	תתק
חֲמֵשׁ „	500	תק	אֶלֶף	1000	*א
שֵׁשׁ „	600	תר	אַלְפַּיִם	2000	*ב

Opmerking. Zooals gij uit deze opgaaf ziet, worden de letters ook wel als getalmerken gebruikt. Let wèl op, dat men voor 15 *niet* zegt יה, d. i. 10 + 5 = 15, maar wel טו, d. i. 9 + 6 = 15, omdat יָהּ een naam van God is.

De volgende woorden noemt men *ranggetallen*.

רִאשׁוֹן	eerste.	שִׁשִּׁי	zesde.
שֵׁנִי	tweede.	שְׁבִיעִי	zevende.
שְׁלִישִׁי	derde.	שְׁמִינִי	achtste.
רְבִיעִי	vierde.	תְּשִׁיעִי	negende.
חֲמִישִׁי	vijfde.	עֲשִׂירִי	tiende.

Al deze woorden zijn *manlijk*. Wil men ze *vrouwelijk* maken, dan voegt men er ת achter, dus: שֵׁנִית, שְׁלִישִׁית enz. Het *vr.* van רִאשׁוֹן is echter רִאשׁוֹנָה.

Andere *ranggetallen* zijn er niet.

AANHANGSEL.

A. Verbuiging van sommige Voorzetsels.

אֵת of אֶת־ *kenteeken van het lijdend voorwerp.*		אֵת of אֶת־ *met, bij.*		בְּ *in, op, met, door.*	
אֹתִי	mij.	אִתִּי	met mij.	בִּי	door mij.
אֹתְךָ (Rv. אֹתָךְ)	u.	אִתְּךָ (אִתָּךְ)	met u.	בְּךָ (בָּךְ)	door u.
אֹתָךְ	u.	אִתָּךְ	met u.	בָּךְ	door u.
אֹתוֹ	hem.	אִתּוֹ	met hem.	בּוֹ	door hem.
אֹתָהּ	haar.	אִתָּהּ	met haar.	בָּהּ	door haar.
אֹתָנוּ	ons.	אִתָּנוּ	met ons.	בָּנוּ	door ons.
אֶתְכֶם	u.	אִתְּכֶם	met u.	בָּכֶם	door u.
אֶתְכֶן	u.	אִתְּכֶן	met u.	בָּכֶן	door u.
אֹתָם of אֶתְהֶם	hen.	אִתָּם	met hen.	בָּם of בָּהֶם	door hen.
אֹתָן of אֶתְהֶן	haar.	אִתָּן	met haar.	בָּן of בָּהֶן	door haar.

לְ *aan, voor, tot, naar.*	עִם *met, bij.*	מִן *van, uit, meer dan.*	אֶל־ *tot, naar.*	עַל *op, over.*	לִפְנֵי *vóór,*	אַחֲרֵי, אַחַר *na, achter.*	
לִי	עִמִּי [1]	מִמֶּנִּי	אֵלַי	עָלַי	לְפָנַי	אַחֲרַי	mij
לְךָ	עִמְּךָ	מִמְּךָ	אֵלֶיךָ	עָלֶיךָ	לְפָנֶיךָ	אַחֲרֶיךָ	u
לָךְ	עִמָּךְ	מִמֵּךְ	אֵלַיִךְ	עָלַיִךְ	לְפָנַיִךְ	אַחֲרַיִךְ	u
לוֹ	עִמּוֹ	מִמֶּנּוּ	אֵלָיו	עָלָיו	לְפָנָיו	אַחֲרָיו	hem
לָהּ	עִמָּהּ	מִמֶּנָּה	אֵלֶיהָ	עָלֶיהָ	לְפָנֶיהָ	אַחֲרֶיהָ	haar
לָנוּ	עִמָּנוּ	מִמֶּנּוּ	אֵלֵינוּ	עָלֵינוּ	לְפָנֵינוּ	אַחֲרֵינוּ	ons
לָכֶם	עִמָּכֶם	מִכֶּם	אֲלֵיכֶם	עֲלֵיכֶם	לִפְנֵיכֶם	אַחֲרֵיכֶם	u
לָכֶן	עִמָּכֶן	מִכֶּן	אֲלֵיכֶן	עֲלֵיכֶן	לִפְנֵיכֶן	אַחֲרֵיכֶן	u
לָהֶם	עִמָּהֶם	מֵהֶם	אֲלֵיהֶם	עֲלֵיהֶם	לִפְנֵיהֶם	אַחֲרֵיהֶם	hen
לָהֶן	עִמָּהֶן	מֵהֶן	אֲלֵיהֶן	עֲלֵיהֶן	לִפְנֵיהֶן	אַחֲרֵיהֶן	haar

1) of עִמָּדִי.

B. Iets over de vervoeging der sterke of volledige werkwoorden (שְׁלֵמִים).

A. *De Stammen en Stamwoorden.*

1. Woorden als שָׁמַר *bewaren,* לָמַד *leeren,* אָמַר *zeggen* enz. noemt men werkwoorden.

2. Hebreeuwsche werkwoorden hebben een stam (שֹׁרֶשׁ), die meestal uit *drie medeklinkers* bestaat.

Deze medeklinkers noemt men Stamletters.

Zoo zijn bijv. שׁ, מ en ר de *stamletters* van שָׁמַר, שָׁמַרְתִּי, אֶשְׁמֹר enz.

3. Het opnoemen van alle vormen, die een werkwoord aannemen kan, noemt men vervoegen.

4. Bij het vervoegen worden er letters aan den stam toegevoegd, die men dienstbare letters noemt.

Zulke letters zijn bijv. de ת en י van שָׁמַרְתִּי *ik heb bewaard.* Evenzoo is de א van אֶשְׁמֹר *ik zal bewaren* eene *dienstbare letter.*

5. Wanneer bij de vervoeging de *drie stamletters* àltijd *geschreven* en *uitgesproken* worden, noemt men het werkwoord sterk of volledig (שָׁלֵם).

Er zijn er ook, die zulk een werkwoord regelmatig noemen.

Zulk een *sterk (volledig* of *regelmatig)* werkwoord is bijv. שָׁמַר, omdat geen van de drie stamletters ooit weggelaten wordt of rust. Daarentegen is bijv. נָגַשׁ *naderen* geen sterk werkwoord, want zeg ik bijv. גַּשׁ *nader!* dan ontbreekt de נ van den stam נגשׁ.

6. Alle *sterke* werkwoorden maken met elkaar *éëne klasse* uit, die door de Joodsche taalgeleerden de klasse der שְׁלֵמִים, d. i. volkomen of volledige (werkwoorden) wordt genoemd.

7. Hebreeuwsche werkwoorden hebben tweeërlei tijdvormen, waarvan de een bij de Joodsche taalkundigen ver-

leden tijd (עָבָר) en de ander toekomende tijd (עָתִיד) wordt genoemd.

Voorts hebben zij eene gebiedende wijs (דֶּרֶךְ הַצִּוּוּי of kortweg: צִוּוּי), tweeërlei onbepaalde wijs (דֶּרֶךְ הַמָּקוֹר of kortweg: מָקוֹר) en een deelwoord (בֵּינוֹנִי).

8. Bij de vervoeging van den verleden en den toekomenden tijd komen drieërlei personen voor: de eerste persoon, die *zelf* spreekt; de tweede persoon, *tot wien* men spreekt en de derde persoon, *van wien* men spreekt.

9. Als men een Hebreeuwsch werkwoord opgeven wil, noemt men het gemakshalve in den vorm, waarmede men de vervoeging begint, d. i. *de derde persoon manlijk enkelvoud van den verleden tijd.* Men spreekt bijv. van de werkwoorden שָׁמַר *bewaren,* אָכַל *eten* enz., ofschoon deze woorden eigenlijk beteekenen: *hij heeft bewaard, hij heeft gegeten* enz.

Dezen vorm noemt men alsdan het stamwoord.

Aanm. 1. Er zijn er echter ook, die liever de zoogenaamde *onafhankelijke onbepaalde wijs* als *stamwoord* gebruiken. In plaats van de hier opgegeven voorbeelden zeggen zij dus: שְׁמֹר *bewaren,* אֲכֹל *eten* enz.

Aanm. 2. Over stamwoorden als קוּם *opstaan,* בִּין *begrijpen* zie verder C, 6, V. *Opmerk.* (blz. 90.)

B. *De verschillende gedaanten* (בִּנְיָנִים) *van den stam.*

1. De gedaante van een stam wordt menigmaal veranderd, om er een eenigszins andere beteekenis aan te geven.

Zoo beteekent bijv. מָשַׁח *zalven,* doch נִמְשַׁח *gezalfd worden.* Hier is dus נ vóór den stam gevoegd. קָרַב beteekent *naderen,* doch הִקְרִיב *nader brengen* (ה vóór den stam); שָׁלַח *zenden,* doch שִׁלַּח, *wegzenden* (דגש חזק in de middelste stamletter), enz.

2. De gedaanteveranderingen van den stam kan men *afgeleide stammen* of *vervoegingen* noemen. Bij de Joodsche taalgeleerden is men echter gewoon, ze בִּנְיָנִים te noemen, hetwelk g e d a a n t e n of v o r m e n beteekent.

3. De *niet veranderde* gedaante van den stam noemt men בִּנְיָן קַל, d. i. *de lichte* of *eenvoudige gedaante*, of kortweg קַל *(licht, eenvoudig)*.

Aanmerking. Deze gedaante heet *licht,* omdat zij *niet bezwaard* is door bijgevoegde medeklinkers of door verdubbeling met דגש חזק.

4. De meest gebruikelijke בִּנְיָנִים *(gedaanten)* met inbegrip van בִּנְיָן קַל zijn *zeven* in getal. Zoo kan men bijv. van de stamletters קטל de volgende בִּנְיָנִים maken: קָטַל, נִקְטַל, קִטֵּל (ook wel קִטַּל), קֻטַּל, הִקְטִיל, הׇקְטַל, הִתְקַטֵּל.

קָטַל is de *eenvoudige stam* of קַל.

In נִקְטַל is eene נ vóór den stam gevoegd.

„ קִטֵּל (קִטַּל), is de middelste stamletter verdubbeld.

„ קֻטַּל is insgelijks de middelste stamletter verdubbeld, maar de klinkers zijn anders dan bij קִטֵּל.

„ הִקְטִיל is eene ה vóór den stam gevoegd. (De י behoort bij de lange חירק.)

„ הׇקְטַל is insgelijks eene ה voorgevoegd, maar er zijn andere klinkers dan bij הִקְטִיל.

„ הִתְקַטֵּל is הִתְ voorgevoegd en bovendien de middelste stamletter verdubbeld.

Aanmerking. Let wèl op, dat al deze בִּנְיָנִים elk verschillende klinkers hebben.

5. De Joodsche taalgeleerden hebben het gebruik ingevoerd, om de בִּנְיָנִים aan te duiden met de stamletters פעל. Zij deden hiermede, zooals ik zoo even deed met קטל en

verkregen de gedaanten: 1. פָּעַל, 2. נִפְעַל, 3. פִּעֵל (ook wel פִּעַל), 4. פֻּעַל, 5. הִפְעִיל, 6. הָפְעַל, 7. הִתְפַּעֵל.

Deze gedaanten van פעל gebruikt men, als men wil aanduiden, welke gedaante van een anderen stam men bedoelt.

Zeg ik bijv.: »Hoe is de (gedaante) נִפְעַל van משח?" dan is het antwoord: »נִמְשַׁח." Hoe is de (gedaante) הִתְפַּעֵל van קדש? Het antwoord is: הִתְקַדֵּשׁ. Evenzoo is bijv. לִמֵּד de (gedaante) פִּעֵל van למד, קִבֵּל de (gedaante) פִּעֵל van קבל, enz.

Als men echter de (gedaante) פָּעַל wil aanduiden, zegt men liever קַל. Dus is bijv. אָמַר de (gedaante) קַל van den stam אמר.

6. De verschillende בִּנְיָנִים kunnen elk op hare wijze vervoegd worden, zooals uit de hierachter voorkomende tabellen blijkt. [1])

Oefening.

Vorm de verschillende בִּנְיָנִים van de volgende stammen: לבש, גדל, משל, רדף, קבר, גנב, רמס, מכר, לכד, קצר, לקט, כבד, גבר, קשר, מלך.

c. *Vervoeging der* שְׁלֵמִים *in* קַל.

1. Niet àlle stamwoorden hebben even als קָטַל in קַל de gedaante פָּעַל, er zijn er ook, die de gedaante פָּעֵל hebben, zooals כָּבֵד *zwaar zijn* en enkele, die de gedaante פָּעֹל hebben, zooals קָטֹן *klein zijn*.

2. Ziehier de vervoeging van קָטַל.

---

1) Welke veranderingen de verschillende בנינים in de *beteekenis* van den stam brengen, kan in dit aanhangsel niet besproken worden. In de eerste vervoegingstabel vindt men er eene korte aanduiding van.

Verleden tijd (עָבָר).

Enkelvoud.			*Meervoud.*		
קָטַל	hij heeft	gedood.	קָטְל וּ	zij hebben	gedood.
קָטְלָ ה	zij heeft		קְטַלְ תֶּם	gij *mannen* hebt	
קָטַלְ תָּ	gij *man* hebt		קְטַלְ תֶּן	gij *vrouwen* hebt	
קָטַלְ תְּ	gij *vrouw* hebt		קָטַלְ נוּ	wij hebben	
קָטַלְ תִּי	ik heb				

Opmerking. Uit dit voorbeeld blijkt, dat in den עבר enkel *uitgangen* achter den stam komen.

Toekomende tijd (עָתִיד).

Enkelvoud.			*Meervoud.*		
יִ קְטֹל	hij zal	dooden.	יִ קְטְל וּ	zij *mannen* zullen	dooden.
תִּ קְטֹל	zij zal		תִּ קְטֹלְ נָה	zij *vrouwen* zullen	
תִּ קְטֹל	gij *man* zult		תִּ קְטְל וּ	gij *mannen* zult	
תִּ קְטְלִ י	gij *vrouw* zult		תִּ קְטֹלְ נָה	gij *vrouwen* zult	
אֶ קְטֹל	ik zal		נִ קְטֹל	wij zullen	
אֶ קְטְלָ ה	ik wil *of* laat ik		נִ קְטְלָ ה	wij willen *of* laten wij	

Opmerking 1. Uit deze vervoeging blijkt, dat in den עתיד *elk* woord een *voorvoegsel* vóór den stam en enkele woorden daarenboven een *uitgang* àchter den stam hebben.

Opmerking 2. Men kan den עָתִיד ook vertalen: *dat hij doode, hij mag dooden, hij kan dooden, laat hij dooden* enz.

Opmerking 3. De *uitgang* ־ָה van אֶקְטְלָה en נִקְטְלָה noemt men a a n s p o r i n g s - u i t g a n g, en den vorm van dergelijke woorden: de a a n s p o r e n d e w ij s.

עָתִיד *met tijdveranderende* ו׳ (ו׳ הַמְהַפֵּךְ).

וַיִּקְטֹל	en hij doodde.	וָאֶקְטֹל	en ik doodde.
וַתִּקְטֹל	{ en zij doodde. en gij dooddet.	וַיִּקְטְלוּ	en zij *mannen* doodden.
וַתִּקְטְלִי	en gij dooddet.	וַתִּקְטְלוּ	en gij *mannen* dooddet.
		וַנִּקְטֹל	en wij doodden.

Opmerking 1. Zooals gij ziet, beteekent de hier voorgevoegde ו niet alleen *en*, maar verandert zij bovendien de *beteekenis* van den tijd; daarom heet zij: „tijdveranderende ו."

Opmerking 2. De *tijdveranderende* ו krijgt de פַּתַח en de volgende letter de *sterke* דגש, behalve bij den vorm, die met א begint. Waarom?

Gebiedende wijs (צִוּוּי).			*Onbepaalde wijs* (מָקוֹר).
Enk. *m.*	קְטֹל	dood!	*Gewone vorm.*
	קָטְלָה	dood toch!	קְטֹל dooden.
v.	קִטְלִי	dood!	*Gewone vorm met* לִ.
Meerv. *m.*	קִטְלוּ	doodt!	לִקְטֹל (te dooden), om te dooden, door te dooden.
v.	קְטֹלְנָה	doodt!	*Onafhankelijke vorm.*
			קָטֹל of קָטוֹל dooden.

Opmerking 1. De uitgang ־ָה van קָטְלָה heet: aansporings-uitgang.

Opmerking 2. De gewone מָקוֹר neemt ook wel בְּ, כְּ en מִן vóór zich, dus בִּקְטֹל, כִּקְטֹל, מִקְטֹל.

Bedrijvend deelw. (בֵּינוֹנִי פֹּעֵל).			*Lijdend deelwoord* (בֵּינוֹנִי פָּעוּל).		
Enk. *m.*	קֹטֵל	Doodende.	Enkelv. *m.*	קָטוּל	Gedood.
v.	קֹטְלָה of קֹטֶלֶת		*v.*	קְטוּלָה	
Meerv. *m.*	קֹטְלִים		Meerv. *m.*	קְטוּלִים	
v.	קֹטְלוֹת		*v.*	קְטוּלוֹת	

Aanmerking. De vervoeging van de gedaante פָּעַל vindt men in Tabel I hierachter.

Voorbeelden ter vervoeging.

Verleden tijd.		Toekomende tijd.	Onbep. wijs en Geb. wijs.
מָשַׁל	hij heeft geheerscht.	יִמְשֹׁל	מְשֹׁל
זָכַר	„ „ gedacht.	יִזְכֹּר	זְכֹר
שָׁפַט	„ „ gericht.	יִשְׁפֹּט	שְׁפֹט
שָׁפַךְ	„ „ uitgegoten.	יִשְׁפֹּךְ	שְׁפֹךְ
רָדַף	„ „ vervolgd.	יִרְדֹּף	רְדֹף
סָגַר	„ „ gesloten.	יִסְגֹּר	סְגֹר
קָבַר	„ „ begraven.	יִקְבֹּר	קְבֹר
לָקַט	„ „ opgezameld.	יִלְקֹט	לְקֹט
קָצַר	„ „ gemaaid.	יִקְצֹר	קְצֹר
לָכַד	„ „ gevangen.	יִלְכֹּד	לְכֹד
גָּנַב	„ „ gestolen.	יִגְנֹב	גְּנֹב
סָמַךְ	„ „ gesteund.	יִסְמֹךְ	סְמֹךְ
פָּקַד	„ „ bedacht.	יִפְקֹד	פְּקֹד
מָכַר	„ „ verkocht.	יִמְכֹּר	מְכֹר
רָמַס	„ „ vertrapt.	יִרְמֹס	רְמֹס
שָׂרַף	„ „ verbrand.	יִשְׂרֹף	שְׂרֹף
שָׁמַר	„ „ bewaard.	יִשְׁמֹר	שְׁמֹר

C. Iets over de zwakke werkwoorden.

1. Werkwoorden, die *niet sterk* zijn en dus niet tot de שְׁלֵמִים behooren, noemt men zwak.

Aanmerking. Er zijn er ook, die ze *onregelmatig* noemen.

2. *Zwakke* werkwoorden onderscheiden zich hierdoor van *sterke*, dat in de vervoeging een of meer hunner stamletters òf *rusten* òf *ontbreken* kunnen.

3. Een werkwoord is *zwak*: *a.* als de *eerste* stamletter נ of י en soms als zij א is; *b.* als de *tweede* stamletter ו of י is; *c.* als de *derde* stamletter א of ה is; *d.* als de *tweede* en de *derde* stamletter *aan elkaar gelijk* zijn.

Dus behooren bijv. נָגַשׁ *naderen,* יָשַׁב *wonen,* מָצָא *vinden* tot de *zwakke werkwoorden.* Waarom?

4. Men is gewoon, de *zwakke werkwoorden* in a c h t k l a s s e n te verdeelen.

5. Alvorens u die klassen te leeren kennen, herinner ik u aan hetgeen ik u in het *Aanhangsel B*, B, 5 (blz. 84) gezegd heb van de stamletters פעל. Van deze letters is natuurlijk פ de *eerste*, ע de *tweede*, ל de *derde*. Als men nu wil aanduiden, welke letter van een stam zwak is, dan gebruikt men daartoe diezelfde letters פעל.

Ik zal u dit met een paar voorbeelden duidelijk maken. Nemen we bijv. het hierboven genoemde werkwoord יָשַׁב, en vragen we, waarom dit *zwak* is, dan is het antwoord: »*omdat de* e e r s t e *letter* eene י *is.*" Ik kan dit echter veel korter uitdrukken, wanneer ik zeg: »*Omdat het* פ״י *is,*" dat wil zeggen: de פ (dit beteekent: de *eerste* letter) is eene י. — Evenzoo is מָצָא *zwak,* omdat de *derde* letter א is. Hiervoor kan ik ook zeggen: »*omdat het* ל״א *is.*

6. Thans zal ik u de a c h t k l a s s e n opnoemen.

I. Tot de *eerste klasse* behooren alle werkwoorden, die met נ beginnen, of, wat hetzelfde is: *de werkwoorden* פ״נ, zooals נָגַשׁ *naderen.*

De vervoeging van deze klasse vindt gij hierachter in Tabel V.

II. Tot de *tweede klasse* behooren alle werkwoorden פ״י, d. i. waarvan de eerste stamletter eene י is. Deze werkwoorden onderscheidt men weder in *twee soorten:* 1. die oorspronkelijk met י begonnen en deze letter in de vervoeging be-

houden, zooals: יָטַב *goed zijn* (zie Tabel VIII); 2. die eigenlijk met ו beginnen, dus פ״ו, maar die toch in de vervoeging ook wel י hebben, zooals יָשַׁב *wonen* (ontstaan uit וָשַׁב) (zie Tabel VII).

III. Werkwoorden פ״א, waar de *eerste* stamletter eene א is, zooals: אָמַר *zeggen* (zie Tabel VI).

Tot deze klasse rekent men gewoonlijk slechts 5 werkwoorden, zooals op Tabel VI vermeld is.

IV. Werkwoorden ע״ו d. i. welker *tweede* stamletter (ע) de letter ו is, zooals קוּם *opstaan* (zie Tabel IX).

Aanmerking. De naam ע״ו is eigenlijk niet juist, omdat de ו *rustend* en dus geen medeklinker is. Derhalve hebben deze werkwoorden slechts *twee stamletters,* t. w. eene *eerste* en eene *derde,* terwijl de middelste ontbreekt.

V. Werkwoorden ע״י, waar de *tweede* stamletter eene י is, zooals: בִּין *begrijpen* (zie Tabel IX).

Ook deze klasse heeft slechts *twee stamletters*, want de middelste is geen medeklinker.

Opmerking. Bij de werkwoorden der 4ᵉ en 5ᵉ klasse gebruikt men als stamwoord den gewonen vorm van de onbepaalde wijs, zooals ik hier gedaan heb. Vergelijk hier Aanhangsel B, A, 9 (blz. 83).

VI. Werkwoorden ל״א, waar de *derde* stamletter (ל) eene א is, zooals מָצָא *vinden* (zie Tabel X).

VII. Werkwoorden ל״ה, waar de *derde* stamletter eene ה is, zooals: גָּלָה *openbaren* (zie Tabel XI).

Opmerking. Als echter de ה de מַפִּיק heeft, is het werkw. *sterk* (behoort het tot de שְׁלֵמִים) bijv. גָּבַהּ *hoog zijn.*

VIII. Hiertoe behooren de werkwoorden, waarvan de *2e en de 3e stamletters gelijk* zijn, zooals: סָבַב *omringen* (zei Tabel XII). Men noemt deze klasse wel die der ע״ע, dat

wil zeggen: *tweede* en nog eens *tweede* stamletter. Bij de Joodsche taalgeleerden heeten ze כְּפוּלִים *verdubbelden*.

7. Soms behoort een werkwoord tot meer dan éénе klasse, bijv. יָצָא *uitgaan*, dat tot de פ״י en de ל״א behoort.

Aanmerking. De Joodsche taalgeleerden verdeelen de zwakke werkwoorden in 3 groepen: 1. חֲסֵרִים *gebrekkige*, 2. נָחִים *rustende* en 3. כְּפוּלִים *verdubbelde*. De hierboven genoemde klasse I vormt de חֲסֵרִים; tot de נָחִים behooren klasse II—VII en tot de כְּפוּלִים alléén klasse VIII.

Uw onderwijzer zal u dit wel eens duidelijk maken.

VERVOEGINGSTABELLEN.

Toekomende E. 1 g.	אֶקְטֹל	אֶכְבַּד	אֶקָּטֵל	אֲקַטֵּל	אֲקֻטַּל	אַקְטִיל	אָקְטַל	אֶתְקַטֵּל
M. 3 m.	יִקְטְלוּ	יִכְבְּדוּ	יִקָּטְלוּ	יְקַטְּלוּ	יְקֻטְּלוּ	יַקְטִילוּ	יָקְטְלוּ	יִתְקַטְּלוּ
3 v.	תִּקְטֹלְנָה	תִּכְבַּדְנָה	תִּקָּטַלְנָה	תְּקַטֵּלְנָה	תְּקֻטַּלְנָה	תַּקְטֵלְנָה	תָּקְטַלְנָה	תִּתְקַטֵּלְנָה
2 m.	תִּקְטְלוּ	תִּכְבְּדוּ	תִּקָּטְלוּ	תְּקַטְּלוּ	תְּקֻטְּלוּ	תַּקְטִילוּ	תָּקְטְלוּ	תִּתְקַטְּלוּ
2 v.	תִּקְטֹלְנָה	תִּכְבַּדְנָה	תִּקָּטַלְנָה	תְּקַטֵּלְנָה	תְּקֻטַּלְנָה	תַּקְטֵלְנָה	תָּקְטַלְנָה	תִּתְקַטֵּלְנָה
1 g.	נִקְטֹל	נִכְבַּד	נִקָּטֵל	נְקַטֵּל	נְקֻטַּל	נַקְטִיל	נָקְטַל	נִתְקַטֵּל
Onb. wijs (מָקוֹר) Gewoon.	קְטֹל	(כְּבֹד)	הִקָּטֵל	קַטֵּל	—	הַקְטִיל	—	הִתְקַטֵּל
Onafhankelijk.	קָטֹל	(כָּבֹד)	נִקְטֹל (הִקָּטֵל) (הִקָּטֹל)	קַטֵּל (קַטֹּל)	קֻטֹּל	הַקְטֵל	הָקְטֵל °	—
Gebiedende wijs (צִוּוּי) E. m.	קְטֹל	כְּבַד	הִקָּטֵל	קַטֵּל	Ontbreekt.	הַקְטֵל	Ontbreekt.	הִתְקַטֵּל
v.	קִטְלִי	כִּבְדִי	הִקָּטְלִי	קַטְּלִי		הַקְטִילִי		הִתְקַטְּלִי
M. m.	קִטְלוּ	כִּבְדוּ	הִקָּטְלוּ	קַטְּלוּ		הַקְטִילוּ		הִתְקַטְּלוּ
v.	קְטֹלְנָה	כְּבַדְנָה	הִקָּטַלְנָה	קַטֵּלְנָה		הַקְטֵלְנָה		הִתְקַטֵּלְנָה
Deelwoord (בֵּינוֹנִי)	Bedrijvend.	Lijdend.						
E. m.	קֹטֵל	קָטוּל	נִקְטָל	מְקַטֵּל	מְקֻטָּל	מַקְטִיל	מָקְטָל °	מִתְקַטֵּל
v.	קֹטֶלֶת		נִקְטֶלֶת	מְקַטֶּלֶת	מְקֻטֶּלֶת	מַקְטֶלֶת	מָקְטֶלֶת	מִתְקַטֶּלֶת
(v.)	(קֹטְלָה)	קְטוּלָה	(נִקְטָלָה)	(מְקַטְּלָה)	(מְקֻטָּלָה)	(מַקְטִילָה)	(מָקְטָלָה)	(מִתְקַטְּלָה)
M. m.	קֹטְלִים	קְטוּלִים	נִקְטָלִים	מְקַטְּלִים	מְקֻטָּלִים	מַקְטִילִים	מָקְטָלִים	מִתְקַטְּלִים
v.	קֹטְלוֹת	קְטוּלוֹת	נִקְטָלוֹת	מְקַטְּלוֹת	מְקֻטָּלוֹת	מַקְטִילוֹת	מָקְטָלוֹת	מִתְקַטְּלוֹת

Verklaring der verkortingen: E. = *enkelvoud.* M. = *meervoud.* m. = *manlijk.*

In קַל worden de meeste overgankelijke werkwoorden gelijk voorbeeld *a* kelijke werkwoorden, die in den verleden tijd צֵירֵי hebben, zooals זָקֵן *oud zijn,* die in den verl. tijd gelijk קָטַל, doch overigens gelijk כָּבֵד vervoegd worden, Andere onovergankelijke werkww. hebben tweeërlei verleden tijd, zooals גָּבַר en worden ze als voorbeeld *b* vervoegd. Het overgank. werkw. לָמַד *leeren* wordt צֵירֵי in den עָבָר hebben meestal geen deelwoord. In dit gemis wordt voorzien

I. Vervoeging van het sterke werkwoord קָטַל dooden in zeven gedaanten (בִּנְיָנִים).

		קַל Overgankelijk. *a.*	קַל Onovergankelijk. *b.*	נִפְעַל Wederkeerend of lijdend.	פִּעֵל (פִּעַל) Nadrukkelijke handeling. Overgankelijk.	פֻּעַל Lijdende vorm van פִּעֵל	הִפְעִיל Veroorzakend. Overgankelijk.	הָפְעַל Lijdende vorm van הִפְעִיל	הִתְפַּעֵל Wederkeerende vorm van פִּעֵל
Verleden tijd (עָבָר).	E. 3 m.	קָטַל	כָּבֵד	נִקְטַל	קִטֵּל (קִטַּל)	קֻטַּל	הִקְטִיל	הָקְטַל	הִתְקַטֵּל
	3 v.	קָטְלָה	כָּבְדָה	נִקְטְלָה	קִטְּלָה	קֻטְּלָה	הִקְטִילָה	הָקְטְלָה	הִתְקַטְּלָה
	2 m.	קָטַלְתָּ	כָּבַדְתָּ	נִקְטַלְתָּ	קִטַּלְתָּ	קֻטַּלְתָּ	הִקְטַלְתָּ	הָקְטַלְתָּ	הִתְקַטַּלְתָּ
	2 v.	קָטַלְתְּ	כָּבַדְתְּ	נִקְטַלְתְּ	קִטַּלְתְּ	קֻטַּלְתְּ	הִקְטַלְתְּ	הָקְטַלְתְּ	הִתְקַטַּלְתְּ
	1 g.	קָטַלְתִּי	כָּבַדְתִּי	נִקְטַלְתִּי	קִטַּלְתִּי	קֻטַּלְתִּי	הִקְטַלְתִּי	הָקְטַלְתִּי	הִתְקַטַּלְתִּי
	M. 3 g.	קָטְלוּ	כָּבְדוּ	נִקְטְלוּ	קִטְּלוּ	קֻטְּלוּ	הִקְטִילוּ	הָקְטְלוּ	הִתְקַטְּלוּ
	2 m.	קְטַלְתֶּם	כְּבַדְתֶּם	נִקְטַלְתֶּם	קִטַּלְתֶּם	קֻטַּלְתֶּם	הִקְטַלְתֶּם	הָקְטַלְתֶּם	הִתְקַטַּלְתֶּם
	2 v.	קְטַלְתֶּן	כְּבַדְתֶּן	נִקְטַלְתֶּן	קִטַּלְתֶּן	קֻטַּלְתֶּן	הִקְטַלְתֶּן	הָקְטַלְתֶּן	הִתְקַטַּלְתֶּן
	1 g.	קָטַלְנוּ	כָּבַדְנוּ	נִקְטַלְנוּ	קִטַּלְנוּ	קֻטַּלְנוּ	הִקְטַלְנוּ	הָקְטַלְנוּ	הִתְקַטַּלְנוּ
tijd (עָתִיד).	E. 3 m.	יִקְטֹל	יִכְבַּד	יִקָּטֵל	יְקַטֵּל	יְקֻטַּל	יַקְטִיל	יָקְטַל	יִתְקַטֵּל
	3 v.	תִּקְטֹל	תִּכְבַּד	תִּקָּטֵל	תְּקַטֵּל	תְּקֻטַּל	תַּקְטִיל	תָּקְטַל	תִּתְקַטֵּל
	2 m.	תִּקְטֹל	תִּכְבַּד	תִּקָּטֵל	תְּקַטֵּל	תְּקֻטַּל	תַּקְטִיל	תָּקְטַל	תִּתְקַטֵּל
	2 v.	תִּקְטְלִי	תִּכְבְּדִי	תִּקָּטְלִי	תְּקַטְּלִי	תְּקֻטְּלִי	תַּקְטִילִי	תָּקְטְלִי	תִּתְקַטְּלִי

v. = *vrouwelijk*. g. = *gemeenslachtig*. 3, 2, 1 = *derde, tweede, eerste persoon*.

vervoegd. Daarentegen worden gelijk voorb. *b* vervoegd de onovergan- קָמֵל *verwelken*, שָׁפֵל *laag zijn*. Er zijn echter ook onovergank .werkw., zooals דָּלַק *verhit zijn*, רָגַז *beven*, רָכַב *rijden*, שָׁכַב *liggen*, שָׁלַט *heerschen*. גָּבַר *sterk zijn*, דָּבַק en דָּבֵק *aankleven*, קָרַב en קָרֵב *naderen*. Overigens behalve in den verleden tijd gelijk voorb. *b* vervoegd. De werkwoorden met door een bijv. n.w. met werkwoordelijke beteekenis, zooals קָרֵב *naderende*.

11. Vervoeging der sterke werkwoorden, welker eerste letter een keelletter is, zoovals עָמַד staan, חָזַק sterk zijn.

	קַל		נִפְעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל
Verleden tijd (עָבָר).	עָמַד	חָזַק	נֶעֱמַד	הֶעֱמִיד	הָעֳמַד
	עָמְדָה	enz.	נֶעֶמְדָה	הֶעֱמִידָה	הָעָמְדָה
	עָמַדְתָּ		נֶעֱמַדְתָּ	הֶעֱמַדְתָּ	הָעֳמַדְתָּ
	עָמַדְתְּ		נֶעֱמַדְתְּ	הֶעֱמַדְתְּ	הָעֳמַדְתְּ
	עָמַדְתִּי		נֶעֱמַדְתִּי	הֶעֱמַדְתִּי	הָעֳמַדְתִּי
	עָמְדוּ		נֶעֶמְדוּ	הֶעֱמִידוּ	הָעָמְדוּ
	עֲמַדְתֶּם	חֲזַקְתֶּם	נֶעֱמַדְתֶּם	הֶעֱמַדְתֶּם	הָעֳמַדְתֶּם
	עֲמַדְתֶּן	enz.	נֶעֱמַדְתֶּן	הֶעֱמַדְתֶּן	הָעֳמַדְתֶּן
	עָמַדְנוּ		נֶעֱמַדְנוּ	הֶעֱמַדְנוּ	הָעֳמַדְנוּ
Toekomende tijd (עָתִיד).	יַעֲמֹד	יֶחֱזַק	יֵעָמֵד	יַעֲמִיד	יָעֳמַד
	תַּעֲמֹד	תֶּחֱזַק	תֵּעָמֵד	תַּעֲמִיד	תָּעֳמַד
	תַּעֲמֹד	תֶּחֱזַק	תֵּעָמֵד	תַּעֲמִיד	תָּעֳמַד
	תַּעַמְדִי	תֶּחֶזְקִי	תֵּעָמְדִי	תַּעֲמִידִי	תָּעָמְדִי
	אֶעֱמֹד	אֶחֱזַק	אֵעָמֵד	אַעֲמִיד	אָעֳמַד
	יַעַמְדוּ	יֶחֶזְקוּ	יֵעָמְדוּ	יַעֲמִידוּ	יָעָמְדוּ
	תַּעֲמֹדְנָה	תֶּחֱזַקְנָה	תֵּעָמַדְנָה	תַּעֲמֵדְנָה	תָּעֳמַדְנָה
	תַּעַמְדוּ	תֶּחֶזְקוּ	תֵּעָמְדוּ	תַּעֲמִידוּ	תָּעָמְדוּ
	תַּעֲמֹדְנָה	תֶּחֱזַקְנָה	תֵּעָמַדְנָה	תַּעֲמֵדְנָה	תָּעֳמַדְנָה
	נַעֲמֹד	נֶחֱזַק	נֵעָמֵד	נַעֲמִיד	נָעֳמַד
Onbep. w. (מָקוֹר).	עֲמֹד		הֵעָמֵד	הַעֲמִיד	—
	עָמֹד		נַעֲמוֹד	הַעֲמֵד	הָעֳמַד
Gebied. wijs (צִוּוּי).	עֲמֹד	חֲזַק	הֵעָמֵד	הַעֲמֵד	Ont-breekt.
	עִמְדִי	חִזְקִי	הֵעָמְדִי	הַעֲמִידִי	
	עִמְדוּ	חִזְקוּ	הֵעָמְדוּ	הַעֲמִידוּ	
	עֲמֹדְנָה	חֲזַקְנָה	הֵעָמַדְנָה	הַעֲמֵדְנָה	
Deelw. (בֵּינוֹנִי).	Bedrijv.	Lijdend.			
	עֹמֵד	עָמוּד	נֶעֱמָד	מַעֲמִיד	מָעֳמָד
	עֹמֶדֶת	עֲמוּדָה	נֶעֱמֶדֶת	מַעֲמֶדֶת	מָעֳמֶדֶת

Op de wijze van עָמַד worden vervoegd: עָבַד *dienen*, עָבַר *overtrekken*, *voorbijgaan*, חָבַשׁ *ombinden*, *zadelen*, עָזַב *verlaten*, הָרַג *dooden*, חָלַם *droomen*, הָפַךְ *omkeeren*. Als חָזַק worden vervoegd: אָבַל *treuren*, חָרַשׁ *zwijgen*. Soms heeft de keelletter *rustende* שְׁוָא in plaats van חָטַף, zooals in: חָמַד *begeeren*, toek. tijd יַחְמֹד (doch ook יֶחְמַד), חָגַר *omgorden* (יַחְגֹּר, יַחְגֹּר), חָמַל *sparen* (יַחְמֹל, יַחְמֹל), חָשַׂךְ *weerhouden*; חָכַם *wijs zijn* (יֶחְכַּם), עָשַׁן *rooken* (יֶעְשַׁן), חָדַל *ophouden* (יֶחְדַּל), חָסֵר *ontbreken* (יֶחְסַר). In הִפְעִיל: הֶחְסִיר, יַחְסִיר, יַחְסִיר enz. — De ontbrekende vervoegingen van פִּעֵל, פֻּעַל, הִתְפַּעֵל worden als die van קַל vervoegd. — *Aanmerking.* Over de werkww., die met eene ✱ beginnen, zie Tabel VI.

keelletter of ר is, zoals שָׁחַט slachten, בֵּרֵךְ zegenen.

	קַל	פִּעֵל	פֻּעַל	הִתְפַּעֵל
Verleden tijd.	שָׁחַט	בֵּרֵךְ	בֹּרַךְ	הִתְבָּרֵךְ
	שָׁחֲטָה	בֵּרְכָה	בֹּרְכָה	הִתְבָּרְכָה
	שָׁחַטְתָּ	בֵּרַכְתָּ	בֹּרַכְתָּ	הִתְבָּרַכְתָּ
	שָׁחַטְתְּ	בֵּרַכְתְּ	בֹּרַכְתְּ	הִתְבָּרַכְתְּ
	שָׁחַטְתִּי	בֵּרַכְתִּי	בֹּרַכְתִּי	הִתְבָּרַכְתִּי
	שָׁחֲטוּ	בֵּרְכוּ	בֹּרְכוּ	הִתְבָּרְכוּ
	שְׁחַטְתֶּם	בֵּרַכְתֶּם	בֹּרַכְתֶּם	הִתְבָּרַכְתֶּם
	שְׁחַטְתֶּן	בֵּרַכְתֶּן	בֹּרַכְתֶּן	הִתְבָּרַכְתֶּן
	שָׁחַטְנוּ	בֵּרַכְנוּ	בֹּרַכְנוּ	הִתְבָּרַכְנוּ
Toekomende tijd.	יִשְׁחַט	יְבָרֵךְ	יְבֹרַךְ	יִתְבָּרֵךְ
	תִּשְׁחַט	תְּבָרֵךְ	תְּבֹרַךְ	תִּתְבָּרֵךְ
	תִּשְׁחַט	תְּבָרֵךְ	תְּבֹרַךְ	תִּתְבָּרֵךְ
	תִּשְׁחֲטִי	תְּבָרְכִי	תְּבֹרְכִי	תִּתְבָּרְכִי
	אֶשְׁחַט	אֲבָרֵךְ	אֲבֹרַךְ	אֶתְבָּרֵךְ
	יִשְׁחֲטוּ	יְבָרְכוּ	יְבֹרְכוּ	יִתְבָּרְכוּ
	תִּשְׁחַטְנָה	תְּבָרֵכְנָה	תְּבֹרַכְנָה	תִּתְבָּרֵכְנָה
	תִּשְׁחֲטוּ	תְּבָרְכוּ	תְּבֹרְכוּ	תִּתְבָּרְכוּ
	תִּשְׁחַטְנָה	תְּבָרֵכְנָה	תְּבֹרַכְנָה	תִּתְבָּרֵכְנָה
	נִשְׁחַט	נְבָרֵךְ	נְבֹרַךְ	נִתְבָּרֵךְ
Onbep. wijs.	שְׁחֹט	בָּרֵךְ	—	הִתְבָּרֵךְ
	שָׁחֹט	בָּרֵךְ (בָּרֹךְ)	בֹּרַךְ	—
Gebiedende wijs.	שְׁחַט	בָּרֵךְ	Ont-breekt.	הִתְבָּרֵךְ
	שַׁחֲטִי	בָּרְכִי		הִתְבָּרְכִי
	שַׁחֲטוּ	בָּרְכוּ		הִתְבָּרְכוּ
	שְׁחַטְנָה	בָּרֵכְנָה		הִתְבָּרֵכְנָה
Deel-woord.	Bedr. שֹׁחֵט Lijd. שָׁחוּט	מְבָרֵךְ	מְבֹרָךְ	מִתְבָּרֵךְ
	שֹׁחֶטֶת שְׁחוּטָה	מְבָרֶכֶת	מְבֹרֶכֶת	מִתְבָּרֶכֶת

Aanm. 1. נִפְעַל wordt als נִקְטַל vervoegd, doch de 2e stamletter heeft telkens חטף פתח in plaats van שוא נע, dus נִשְׁחֲטָה, נִשְׁחֲטוּ enz. 2. הִפְעִיל en הָפְעַל worden gelijk gewone sterke werkww. vervoegd. 3. In פִּעֵל, פֻּעַל en הִתְפַּעֵל behouden verschillende werkww. dezer soort hunne korte klinkers, zooals: נִחַם *troosten*, צִחַק of שִׂחֵק *lachen, spotten*. De דגש חזק wordt dan in de 2e stamletter *gedacht*. — Andere werkww. om te vervoegen: נִקְהַל *zich verzamelen*, מֵאֵן *weigeren*, בֵּאֵר *verklaren*, שֵׁרֵת *bedienen*, לִעֵג *spotten*, מִהֵר *zich haasten*, רִחַם *zich ontfermen*.

II. Vervoeging der sterke werkwoorden, welker eerste letter een keelletter is, zoals עָמַד staan, חָזַק sterk zijn.

	קַל		נִפְעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל
Verleden tijd (עָבָר).	עָמַד	חָזַק	נֶעֱמַד	הֶעֱמִיד	הָעֳמַד
	עָמְדָה	enz.	נֶעֶמְדָה	הֶעֱמִידָה	הָעָמְדָה
	עָמַדְתָּ		נֶעֱמַדְתָּ	הֶעֱמַדְתָּ	הָעֳמַדְתָּ
	עָמַדְתְּ		נֶעֱמַדְתְּ	הֶעֱמַדְתְּ	הָעֳמַדְתְּ
	עָמַדְתִּי		נֶעֱמַדְתִּי	הֶעֱמַדְתִּי	הָעֳמַדְתִּי
	עָמְדוּ		נֶעֶמְדוּ	הֶעֱמִידוּ	הָעָמְדוּ
	עֲמַדְתֶּם	חֲזַקְתֶּם	נֶעֱמַדְתֶּם	הֶעֱמַדְתֶּם	הָעֳמַדְתֶּם
	עֲמַדְתֶּן	enz.	נֶעֱמַדְתֶּן	הֶעֱמַדְתֶּן	הָעֳמַדְתֶּן
	עָמַדְנוּ		נֶעֱמַדְנוּ	הֶעֱמַדְנוּ	הָעֳמַדְנוּ
Toekomende tijd (עָתִיד).	יַעֲמֹד	יֶחֱזַק	יֵעָמֵד	יַעֲמִיד	יָעֳמַד
	תַּעֲמֹד	תֶּחֱזַק	תֵּעָמֵד	תַּעֲמִיד	תָּעֳמַד
	תַּעֲמֹד	תֶּחֱזַק	תֵּעָמֵד	תַּעֲמִיד	תָּעֳמַד
	תַּעַמְדִי	תֶּחֶזְקִי	תֵּעָמְדִי	תַּעֲמִידִי	תָּעָמְדִי
	אֶעֱמֹד	אֶחֱזַק	אֵעָמֵד	אַעֲמִיד	אָעֳמַד
	יַעַמְדוּ	יֶחֶזְקוּ	יֵעָמְדוּ	יַעֲמִידוּ	יָעָמְדוּ
	תַּעֲמֹדְנָה	תֶּחֱזַקְנָה	תֵּעָמַדְנָה	תַּעֲמֵדְנָה	תָּעֳמַדְנָה
	תַּעַמְדוּ	תֶּחֶזְקוּ	תֵּעָמְדוּ	תַּעֲמִידוּ	תָּעָמְדוּ
	תַּעֲמֹדְנָה	תֶּחֱזַקְנָה	תֵּעָמַדְנָה	תַּעֲמֵדְנָה	תָּעֳמַדְנָה
	נַעֲמֹד	נֶחֱזַק	נֵעָמֵד	נַעֲמִיד	נָעֳמַד
Onbep. w. (מָקוֹר).	עֲמֹד		הֵעָמֵד	הַעֲמִיד	—
	עָמֹד		נַעֲמוֹד	הַעֲמֵד	הָעֳמֵד
Gebied. wijs (צִוּוּי).	עֲמֹד	חֲזַק	הֵעָמֵד	הַעֲמֵד	Ont-
	עִמְדִי	חִזְקִי	הֵעָמְדִי	הַעֲמִידִי	breekt.
	עִמְדוּ	חִזְקוּ	הֵעָמְדוּ	הַעֲמִידוּ	
	עֲמֹדְנָה	חֲזַקְנָה	הֵעָמַדְנָה	הַעֲמֵדְנָה	
Deelw. (בֵּינוֹנִי).	Bedrijv.	Lijdend.			
	עֹמֵד	עָמוּד	נֶעֱמָד	מַעֲמִיד	מָעֳמָד
	עֹמֶדֶת	עֲמוּדָה	נֶעֱמֶדֶת	מַעֲמֶדֶת	מָעֳמֶדֶת

Op de wijze van עָמַד worden vervoegd: עָבַד *dienen*, עָבַר *overtrekken*, *voorbijgaan*, חָבַשׁ *ombinden*, *zadelen*, עָזַב *verlaten*, הָרַג *dooden*, חָלַם *droomen*, הָפַךְ *omkeeren*. Als חָזַק worden vervoegd: אָבַל *treuren*, חָרַשׁ *zwijgen*. Soms heeft de keelletter *rustende* שְׁוָא in plaats van חֲטַף, zoals in: חָמַד *begeeren*, toek. tijd יַחְמֹד (doch ook יֶחְמַד), חָגַר *omgorden* (יַחְגֹּר), חָמַל *sparen* (יַחְמֹל), חָשַׂךְ *weerhouden*; חָכַם *wijs zijn* (יֶחְכַּם), עָשַׁן *rooken* (יֶעְשַׁן), חָדַל *ophouden* (יֶחְדַּל), חָסֵר *ontbreken* (יֶחְסַר). In הִפְעִיל: הֶחְסִיר, יַחְסִיר, יַחְשִׂיךְ enz. — De ontbrekende vervoegingen van פָּעַל, פִּעֵל, פֻּעַל, הִתְפַּעֵל worden als die van קָטַל vervoegd. — *Aanmerking*. Over de werkww., die met eene **א** beginnen, zie Tabel VI.

keelletter of ר is, zooals שָׁחַט slachten, בֵּרֵךְ zegenen.

	קַל	פִּעֵל	פֻּעַל	הִתְפַּעֵל
Verleden tijd.	שָׁחַט	בֵּרֵךְ	בֹּרַךְ	הִתְבָּרֵךְ
	שָׁחֲטָה	בֵּרְכָה	בֹּרְכָה	הִתְבָּרְכָה
	שָׁחַטְתָּ	בֵּרַכְתָּ	בֹּרַכְתָּ	הִתְבָּרַכְתָּ
	שָׁחַטְתְּ	בֵּרַכְתְּ	בֹּרַכְתְּ	הִתְבָּרַכְתְּ
	שָׁחַטְתִּי	בֵּרַכְתִּי	בֹּרַכְתִּי	הִתְבָּרַכְתִּי
	שָׁחֲטוּ	בֵּרְכוּ	בֹּרְכוּ	הִתְבָּרְכוּ
	שְׁחַטְתֶּם	בֵּרַכְתֶּם	בֹּרַכְתֶּם	הִתְבָּרַכְתֶּם
	שְׁחַטְתֶּן	בֵּרַכְתֶּן	בֹּרַכְתֶּן	הִתְבָּרַכְתֶּן
	שָׁחַטְנוּ	בֵּרַכְנוּ	בֹּרַכְנוּ	הִתְבָּרַכְנוּ
Toekomende tijd.	יִשְׁחַט	יְבָרֵךְ	יְבֹרַךְ	יִתְבָּרֵךְ
	תִּשְׁחַט	תְּבָרֵךְ	תְּבֹרַךְ	תִּתְבָּרֵךְ
	תִּשְׁחַט	תְּבָרֵךְ	תְּבֹרַךְ	תִּתְבָּרֵךְ
	תִּשְׁחֲטִי	תְּבָרְכִי	תְּבֹרְכִי	תִּתְבָּרְכִי
	אֶשְׁחַט	אֲבָרֵךְ	אֲבֹרַךְ	אֶתְבָּרֵךְ
	יִשְׁחֲטוּ	יְבָרְכוּ	יְבֹרְכוּ	יִתְבָּרְכוּ
	תִּשְׁחַטְנָה	תְּבָרֵכְנָה	תְּבֹרַכְנָה	תִּתְבָּרֵכְנָה
	תִּשְׁחֲטוּ	תְּבָרְכוּ	תְּבֹרְכוּ	תִּתְבָּרְכוּ
	תִּשְׁחַטְנָה	תְּבָרֵכְנָה	תְּבֹרַכְנָה	תִּתְבָּרֵכְנָה
	נִשְׁחַט	נְבָרֵךְ	נְבֹרַךְ	נִתְבָּרֵךְ
Onbep. wijs.	שְׁחֹט	בָּרֵךְ	—	הִתְבָּרֵךְ
	שָׁחֹט	בָּרֵךְ (בָּרֹךְ)	בֹּרַךְ	—
Gebiedende wijs.	שְׁחַט	בָּרֵךְ	Ont- breekt.	הִתְבָּרֵךְ
	שַׁחֲטִי	בָּרְכִי		הִתְבָּרְכִי
	שַׁחֲטוּ	בָּרְכוּ		הִתְבָּרְכוּ
	שְׁחַטְנָה	בָּרֵכְנָה		הִתְבָּרֵכְנָה
Deelwoord.	Bedr. שֹׁחֵט Lijd. שָׁחוּט	מְבָרֵךְ	מְבֹרָךְ	מִתְבָּרֵךְ
	שֹׁחֶטֶת שְׁחוּטָה	מְבָרֶכֶת	מְבֹרֶכֶת	מִתְבָּרֶכֶת

Aanm. 1. נִפְעַל wordt als נִקְטַל vervoegd, doch de 2e stamletter heeft telkens חטף פתח in plaats van שוא נע, dus נִשְׁחֲטָה, נִשְׁחֲטוּ enz. 2. הִפְעִיל en הָפְעַל worden gelijk gewone sterke werkww. vervoegd. 3. In פִּעֵל, פֻּעַל en הִתְפַּעֵל behouden verschillende werkww. dezer soort hunne korte klinkers, zooals: נִחַם *troosten*, צִחֵק of שִׂחֵק *lachen, spotten*. De דגש חזק wordt dan in de 2e stamletter *gedacht*. — Andere werkww. om te vervoegen: נִקְהַל *zich verzamelen*, מֵאֵן *weigeren*, בֵּאֵר *verklaren*, שֵׁרֵת *bedienen*, לִעֵג *spotten*, מִהֵר *zich haasten*, רִחַם *zich ontfermen*.

Toekomende	תִּשְׁלַחְנָה תִּשְׁלְחוּ תִּשְׁלַחְנָה נִשְׁלַח	תִּשָּׁלַחְנָה תִּשָּׁלְחוּ תִּשָּׁלַחְנָה נִשָּׁלַח	תְּשַׁלַּחְנָה תְּשַׁלְּחוּ תְּשַׁלַּחְנָה נְשַׁלַּח	regelmatig.	תַּשְׁלַחְנָה תַּשְׁלִיחוּ תַּשְׁלַחְנָה נַשְׁלִיחַ	regelmatig.	תִּשְׁתַּלַּחְנָה תִּשְׁתַּלְּחוּ תִּשְׁתַּלַּחְנָה נִשְׁתַּלַּח
Onb. wijs.	שְׁלֹחַ שָׁלוֹחַ	הִשָּׁלַח נִשְׁלֹחַ	שַׁלַּח שַׁלֵּחַ	– –	הַשְׁלִיחַ הַשְׁלֵחַ	– הָשְׁלֵחַ	הִשְׁתַּלַּח –
Gebiedende wijs.	שְׁלַח שִׁלְחִי שִׁלְחוּ שְׁלַחְנָה	הִשָּׁלַח הִשָּׁלְחִי הִשָּׁלְחוּ הִשָּׁלַחְנָה	שַׁלַּח שַׁלְּחִי שַׁלְּחוּ שַׁלַּחְנָה	Ontbreekt.	הַשְׁלַח הַשְׁלִיחִי הַשְׁלִיחוּ הַשְׁלַחְנָה	Ontbreekt.	הִשְׁתַּלַּח הִשְׁתַּלְּחִי הִשְׁתַּלְּחוּ הִשְׁתַּלַּחְנָה
Deelw.	שָׁלוּחַ שֹׁלֵחַ שְׁלוּחָה שֹׁלַחַת	נִשְׁלָח נִשְׁלַחַת	מְשַׁלֵּחַ מְשַׁלַּחַת	מְשֻׁלָּח מְשֻׁלַּחַת	מַשְׁלִיחַ מַשְׁלַחַת	מָשְׁלָח מָשְׁלַחַת	מִשְׁתַּלֵּחַ מִשְׁתַּלַּחַת

Aanm. In הִתְפַּעֵל wordt voor de welluidendheid de ת *achter* de *sisletter* שׁ geplaatst.

Werkwoorden om te vervoegen: זָבַח *slachten*, בָּטַח *vertrouwen*, כָּרַע *knielen*, שָׁמַע *hooren*, שָׂבֵעַ en שָׂבַע *zat zijn*, שָׂמַח *zich verheugen*, פָּרַח *uitbotten*, פָּתַח *openen*.

IV. Vervoeging der sterke werkww., welker derde stamletter הּ, ח of ע is, zooals שָׁלַח zenden, enz.

	קַל	נִפְעַל	פִּעֵל	פֻּעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל	הִתְפַּעֵל
Verleden tijd.	שָׁלַח שָׁלְחָה שָׁלַחְתָּ שָׁלַחַתְּ שָׁלַחְתִּי enz.	נִשְׁלַח נִשְׁלְחָה נִשְׁלַחְתָּ נִשְׁלַחַתְּ נִשְׁלַחְתִּי enz.	שִׁלַּח שִׁלְּחָה שִׁלַּחְתָּ שִׁלַּחַתְּ שִׁלַּחְתִּי enz.	שֻׁלַּח שֻׁלְּחָה שֻׁלַּחְתָּ שֻׁלַּחַתְּ שֻׁלַּחְתִּי enz.	הִשְׁלִיחַ הִשְׁלִיחָה הִשְׁלַחְתָּ הִשְׁלַחַתְּ הִשְׁלַחְתִּי enz.	הָשְׁלַח הָשְׁלְחָה הָשְׁלַחְתָּ הָשְׁלַחַתְּ הָשְׁלַחְתִּי enz.	הִשְׁתַּלַּח הִשְׁתַּלְּחָה הִשְׁתַּלַּחְתָּ הִשְׁתַּלַּחַתְּ הִשְׁתַּלַּחְתִּי enz.
tijd.	יִשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלַח תִּשְׁלְחִי אֶשְׁלַח יִשְׁלְחוּ	יִשָּׁלַח תִּשָּׁלַח תִּשָּׁלַח תִּשָּׁלְחִי אֶשָּׁלַח יִשָּׁלְחוּ	יְשַׁלַּח תְּשַׁלַּח תְּשַׁלַּח תְּשַׁלְּחִי אֲשַׁלַּח יְשַׁלְּחוּ	יְשֻׁלַּח enz. Geheel	יַשְׁלִיחַ תַּשְׁלִיחַ תַּשְׁלִיחַ תַּשְׁלִיחִי אַשְׁלִיחַ יַשְׁלִיחוּ	יָשְׁלַח enz. Geheel	יִשְׁתַּלַּח תִּשְׁתַּלַּח תִּשְׁתַּלַּח תִּשְׁתַּלְּחִי אֶשְׁתַּלַּח יִשְׁתַּלְּחוּ

Deelw.	Gebiedende wijs.	Onbep. wijs.	Toekomende
Regelmatig.	גַּשׁ גְּשִׁי גְּשׁוּ גַּשְׁנָה נְפֹל נִפְלִי enz.	גֶּשֶׁת נָגוֹשׁ נְפֹל נָפוֹל	אֶגַּשׁ תִּגַּשׁ תִּגַּשְׁנָה תִּגְּשׁוּ תִּגַּשְׁנָה נִגַּשׁ אֶפֹּל תִּפֹּל תִּפֹּלְנָה תִּפְּלוּ תִּפֹּלְנָה נִפֹּל
נִגָּשׁ נִגָּשָׁה	הִנָּגֵשׁ enz.	הִנָּגֵשׁ הִנָּגֵשׁ	
מַגִּישׁ מַגִּישָׁה	הַגֵּשׁ הַגִּישִׁי הַגִּישׁוּ הַגֵּשְׁנָה	הַגִּישׁ הַגֵּשׁ	אַגִּישׁ תַּגִּישׁ תַּגֵּשְׁנָה תַּגִּישׁוּ תַּגֵּשְׁנָה נַגִּישׁ
מֻגָּשׁ מֻגָּשָׁה	Ontbreekt.	הֻגַּשׁ הֻגֵּשׁ	אֻגַּשׁ תֻּגַּשׁ תֻּגַּשְׁנָה תֻּגְּשׁוּ תֻּגַּשְׁנָה נֻגַּשׁ

Aanm. 1. פֻּעַל ,פִּעֵל en הִתְפַּעֵל dezer klasse worden als die der sterk
toek. tijd יִקַּח; *onb. wijs* קַחַת; *geb. wijs* קַח. De עבר van נפעל is נִלְקַח; d

Woorden om te vervoegen: *a.* gelijk נָגַשׁ: נָזַל *vloeien,* נָשַׁק *kusse*
tijd יִדּוֹר en יִדַּר*);* voorts: הִבִּיט *aanzien,* הִצִּיג *stellen,* הִכִּיר *herkenne*

Deelw.	Gebiedende wijs.	Onbep. wijs.	Toekomende
Regelmatig.	אֱכֹל אִכְלִי אִכְלוּ אֱכֹלְנָה	אֱכֹל (לֶאֱכֹל) אָכוֹל	אֹכַל תֹּאכַל תֹּאכַלְנָה תֹּאכְלוּ תֹּאכַלְנָה נֹאכַל

Aanm. 1. Behalve אָכַל hebben nog 4 werkww. dezer klasse חוֹלֵם t
gaan, אָבָה *willen,* אָמַר *zeggen* en אָפָה *bakken.* De *rustvorm* van אָכַל

Overigens worden de werkww. פ״א vervoegd als חָזַק (Tabel II
toekomenden tijd יֶאֱזֹר ,יֶאֱסֹר enz. luiden. אָחַז *aanvatten* heeft in de

V. **Vervoeging der werkwoorden פ״נ, zoals נָגַשׁ naderen, נָפַל vallen.**

	קַל	נִפְעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל
Verleden tijd.	a. נָגַשׁ b. נָפַל enz. op de wijze der sterke werkwoorden.	נִגַּשׁ נִגְּשָׁה enz. Gelijk de verleden tijd van פִּעֵל der sterke werkwoorden.	הִגִּישׁ הִגִּישָׁה הִגַּשְׁתָּ הִגַּשְׁתְּ הִגַּשְׁתִּי הִגִּישׁוּ הִגַּשְׁתֶּם הִגַּשְׁתֶּן הִגַּשְׁנוּ	הֻגַּשׁ הֻגְּשָׁה הֻגַּשְׁתָּ הֻגַּשְׁתְּ הֻגַּשְׁתִּי הֻגְּשׁוּ הֻגַּשְׁתֶּם הֻגַּשְׁתֶּן הֻגַּשְׁנוּ
tijd.	יִגַּשׁ יִפֹּל תִּגַּשׁ תִּפֹּל תִּגַּשׁ תִּפֹּל תִּגְּשִׁי תִּפְּלִי	יִנָּגֵשׁ enz.	יַגִּישׁ (יַגֵּשׁ) תַּגִּישׁ תַּגִּישׁ תַּגִּישִׁי	יֻגַּשׁ תֻּגַּשׁ תֻּגַּשׁ תֻּגְּשִׁי

werkww. vervoegd. 2. Gelijk נָגַשׁ wordt ook לָקַח *nemen* vervoegd: עתיד van הפעל is יֻקַּח.
נָשַׁל *uittrekken; b.* gelijk נָפַל: נָטַשׁ *verlaten,* נָדַר *beloven (toek.* הִגִּיד *berichten.*

VI. **Vervoeging der werkwoorden פ״א, zoals אָכַל eten.**

	קַל
	אָכַל enz.
	יֹאכַל תֹּאכַל תֹּאכַל תֹּאכְלִי

de voorvoegsels van den *toek. tijd* van קַל, t. w. אָבַד *verloren* en יֹאבַד is יֹאכַל en יֹאבַד.
behalve enkele, zooals אָזַר *omgorden,* אָסַר *binden,* enz., die in den עתיד: יֶאֱחֹז en יֹאחֵז.

Deelw.	Gebiedende wijs.	Onbep. wijs.	Toekomende
Regelmatig.	יְרַשׁ (רֵשׁ) שֵׁב יְרְשִׁי שְׁבִי יְרְשׁוּ שְׁבוּ יְרַשְׁנָה שֵׁבְנָה	יָרֹשׁ יָשֹׁב רֶשֶׁת שֶׁבֶת	אִירַשׁ אֵשֵׁב יִירְשׁוּ יֵשְׁבוּ תִּירַשְׁנָה תֵּשַׁבְנָה תִּירְשׁוּ תֵּשְׁבוּ תִּירַשְׁנָה תֵּשַׁבְנָה נִירַשׁ נֵשֵׁב
נוֹשָׁב נוֹשֶׁבֶת	הִוָּשֵׁב הִוָּשְׁבִי הִוָּשְׁבוּ הִוָּשַׁבְנָה	הִוָּשֵׁב —	
מוֹשִׁיב מוֹשֶׁבֶת	הוֹשֵׁב הוֹשִׁיבִי הוֹשִׁיבוּ הוֹשֵׁבְנָה	הוֹשִׁיב הוֹשֵׁב	אוֹשִׁיב יוֹשִׁיבוּ תּוֹשֵׁבְנָה תּוֹשִׁיבוּ תּוֹשֵׁבְנָה נוֹשִׁיב
מוּשָׁב מוּשֶׁבֶת	Ontbreekt.	הוּשַׁב —	אוּשַׁב יוּשְׁבוּ תּוּשַׁבְנָה תּוּשְׁבוּ תּוּשַׁבְנָה נוּשַׁב

Aanm. 1. In קַל hebben deze werkwoorden tweeërlei buiging. Volgens יָדַע *weten (toek. tijd* יֵדַע, *onbep. wijs* דַּעַת*);* volgens voorb. *b* יָרֵא *vreezen,*
2. פֻּעַל, פִּעֵל en הִתְפַּעֵל worden als de שְׁלֵמִים vervoegd.

מֵיטִיב מֵיטֶבֶת	הֵיטֵב הֵיטִיבִי הֵיטִיבוּ הֵיטֵבְנָה	הֵיטִיב הֵיטֵב	אֵיטִיב יֵיטִיבוּ תֵּיטֵבְנָה תֵּיטִיבוּ תֵּיטֵבְנָה נֵיטִיב

Aanm. De vervoeging dezer klasse komt in קַל overeen met die van woorden פ״י (oorspronkelijk פ״ו). Andere werkwoorden dezer klasse zijn

VII. **Vervoeging der werkwoorden פ״י (oorspronkelijk פ״ו), zooals יָשַׁב (oorspr. וָשַׁב) w o n e n, יָרַשׁ e r v e n.**

	קַל a.	קַל b.	נִפְעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל
Verleden tijd.	יָשַׁב	יָרַשׁ	נוֹשַׁב	הוֹשִׁיב	הוּשַׁב
			נוֹשְׁבָה	הוֹשִׁיבָה	הוּשְׁבָה
			נוֹשַׁבְתָּ	הוֹשַׁבְתָּ	הוּשַׁבְתָּ
			נוֹשַׁבְתְּ	הוֹשַׁבְתְּ	הוּשַׁבְתְּ
	Regel-matig.	Regel-matig.	נוֹשַׁבְתִּי	הוֹשַׁבְתִּי	הוּשַׁבְתִּי
			נוֹשְׁבוּ	הוֹשִׁיבוּ	הוּשְׁבוּ
			נוֹשַׁבְתֶּם	הוֹשַׁבְתֶּם	הוּשַׁבְתֶּם
			נוֹשַׁבְתֶּן	הוֹשַׁבְתֶּן	הוּשַׁבְתֶּן
			נוֹשַׁבְנוּ	הוֹשַׁבְנוּ	הוּשַׁבְנוּ
tijd.	יֵשֵׁב	יִירַשׁ	יִוָּשֵׁב	יוֹשִׁיב (יוֹשֵׁב)	יוּשַׁב
	תֵּשֵׁב	תִּירַשׁ	תִּוָּשֵׁב	תּוֹשִׁיב	תּוּשַׁב
	תֵּשֵׁב	תִּירַשׁ	enz.	תּוֹשִׁיב	תּוּשַׁב
	תֵּשְׁבִי	תִּירְשִׁי		תּוֹשִׁיבִי	תּוּשְׁבִי

voorbeeld *a* worden vervoegd יָלַד *baren,* יָרַד *nederdalen,* יָצָא *uitgaan,* יָשֵׁן *slapen,* יָקַץ *ontwaken,* יָעֵף *moede zijn,* יָעַד *bepalen, bestemmen.*

VIII. **Verv. van הִפְעִיל der eigenlijke werkww. פ״י**

הִפְעִיל
הֵיטִיב
הֵיטִיבָה
הֵיטַבְתָּ
הֵיטַבְתְּ
הֵיטַבְתִּי
הֵיטִיבוּ
הֵיטַבְתֶּם
הֵיטַבְתֶּן
הֵיטַבְנוּ
יֵיטִיב
תֵּיטִיב
תֵּיטִיב
תֵּיטִיבִי

יָרַשׁ (Tabel VII) en is behalve in הִפְעִיל gelijk aan die der werk- יָנַק *suigen,* הֵינִיק *zoogen* en הֵילִיל *jammeren.*

Deelw.	Gebiedende wijs.	Onb. wijs.	Toekomende
קוּם קָם (קוּמָה קָמָה) / בָּן (בָּנָה)	קוּם קוּמִי קוּמוּ קֹמְנָה	קוּם קוֹם	אָקוּם יָקוּמוּ תָּקֹמְנָה [1] תָּקוּמוּ תָּקֹמְנָה [1] נָקוּם
	בִּין בִּינִי בִּינוּ —	בִּין בֹּן	אָבִין יָבִינוּ תְּבִינֶינָה תָּבִינוּ תְּבִינֶינָה נָבִין
נָקוֹם נְקוֹמָה	הִקּוֹם הִקּוֹמִי הִקּוֹמוּ הִקֹּמְנָה	הִקּוֹם הִקּוֹם נָסוֹג	אֶקּוֹם יִקּוֹמוּ (תִּקּוֹמְנָה) תִּקּוֹמוּ (תִּקּוֹמְנָה) נִקּוֹם
מֵקִים מְקִימָה	הָקֵם הָקִימִי הָקִימוּ הָקֵמְנָה	הָקִים הָקֵם	אָקִים יָקִימוּ תָּקֵמְנָה [2] תָּקִימוּ תָּקֵמְנָה [2] נָקִים
מְקוֹמֵם מְקוֹמֶמֶת	קוֹמֵם קוֹמְמִי קוֹמְמוּ קוֹמֵמְנָה	קוֹמֵם —	אֲקוֹמֵם יְקוֹמְמוּ תְּקוֹמֵמְנָה תְּקוֹמְמוּ תְּקוֹמֵמְנָה נְקוֹמֵם
מְקוֹמָם מְקוֹמֶמֶת	Ontbreekt.	— —	אֲקוֹמַם יְקוֹמְמוּ תְּקוֹמַמְנָה תְּקוֹמְמוּ תְּקוֹמַמְנָה נְקוֹמַם
מִתְקוֹמֵם מִתְקוֹמֶמֶת	הִתְקוֹמֵם הִתְקוֹמְמִי הִתְקוֹמְמוּ הִתְקוֹמֵמְנָה	הִתְקוֹמֵם —	אֶתְקוֹמֵם יִתְקוֹמְמוּ תִּתְקוֹמֵמְנָה תִּתְקוֹמְמוּ תִּתְקוֹמֵמְנָה נִתְקוֹמֵם

[1] of תְּקוּמֶינָה [2] of תְּקִימֶינָה

Aanm. 1. De werkwoorden ע״י worden in den verleden tijd van קַל zij zonder uitzondering de vervoegingswijze der ע״ו. 2. In הָפְעַל wordt derhalve הוּקַם enz. 3. פִּעֵל׳ פֻּעַל en הִתְפַּעֵל komen van de werkwoorden stamletter hebben. De genoemde בִּנְיָנִים worden vervangen door פּוֹלֵל׳

Werkwoorden om te vervoegen: רוּם *hoog zijn*, in פּוֹלֵל: רוֹמֵם *verheffen;* *staan ;* רִיב *twisten,* גִּיל *juichen,* שִׂים of שׂוּם *stellen,* שִׁית *stellen,* לִין *vernachten,*

IX. Vervoeging der werkwoorden ע״ו en ע״י, zoals קוּם opstaan, בִּין begrijpen.

	קַל (ע״ו)	קַל (ע״י)	נִפְעַל	הִפְעִיל	פּוֹלֵל	פּוֹלַל	הִתְפּוֹלֵל
Verleden tijd.	קָם	בִּין (בָּן)	נָקוֹם	הֵקִים	קוֹמֵם	קוֹמַם	הִתְקוֹמֵם
	קָמָה	בִּינָה	נָקוֹמָה	הֵקִימָה	קוֹמְמָה	enz.	הִתְקוֹמְמָה
	קַמְתָּ	בִּינוֹתָ	נְקוּמוֹתָ	הֲקִימוֹתָ	קוֹמַמְתָּ		הִתְקוֹמַמְתָּ
	קַמְתְּ	בִּינוֹת	נְקוּמוֹת	הֲקִימוֹת	קוֹמַמְתְּ	evenals de	הִתְקוֹמַמְתְּ
	קַמְתִּי	בִּינוֹתִי	נְקוּמוֹתִי	הֲקִימוֹתִי	קוֹמַמְתִּי	neven-	הִתְקוֹמַמְתִּי
	קָמוּ	בִּינוּ	נָקוֹמוּ	הֵקִימוּ	קוֹמְמוּ	staande	הִתְקוֹמְמוּ
	קַמְתֶּם	בִּינוֹתֶם	נְקוּמֹתֶם	הֲקִימוֹתֶם	קוֹמַמְתֶּם	vormen	הִתְקוֹמַמְתֶּם
	קַמְתֶּן	בִּינוֹתֶן	נְקוּמֹתֶן	הֲקִימוֹתֶן	קוֹמַמְתֶּן	van	הִתְקוֹמַמְתֶּן
	קַמְנוּ	בִּינוֹנוּ	נְקוּמוֹנוּ	הֲקִימוֹנוּ	קוֹמַמְנוּ	קוֹמַם	הִתְקוֹמַמְנוּ
tijd.	יָקוּם	יָבִין	יִקּוֹם	יָקִים	יְקוֹמֵם	יְקוֹמַם	יִתְקוֹמֵם
	תָּקוּם	תָּבִין	תִּקּוֹם	תָּקִים	תְּקוֹמֵם	תְּקוֹמַם	תִּתְקוֹמֵם
	תָּקוּם	תָּבִין	תִּקּוֹם	תָּקִים	תְּקוֹמֵם	תְּקוֹמַם	תִּתְקוֹמֵם
	תָּקוּמִי	תָּבִינִי	תִּקּוֹמִי	תָּקִימִי	תְּקוֹמְמִי	תְּקוֹמְמִי	תִּתְקוֹמְמִי

ook wel op de wijze der ע״ו vervoegd; in de overige בִּנְיָנִים volgen
deze klasse geheel gelijk dezelfde בִּנְיָן van de פ״י vervoegd (Tab. VII),
dezer klasse bijna niet voor, omdat zij geen medeklinker als tweede
פּוֹלֵל en הִתְפּוֹלֵל, waarbij de *derde stamletter* (ל) *herhaald* is.
רוּץ *loopen,* שׁוּב *terugkeeren,* הוּי *beangst zijn,* סוּר *wijken,* כּוּן *vast*
שִׂישׂ *zich verheugen.*

Deelw.	Gebiedende wijs.	Onbep. wijs.	Toekomende
Bedr. מצא מצאת Lijd. מצוא מצואה	מצא מצאי מצאו מצאנה	מצא מצא	אמצא ימצאו תמצאנה תמצאו תמצאנה נמצא
נמצא נמצאת	המצא המצאי המצאו המצאנה	המצא נמצא	אמצא ימצאו תמצאנה תמצאו תמצאנה נמצא
ממצא ממצאת	מצא מצאי מצאו מצאנה	מצא מצא	אמצא ימצאו תמצאנה תמצאו תמצאנה נמצא
ממצא ממצאת	Ontbreekt.	— —	אמצא ימצאו תמצאנה תמצאו תמצאנה נמצא
ממציא ממצאת	המצא המציאי המציאו המצאנה	המציא המצא	אמציא ימציאו תמצאנה תמציאו תמצאנה נמציא
°ממצא ממצאת	Ontbreekt.	°המצא —	אמצא ימצאו תמצאנה תמצאו תמצאנה נמצא
מתמצא מתמצאת	התמצא התמצאי התמצאו התמצאנה	התמצא —	אתמצא יתמצאו תתמצאנה תתמצאו תתמצאנה נתמצא

Werkwoorden om te vervoegen: קָרָא *roepen*, בָּרָא *scheppen*, in פִּעֵל: שָׂנֵא *haten*, צָמֵא *dorsten*. De *derde persoon v. e.* van den עבר eindigt soms

X. Vervoeging der werkwoorden ל״א, zoals מָצָא *vinden*, מָלֵא *vol zijn.*

	קַל a.	קַל b.	נִפְעַל	פִּעֵל	פֻּעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל	הִתְפַּעֵל
Verleden tijd	מָצָא	מָלֵא	נִמְצָא	מִצֵּא	מֻצָּא	הִמְצִיא	°הָמְצָא	הִתְמַצֵּא
	מָצְאָה	מָלְאָה	נִמְצְאָה	מִצְּאָה	מֻצְּאָה	הִמְצִיאָה	הָמְצְאָה	הִתְמַצְּאָה
	מָצָאתָ	מָלֵאתָ	נִמְצֵאתָ	מִצֵּאתָ	מֻצֵּאתָ	הִמְצֵאתָ	הָמְצֵאתָ	הִתְמַצֵּאתָ
	מָצָאת	מָלֵאת	נִמְצֵאת	מִצֵּאת	מֻצֵּאת	הִמְצֵאת	הָמְצֵאת	הִתְמַצֵּאת
	מָצָאתִי	מָלֵאתִי	נִמְצֵאתִי	מִצֵּאתִי	מֻצֵּאתִי	הִמְצֵאתִי	הָמְצֵאתִי	הִתְמַצֵּאתִי
	מָצְאוּ	מָלְאוּ	נִמְצְאוּ	מִצְּאוּ	מֻצְּאוּ	הִמְצִיאוּ	הָמְצְאוּ	הִתְמַצְּאוּ
	מְצָאתֶם	מְלֵאתֶם	נִמְצֵאתֶם	מִצֵּאתֶם	מֻצֵּאתֶם	הִמְצֵאתֶם	הָמְצֵאתֶם	הִתְמַצֵּאתֶם
	מְצָאתֶן	מְלֵאתֶן	נִמְצֵאתֶן	מִצֵּאתֶן	מֻצֵּאתֶן	הִמְצֵאתֶן	הָמְצֵאתֶן	הִתְמַצֵּאתֶן
	מָצָאנוּ	מָלֵאנוּ	נִמְצֵאנוּ	מִצֵּאנוּ	מֻצֵּאנוּ	הִמְצֵאנוּ	הָמְצֵאנוּ	הִתְמַצֵּאנוּ
tijd.	יִמְצָא		יִמָּצֵא	יְמַצֵּא	יְמֻצָּא	יַמְצִיא	°יָמְצָא	יִתְמַצֵּא
	תִּמְצָא		תִּמָּצֵא	תְּמַצֵּא	תְּמֻצָּא	תַּמְצִיא	תָּמְצָא	תִּתְמַצֵּא
	תִּמְצָא		תִּמָּצֵא	תְּמַצֵּא	תְּמֻצָּא	תַּמְצִיא	תָּמְצָא	תִּתְמַצֵּא
	תִּמְצְאִי		תִּמָּצְאִי	תְּמַצְּאִי	תְּמֻצְּאִי	תַּמְצִיאִי	תָּמְצְאִי	תִּתְמַצְּאִי

בָּרָא *houwen;* חָטָא *zondigen, toek. tijd* יֶחֱטָא, רָפָא *herstellen, genezen;* op ת, zoals in קָרָאת, נִפְלָאת *(nif'al* van פָּלָא*),* הֻבָאת *(hof'al* van בּוֹא).

Deelw.	Gebiedende wijs.	Onbep. wijs.	Toekomende
גֹּלֶה גָּלוּי גֹּלָה גְּלוּיָה	גְּלֵה גְּלִי גְּלוּ גְּלֶינָה	גָּלֹה גְּלוֹת	אֶגְלֶה יִגְלוּ תִּגְלֶינָה תִּגְלוּ תִּגְלֶינָה נִגְלֶה
נִגְלֶה נִגְלָה	הִגָּלֵה הִגָּלִי הִגָּלוּ הִגָּלֶינָה	נִגְלֹה הִגָּלוֹת	אֶגָּלֶה יִגָּלוּ תִּגָּלֶינָה תִּגָּלוּ תִּגָּלֶינָה נִגָּלֶה
מְגַלֶּה מְגַלָּה	גַּלֵּה (גַּל) גַּלִּי גַּלּוּ גַּלֶּינָה	גַּלֵּה גַּלֹּה גַּלּוֹת	אֲגַלֶּה יְגַלּוּ תְּגַלֶּינָה תְּגַלּוּ תְּגַלֶּינָה נְגַלֶּה
מְגֻלֶּה מְגֻלָּה	Ontbreekt.	— גֻּלּוֹת	אֲגֻלֶּה יְגֻלּוּ תְּגֻלֶּינָה תְּגֻלּוּ תְּגֻלֶּינָה נְגֻלֶּה
מַגְלֶה מַגְלָה	הַגְלֵה (הֶגֶל) הַגְלִי הַגְלוּ הַגְלֶינָה	הַגְלֵה הַגְלוֹת	אַגְלֶה יַגְלוּ תַּגְלֶינָה תַּגְלוּ תַּגְלֶינָה נַגְלֶה
מָגְלֶה° מָגְלָה	Ontbreekt.	הָגְלֵה הָגְלוֹת°	אָגְלֶה יָגְלוּ תָּגְלֶינָה תָּגְלוּ תָּגְלֶינָה נָגְלֶה
מִתְגַּלֶּה מִתְגַּלָּה	הִתְגַּלֵּה (־גַּל) הִתְגַּלִּי הִתְגַּלּוּ הִתְגַּלֶּינָה	— הִתְגַּלּוֹת	אֶתְגַּלֶּה יִתְגַּלּוּ תִּתְגַּלֶּינָה תִּתְגַּלּוּ תִּתְגַּלֶּינָה נִתְגַּלֶּה

Aanm. 1. De *verkorte vormen* van den *toek. tijd* worden gebruikt: de *tijdveranderende* ו wordt voorgevoegd. Bijv. יְגָל *hij zal openbaren,*

Werkwoorden om te vervoegen: בָּנָה *bouwen,* בָּכָה *weenen,* מָנָה *tellen,*

XI. Vervoeging der werkwoorden ל״ה, zooals גָּלָה openbaren.

	קַל	נִפְעַל	פִּעֵל	פֻּעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל	הִתְפַּעֵל
Verleden tijd.	גָּלָה	נִגְלָה	גִּלָּה	גֻּלָּה	הִגְלָה (הֶגְלָה)	הָגְלָה°	הִתְגַּלָּה
	גָּלְתָה	נִגְלְתָה	גִּלְּתָה	גֻּלְּתָה	הִגְלְתָה	הָגְלְתָה	הִתְגַּלְּתָה
	גָּלִיתָ	נִגְלֵיתָ	גִּלִּיתָ	גֻּלֵּיתָ	הִגְלֵיתָ	הָגְלֵיתָ	הִתְגַּלִּיתָ
	גָּלִית	נִגְלֵית	גִּלִּית	גֻּלֵּית	הִגְלֵית	הָגְלֵית	הִתְגַּלִּית
	גָּלִיתִי	נִגְלֵיתִי	גִּלִּיתִי	גֻּלֵּיתִי	הִגְלֵיתִי	הָגְלֵיתִי	הִתְגַּלִּיתִי
	גָּלוּ	נִגְלוּ	גִּלּוּ	גֻּלּוּ	הִגְלוּ	הָגְלוּ	הִתְגַּלּוּ
	גְּלִיתֶם	נִגְלֵיתֶם	גִּלִּיתֶם	גֻּלֵּיתֶם	הִגְלֵיתֶם	הָגְלֵיתֶם	הִתְגַּלִּיתֶם
	גְּלִיתֶן	נִגְלֵיתֶן	גִּלִּיתֶן	גֻּלֵּיתֶן	הִגְלֵיתֶן	הָגְלֵיתֶן	הִתְגַּלִּיתֶן
	גָּלִינוּ	נִגְלֵינוּ	גִּלִּינוּ	גֻּלֵּינוּ	הִגְלֵינוּ	הָגְלֵינוּ	הִתְגַּלִּינוּ
tijd.	יִגְלֶה (יִגֶל)	יִגָּלֶה (יִגָּל)	יְגַלֶּה (יְגַל)	יְגֻלֶּה	יַגְלֶה (יֶגֶל)	יָגְלֶה°	יִתְגַּלֶּה (־גַּל)
	תִּגְלֶה	תִּגָּלֶה	תְּגַלֶּה	תְּגֻלֶּה	תַּגְלֶה	תָּגְלֶה	תִּתְגַּלֶּה
	תִּגְלֶה	תִּגָּלֶה	תְּגַלֶּה	תְּגֻלֶּה	תַּגְלֶה	תָּגְלֶה	תִּתְגַּלֶּה
	תִּגְלִי	תִּגָּלִי	תְּגַלִּי	תְּגֻלִּי	תַּגְלִי	תָּגְלִי	תִּתְגַּלִּי

a. wanneer die tijd als *aanvoegende wijs* wordt gebruikt: *b.* wanneer יֶגֶל *dat hij openbare,* וַיֶּגֶל *en hij openbaarde.*

פָּדָה *verlossen,* קָנָה *koopen,* בָּזָה *versmaden,* נִסָּה *beproeven.*

XII. Vervoeging der werkwoorden ע״ע of כְּפוּלִים zooals סָבַב, *omringen.*

קַל	נִפְעַל	הִפְעִיל	הָפְעַל
סַב (סָבַב)	נָסַב	הֵסֵב (הֵסַב)	הוּסַב
סַבָּה (סָבְבָה)	נָסַבָּה	הֵסַבָּה	הוּסַבָּה
סַבּוֹתָ	נְסַבּוֹתָ	הֲסִבּוֹתָ	הוּסַבּוֹתָ
סַבּוֹת	נְסַבּוֹת	הֲסִבּוֹת	הוּסַבּוֹת
סַבּוֹתִי	נְסַבּוֹתִי	הֲסִבּוֹתִי	הוּסַבּוֹתִי
סַבּוּ (סָבְבוּ)	נָסַבּוּ	הֵסַבּוּ הֵס׳	הוּסַבּוּ
סַבּוֹתֶם	נְסַבּוֹתֶם	הֲסִבּוֹתֶם	הוּסַבּוֹתֶם
סַבּוֹתֶן	נְסַבּוֹתֶן	הֲסִבּוֹתֶן	הוּסַבּוֹתֶן
סַבּוֹנוּ	נְסַבּוֹנוּ	הֲסִבּוֹנוּ	הוּסַבּוֹנוּ
יָסֹב (יִסֹּב)	יִסַּב	יָסֵב (יַסֵּב)	יוּסַב (יֻסַּב)
תָּסֹב (תִּסֹּב)	תִּסַּב	תָּסֵב	תּוּסַב
תָּסֹב	תִּסַּב	תָּסֵב	תּוּסַב
תָּסֹבִּי	תִּסַּבִּי	תָּסֵבִּי	תּוּסַבִּי
אָסֹב	אֶסַּב	אָסֵב	אוּסַב
יָסֹבּוּ (יִסֹּבוּ)	יִסַּבּוּ	יָסֵבּוּ	יוּסַבּוּ
תְּסֻבֶּינָה	תִּסַּבֶּינָה	תְּסִבֶּינָה	תּוּסַבֶּינָה
תָּסֹבּוּ	תִּסַּבּוּ	תָּסֵבּוּ	תּוּסַבּוּ
תְּסֻבֶּינָה	תִּסַּבֶּינָה	תְּסִבֶּינָה	תּוּסַבֶּינָה
נָסֹב	נִסַּב	נָסֵב	נוּסַב
סֹב (סְבֹב)	הִסֵּב	הָסֵב	—
סָבֹב	הִסּוֹב (הִסֵּב)	הָסֵב	—
סֹב	הִסַּב	הָסֵב	Ontbreekt
סֹבִּי	הִסַּבִּי	הָסֵבִּי	
סֹבּוּ	הִסַּבּוּ	הָסֵבּוּ	
סֻבֶּינָה	הִסַּבֶּינָה	הֲסִבֶּינָה	
סָבוּב סֹבֵב	נָסַב	מֵסֵב	מוּסָב
סְבוּבָה סֹבֶבֶת	נְסַבָּה	מְסִבָּה	מוּסַבָּה

Aanm. 1. De 3e persoon *verl. tijd* van קַל wordt meermalen, vooral bij overgankel. werkww. *sterk* vervoegd, zooals de tusschen haakjes bijgevoegde vormen. 2. In den *toek. tijd* van קַל, נִפְעַל en הִפְעִיל wordt soms de 1e stamletter *verdubbeld* (zie de vormen tusschen haakjes). 3. De *toek. tijd* van קַל der onovergankel. werkww. heeft vormen als יֵקַל (*gering zijn*) יֵמַר (*bitter zijn*) enz. 4. פִּעֵל, פֻּעַל en הִתְפַּעֵל worden van deze klasse weinig gebruikt. Meestal worden ze vervangen door de בִּנְיָנִים: פּוֹעֵל, פּוֹעַל en הִתְפּוֹעֵל, dus: סוֹבֵב, סוֹבַב en הִסְתּוֹבֵב (waar welluidendheidshalve ת achter ס is geplaatst). Deze בִּנְיָנִים worden geheel vervoegd gelijk פּוֹלֵל, פּוֹלַל en הִתְפּוֹלֵל van קוּם (Tabel IX).

Werkwoorden om te vervoegen: לָקַק *likken*, בָּזַז *plunderen*, מָדַד *meten*, סָכַךְ *dekken, bedekken*, קָדַד *zich buigen* (*toek. tijd* יִקֹּד), גָּלַל *rollen, wentelen*.

VERKORTINGEN.

Aanm.	beteekent	aanmerking.
Aanwijz.	»	aanwijzende.
B. n.w. / Bijv. n.w.	»	bijvoegelijk naamwoord.
Bijvoeg.	»	bijvoegelijk.
Deelw.	»	deelwoord.
D. i.	»	dit is.
Enkelv.	»	enkelvoud.
Fr.	»	(in het) Fransch.
Geb.	»	gebiedende.
Geheugenw.	»	geheugenwoord
M.	»	manlijk.
Meerv.; mv.	»	meervoud.
Naamw.	»	naamwoord.
No.	»	nommer.
O. a.	»	onder anderen.
Onb.; onbep.	»	onbepaalde.
Opmerk.	»	opmerking.
Overgank.	»	overgankelijk.
Rv.	beteekent	rustvorm.
Toek.	»	toekomende.
T. w.	»	te weten.
Tweev.	»	tweevoud.
V.; vr.	»	vrouwelijk.
Verb. / Verbind. / Verbindingsv.	»	verbindings-vorm.
Verl.	»	verleden.
Voorb.	»	voorbeeld.
W.	»	woord.
Ww.	»	woorden.
Werkw.	»	werkwoord.
Werkww.	»	werkwoorden.
Zelfst.	»	zelfstandig.
Z. n.w.	»	zelfstandig naamwoord.
Z. n.ww.	»	zelfstandige naamwoorden.

UITSPRAAK DER WOORDEN, DIE ZONDER KLINKERS VOORKOMEN.

דגש	spreek	uit	דָּגֵשׁ
דגש חזק	»	»	דָּגֵשׁ חָזָק
דגש קל	»	»	דָּגֵשׁ קַל
חולם	»	»	חוֹלֶם
חטף	»	»	חָטֵף
חירק	»	»	חִירֶק
חירק גדול	»	»	חִירֶק גָּדוֹל
חירק קטן	»	»	חִירֶק קָטָן
סגול	»	»	סֶגוֹל
עבר	»	»	עָבַר
עתיד	spreek	uit	עָתִיד
פתח	»	»	פַּתַח
צירי	»	»	צֵירֵי
קבוץ	»	»	קִבּוּץ
קמץ	»	»	קָמֵץ
קמץ חטוף	»	»	קָמֵץ חָטוּף
שוא	»	»	שְׁוָא
שוא נח	»	»	שְׁוָא נָח
שוא נע	»	»	שְׁוָא נָע
שורק	»	»	שׁוּרֶק

VERBETERINGEN EN AANVULLINGEN.

Bladzijde 4 regel 7 v. o. הָעִבְרִיּוֹת*, het sterretje is overtollig.
» 16 » 6 v. b. וּבָשָׂר, lees: וּבָשָׂר.
» 26 » 4 v. b. הוּא, » הוּא.
» 28 » 4 v. b. voeg bij: כּוֹס *beker*.
» 36 » 4 v. o. מִירְיָהוֹ, lees: מִירְיָהוּ.
» 2 v. o. נֶדֶר, » נָהָר.
» 1 v. o. רָהוֹק, » רָחוֹק.
» 37 » 1 v. b. achter *van daar* in te voegen: *of daar van daan.*
» 2 v. b. » *van waar* » » » *of waar van daan?*
» 45 2 2 v. o. lees: אֵילִים.
» 50 » 6 v. o. כְּאָנִיָּה, » כְּאָנִיָּה*.
» 53 » 8 v. b. vrouwelijk, » meervoud.
» 61 » 12 v. o. הַגּוֹיִם, » הַגּוֹיִם*.
» 10 v. o. כְּנַעַן, » כְּנַעַן.
» 62 » 7 v. b. הַגּוֹיִם, » הַגּוֹיִם*.
» 64 » 3 v. b. שָׁנִים, » שָׁנִים.
» 14 v. b. כפרים, » ספרים.
» 3 v. o. חנים, » חגים.
» 84 » 15 v. b. achter נ in te voegen: *en soms* הִנ.
» 73 » 1 v. b. עַבְדֵי, lees: עַבְדֵי.
» 90 » 2 v. o. zei, » zie.
» 94 kolom van הִפְעִיל Gebied. wijs enk. v., lees: הַקְטִילִי.
» 95 » » פִּעֵל verl. tijd 3 pers. enk. m., lees: קִטֵּל.

